

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HA YAL PE REST

BASRİ DOĞU

ROMAN

Kibele Yayınları: 115
Roman: 20

"HAYALPEREST"
Basri Doğu

Genel Yayın Yönetmeni: Salim Turgut
Yayına Hazırlayan: Sezai Sarioğlu
Redaksiyon: Sinem Sarı
Kapak Tasarımı: Çağatay Apaydın

Baskı-Cilt
My Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Caddesi, Yılanlı Ayazma sok. No:8 K:2
Zeytinburnu/İstanbul
Tel: 0212 674 85 28- Faks: 0212 67485 29
Sertifika No: 34191

1.Baskı: Kibele Yayınları / Ekim 2019

ISBN: 978-605-9467-37-7

KİBELE YAYINLARI
Rıhtım Caddesi, Tayyareci Sami Sokak, Demirci İş Merkezi,
No:18 Kat:4 Kadıköy-İstanbul
Tel/Faks: 0216 450 65 00
www.kibelegrup.com.tr - kibele@kibelegrup.com.tr
Sertifika No:13847

HAYALPEREST

BASRİ DOĞU

Öncelikle bu kitabın editörlüğünü yapan, değerli fikirleri ve yol göstericiliğiyle hikâyeme ışık tutan, Şair ve Yazar sevgili ağabeyim Sezai Sarioğlu'na; kıymetli katkı ve görüşlerinden yararlandığım Gazeteci-Yazar Dilaver Demirağ, Avukat Can Ali Dirican, Uz. Dr. Sonay Özdemir ve Doç. Dr. Yavuz Altunkaynak'a, düzeltmelerdeki yardımlarıyla annem Mukadder Doğu ve kardeşim Esra Doğu'ya, sonsuz teşekkür, saygı ve sevgilerimi sunarım...

Dr. Oktay Dinçer'in anısına...

“KAYBIN EVİ” OLARAK HAYAT

“Koca dünya: Uzayda bir toz zerresi.../ İnsanların tüm bildikleri, sözcüklerden ibaret!/ Yığınlar, şaşkınlar, yedi iklim çiçekleri:/ hayal hepsi.../ Ebedi düşüncenin özeti: hiçbir şey!” (Ömer Hayyam)

İnsan bir çaresi yoksa da bir derdi, bir sorunu, bir yarası, cevabı yoksa da bir sorusu olduğu için yazar. Yazmak, *“kaybın yasını tutmak”* ve baş edip iyileşmeye çalışmaktır bir yanıyla. Judith Butler’in, *“Yası tutulamayan hayat, hayat değildir”* cümle kapısından geçerek söylersek, yazmak ve yazdığını yayınlamak, *“yaz hali”* değil *“yas hali”*dir. Basri Doğu’nun okuru pek çok anlam kapısından geçirecek ikinci romanı *“Hayalperest”*, bir yas kitabı. Lakin bu yazının anahtar sözcüğü olan *“yas”*tan kasıt, bilinen anlamıyla ölüm kaybının yası değil. Kitabın özgünlüğü, ani bir yakın zamanda *“ölme”* tanısının üzerine, yaşanan ilişkilerin yasını tutmanın (ve/veya tutamamanın) mecrası ve macerası... Hal böyle olunca kültürel antropolog Eva Domaska’nın *“tarih”* ile *“mezar”* arasındaki ilişkiyi, *“Ölüm olmasaydı tarih de olmazdı. Tarih ölümden beslenir. Tarih mezarda başlar”* diye tarif etmesinden önceki halleri dert ediyor *Hayalperest*...

Edebiyat *“tanımlara”* sığmasa da, her sınıflandırma çabası bir *“gerçeklik kaybı”* içerse de *“itiraf edebiyatı”* veya *“yas edebiyatı”* ile ilişkilendirebiliriz *Hayalperest*’i. Düzen içi bir aile, meşru bir çocuk... Buna rağmen yaşanan bir *“haram aşk”* ve toplumun *“Veledi zina! Piç!”* olarak kodladığı ilişkiler... Ve kapıyı çalan *“garantili ölüm”* gerçeği. *“Olay mahallî”*nden kaçıp *“Tatile çıkan!”* Zeki Bey’in *“garantili bir ölüme”* rağmen, geriye dönüp, bu günden geçmişe doğru hikâyeyi yeniden yazıp, *“Halik bilmezse okur*

bilsin” diyerek denize atması. *“Yas çalışması”* bu kadarla bitse iyi, öte yandan *“ayna korkusunu”* yenmeye çalışıp, geçmişin ve ilişkilerin aynasında kendi iskeletini görme-ye kadar bakma hevesi.

Unutmak, dilin tatile çıkmasıdır bir bakıma. *“Ölümün arifesinde”* olay mahallinden uzaklaşıp, *“sayılı günleriyle”* baş etmek için tatile çıkan Zeki Bey’in, dilinin bir türlü tatile çıkamayıp, varılan değil, terk edilen yere çakılıp dillenmesi de *“yas”*a dâhil... Akıldan, bellekten çıkarıp unutmak istenen her şeyin belleğe geri dönmesi... Yüz yüzeyken, göz gözeyken, söz sözeyken *“dile getirilemez”* olanların dilin ucuna gelip yüzleşme cümlesine dönüşmesi. Ölümün arifesinde *“inkâr/unutma”* ile *“ilân/hatırlama”* arasında bir seyrüsefer. Her travmanın bir *“yeraltı tarihi vardır”* cümlesinden el alarak söylersek; *“geleceğe”* ve *“ölüme”* çeki düzen vermek için değil, geçmişini anlama ihtiyacının kendini ve ötekini anlama ve anlamlandırma olduğunun hikâyesi. Dahası *“mutsuz bilincin”* yas hali... Melankolik *“iç dökme”*, *“içlenerek hiçlenme”* değil *“kaybın yasını tutarak”* baş etmenin katmanlı halleri...

Yunan mitolojisindeki *“mutluluğa”* dair anekdotla bitirelim: Tanrılar; insanlar arasın ve kıymetini bilsin diye *“mutluluğu”* saklamaya karar verirler. İçlerinden biri, *“Göklerin en uzağına saklayalım...”* diye cümleye başlar. Diğeri, *“Denizin en dibine...”* diye devam eder. Bir diğeri, *“Ormanın en kuytusuna...”* deyince, onları sessizce dinleyen Tanrılardan biri, okuyanlar düşünsün diye manalı ve mecazlı bir cümle kurar; *“En iyisi içlerine saklamak, oraya bakmak akıllarına gelmez...”*

Sezai Sarıoğlu

Ancak ve ancak, yalnızlığa hükmünün geçtiği yerde hayatı tanımlayabilirsin. Şayet o yerde yeteri kadar zaman geçirdiysen buna hakkın olmadığını da... Çünkü 'hak etmek' diye bir şey olmadığını anlamanın başka bir yolu olmadığı gibi hak ettiklerinin bedeli, sana ait olması gerektiğini düşündüklerinden dolayı bir başkasının haksızlığa uğramasıdır. Şimdi bütün bunları bir daha düşün ve kendine olan saygına sıkı sıkı sarıl, ihtiyacın olacak.

I.BÖLÜM

DOKTORUN ODASINDA DURAN ZAMAN

(Bir kış günü, Fındıkzade-İstanbul) ,

Zeki Bey, doktorun lafı sürekli dolaştırarak bir türlü esas konuya girememesinin verdiği sıkıntıyla ara sıra gözlerini pencereden dışarı kaçırıyor, caddeden hızla geçen araçların arasından karşı kaldırımında, bir elinde mavi paltolu küçük bir kız çocuğunu, diğer elinde para topladığı plastik bir kabı tutan genç kadının çekingen ve uslu tavırlarını seyrediyordu.

Kadına para vermeden geçen insanların bazıları onu görmezden gelerek başlarını çevirirken, bazıları öfkeyle adımlarını hızlandırıyor; para verenlerin çoğu, gururlanarak, başları dik, ağır ağır uzaklaşırken; çok azı kimse-nin görmemesi gereken bir işi yapmanın onurlu utancını taşıyordu. O sırada muayene odasının içinde duruyor hissi uyandıran zamanın, biraz ilerdeki caddede durmaksızın akıp gidiyor görünmesi ise hayatın zamanla olan tezadını doğruluyordu.

Neredeyse odanın yarısını dolduran cam masaya boylu boyunca yayılmış tahlil ve muayene kâğıtlarının üstünde, fosforlu kalemle işaretlenmiş rakamlar ve altları kırmızı kalemle çizilmiş yazılar vardı. Röntgenlerin asılı olduğu

panonun çiğ floresan ışığı ile ortamı kaplayan yapay hava, yüzüne yansıyan ışıkla tanrısal bir görünüme bürünen doktorla bütünleşerek, o esnada odaya giren sekreterde bir uzay kapsülünde yolculuk ediyorlarmış hissi uyandırdı. Muhtemelen bu hissiyat, sekreterin Zeki Bey'e kısa ve tatlı gülümsemesine de neden olmuştu.

Zeki Bey, bir an önce bu anlamsız ve gergin bekleyişe son vermesi gerektiğini düşündü. Koltuğundan yavaşça doğrularak, yanındaki sehpa da duran yarım kalmış suyunu bir solukta bitirdi. Doktorun izah etmeye çalıştıklarının ne anlama geldiğini pek anlayamamıştı ama panjurları yarı kapalı loş odaya sinen kasvet, hiç de hayırlı bir haber almayacağının ispatı gibiydi.

Bu huzursuzlukla tam lafa girecekken doktor, bir elinde patoloji raporu, o uğursuz kelimeleri üst üste sıralamaya başladı. Sözlerini bitirince de, Zeki Bey'in kendini dinlerken bakışlarını diktiği caddede ne olduğunu merak ederek dışarı baktı. O an ikisinin zihni, annesinin elindeki kabı yere fırlatan mavi paltolu küçük kızda buluşmuştu. Yaşadıkları ortak duyguyla, çocuğun tavırlarındaki isyan ve öfkeden çekindiklerini hissedince aynı anda bakışlarını kaçırdılar. Ancak doktorun ağzından bir kere çıkmış olan teşhis, uğursuz bir ahize gibi odanın ortasında salınmaktaydı. Aldığı kötü habere rağmen kendini çabuk toparlayan Zeki Bey, doktorun susmasından faydalanaarak kısık bir sesle konuşmaya başladı.

"Emin misiniz efendim?"

"Maalesef Zeki Bey, sonuçları bizzat birkaç kez kontrol ettim. Hatta diğer doktor arkadaşlarla da konuşarak kesin kanaate vardık. Çok üzgünüm. Biliyorsunuz eski has-

tamsınız, ne zaman bir sağlık sorununuz olsa gelir, danışsınız. Sizi bir arkadaş gibi görüyorum artık. Böyle bir haber vermenin benim için ne kadar zor olduğunu tahmin edemezsiniz.”

Zeki Bey, başını önüne eğerek sessizce durdu. Doktor da... Odada, aralıksız yüzüne üfleyen klimanın uğultusu dışında çıt çıkmıyordu. Üzerine çöken halsizlik biraz önceki enerjisini alıp götürmüştü, uzun bir yarışın ardından dinlenmek için yol kenarına oturan koşucu gibi nefesi hızlanmış, yüzü soluklaşmıştı. Kendini kontrol etmesini iyi bilen biri olduğu halde, şu an duygularını saklamakta zorlanıyordu. Söyleyeceği her şeyin yanlış olacağını düşünerek söze girdi;

“Son aylarda sürekli karın ağrılarım oluyordu efendim. Önce pek önemsemedim. Yediklerim dokunmuştur diyerek eczaneden mide yanması ya da barsak gazı için ilaçlar aldım. Geçmeyince de size geldim ama doğrusu böyle bir haber beklemiyordum.”

Konuşmasının en zor kısmını tamamladığını düşünen doktor, teşhisi bir başkasından da duyması için radyolog arkadaşını odaya çağırdı. Radyolog, elinde Zeki Bey’e ait başka filmlerle beraber biraz sonra içeri girdi. Her iki doktor bir yandan filmleri de göstererek, hastalığın kötü huylu bir tümör olduğunu, çevresindeki organlara sıçradığını, zaman kaybetmeden tedaviye başlamak gerektiğini, karar vermek için önlerinde uzun zaman olmadığını ayrıntılı olarak anlattılar. Radyolog konuşmanın ardından, “geçmiş olsun” diyerek odadan ayrıldı. Konuşulanları dikkatle takip etmeye çalışan Zeki Bey, doktorların açıklamalarından sonra oturduğu koltuğa iyice gömülmüş ve suskunlaşmıştı. O sırada hafifçe kapı çalındı. Sek-

reter kapı aralığından başını uzatarak, bir sonraki randevunun haberini veriyordu. Doktor, gelen hastayı bekletmesini söyledikten sonra Zeki Bey'e dönerek devam etti.

"Evet, ne düşünüyorsunuz Zeki Beyciğim? Acele ettiğimi düşünmenizi istemem ama gecikmeden ne yapacağımıza karar vermemiz gerekiyor."

Zeki Bey düz bir ses tonuyla cevapladı.

"Özür dilerim doktorcuğum dalmışım, tam anlayamadım. Tedavi için söyledikleriniz mi? Bilmiyorum, şu an zihnim durdu sanki. Biraz düşünmem lazım. Gerçi anladığım kadarıyla öyle uzun boylu düşünecek kadar zaman da yok."

Doktor gözlerindeki umutsuzluğu gizlemek istercesine başını önüne eğdi.

"Ne yazık ki farkına varılana kadar hastalık çok ilerlemiş ama elbette her şey bitmiş gibi düşünmeyin. Tedavi olasılıklarını tekrar konuşacağız. Ayrıca sizi, güvendiğim bir hocama göndereceğim."

Doktorun konuşurken kaçırıldığı bakışları, Zeki Bey'e umutsuzluk yerine, konunun üstüne gitmek için güven vermişti. Onun hastalığını anlatmaya çalışırken yaşadığı zorluk karşısında Zeki Bey'in, yolun sonuna geldiğini anlamasıyla geliştirdiği kabullenme, aralarında gelişen güç dengesinin değişmesine neden olunca, cesaret geçici bir süre için de olsa el değiştirdi.

"Bilmiyorum efendim. Konuşmalardan, bu hastalığın pek öyle tedaviyle düzelebileceğine dair umut çıkaramadım.

Sadece daha az acı çekeceğim bir son olacak gibi görünüyor.”

“Böyle karamsar olmayın efendim. Kolay bir tedavi olduğunu söylemiyorum ama yine de göndereceğim yere gidin lütfen. Tıp sürekli ilerliyor ve her gün yeni şeyler bulunuyor. Ayrıca başka birilerinden fikir almak her zaman önemlidir.”

Kendisinin de inanmadığı bir şeyi karşısındakine inandırmaya çalışırken yaşadığı şaşkın kararlılık, doktorun sesine de yansımıştı. Zeki Bey, çaresizlikten gelen bir tükenmişlikle başını iki yana sallayarak,

“Tıp benim sonum kadar hızlı ilerlemiyor sanırım doktorcuğum, benim sonum kadar değil... Ama her zaman yaptığım gibi, tavsiyenizi dinleyeceğim elbette” dedi.

“Tamam, o halde anlaştık. Önümüzdeki hafta yeniden görüşelim. Ne yapacağımıza beraber karar veririz, olur mu? Sekretere söyledim, randevunuzu ayarlayacak.”

Zeki Bey klinikten nasıl çıktığını hatırlamıyordu. Paltonunu giymesine yardım eden sekreter kızın elini belki de ilk defa yalnız kalmaktan bu kadar korktuğu için gereğinden uzun sıktı. Sekreter, hastalığını bildiğinden elini çekmeye teşebbüs etmedi. Gitmeden önce ikram edilen çayı bekleme odasında uslu bir çocuk gibi içti ve randevu kâğıdını alarak oradan ayrıldı.

Aslında onu bu kadar derinden etkileyen ve düşündüren konu, kısa bir ömrü kaldığını öğrenmesi yanında, bu zamanı nasıl geçirmesi gerektiği hakkında hiçbir fikrinin olmamasıydı. İnsanlar nedense hayatta olduklarına dair kesin kanıtlar görmeden yaşadıklarına pek inanmazlar.

Yaşamın en kesin kanıtıysa, aksini doğrulama gücüne sahip tek gerçek olan ölümdür. İşte Zeki Bey'in doktorla arasında geçen, tam da böyle bir konuşmaydı. İnsanın her türden itiraz hakkını elinden alacak kadar kesin, sarsıcı ve tutarlı.

Dışarı çıktığında, soğuk bir kış havası onu karşıladı. Vakit henüz öğle bile olmamış, klinikte yaşadıkları çok ağır gelmişti. *'Hayat ne şaşırtıcı ve değişken'* diye düşündü. Sabah evinde karısı ve kızıyla kahvaltı yaptıktan sonra basit bir hastalık reçetesi almak umuduyla kliniğe gelen adam gitmiş, yerine kanser olduğunu ve belli süre ömrü kaldığını öğrenen çaresiz ve umutsuz biri gelmişti. Peki neden yenilgiyi bu kadar çabuk kabullenmişti? Umut bu kadar çabuk tüketilecek bir şey miydi? Durumun vahametine rağmen hastalığını bu kadar itirazsız kabullenmesi, bir tevekkül ya da teslimiyet halinden ziyade, başına gelenleri anlamlandırmakta çektiği güçlük olabilirdi. Ancak, anlamlandırılmayan ya da kişinin aklında bir yere tekabül etmeyen gerçeklerin, gerçekliklerini yitirmesi de an meselesiydi.

Omuzları düşmüş, ayakları zorlukla hareket ediyordu. Önünden geçtiği eczanenin camına yansıyan bu halini, üzülemeyecek kadar duygularını yitirmiş hissetmesine verdi. Havada, kışın sert geçeceğine dair insanın iliklerine kadar işleyen acı bir soğuk, içindeyse geçip gitmekte olan hayata dair koca bir boşluk vardı. Kışları yanından ayırmadığı, rahmetli annesinden kalma atkısına daha sıkı sarınarak, Millet Caddesi boyunca Aksaray'a doğru ağır ağır yürümeye başladı. Havanın soğuşunu annesinin aklında kalan sıcakıyla değiştiriyor ve zaman bir kez daha, gerçeğin yarattığı acımasız boşluğu, aklın kabul edebileceği düzeyde merhametli bir yalanla örtüyordu.

Zeki Bey'in çalıştığı işyeri Topkapı'daydı. Özellikle güzel havalarda, hem alışveriş yapmak hem de tanıdığı birkaç esnafa uğramak için yürüyerek eve dönerdi. Bu caddeden o kadar çok geçmişti ki, kaldırım taşlarına izne çıkan askerlerin yazdığı celp dönemlerinin ya da eski taş duvarlara gençler tarafından yazılmış aşk ilanlarının yerlerini bile ezbere bilirdi. Hatta bazen o yazılara bakmadan geçse bile orada durduklarından şüphe etmezdi. Çünkü her gün alışkanlıkla geçilen yolların insana kendini unutturmasının nedenini, emanet edilen sırları sahipleri için saklamaları olduğunu düşünürdü. Elbette yollar da kendi sırlarını, yalnızca ona güvenenlere ve görmesini bilenlere açardı...

İstanbul'a geldiğinden beri şehrin caddelerinde, sokaklarında, sahillerinde uzun yürüyüşler yapmayı, eskiden yaşamış insanların kokusunun sindiği hanları, pasajları, binaları gezmeyi çok seviyordu. Bir zamanlar oralarda nasıl hayatlar yaşandığını hayal etmenin, kendini o hayallerin arasına katmanın, ruhuna ne kadar iyi geldiğini görmüştü. Çok muhtemeldir ki geçmişin, şimdiki zamana ait olmadığını düşünen insanları saran, ısıtan ve koruyan özelliği, onun bu dünyadaki yaralarını da sarıyordu.

İş çıkışı haftada bir gün Topkapı'da bir gün de Kocamustafapaşa'da kurulan, yolu üstündeki semt pazarlarına uğrayarak haftalık alışverişini yapardı. Eve daha dönmeden eli kolu poşetlerle dolu meyhaneye uğradığında Namık Usta mutfaktan seslenirdi; "Zeki abi bozulacak bir şey varsa, gidene kadar dolaba koyayım, bozulmasın." O da şayet bozulacak bir şey yoksa "Sağ olasın usta, kafamız bozulmasın yeter ki" diye cevap verir, böylece arkadaşlar arasında geçen değişmeyen diyalogların ve aynı sorulara verilen benzer yanıtların, zamanın iler-

leyişini durduran gücünü hissederci. Bu duyguyu seviyordu. Çünkü sürekli değışen bir dünyada değışmeyen bir şeylerin varlığı, yaşamın belirsizliğini de azaltıyordu.

Hiç beklemediğı bir zamanda aldığı haberle, hayatında belki de ilk kez kendi dışında bir varlığa güvenme ihtiyacı hissetmişti. Birine güven ihtiyacı ile kendini yalnız hissetme duygusu birbirine o kadar yakındı ki! Aslında yalnızlıktan değil, yalnız kaldığında çevresinde güveneceğı kimse olmamasından korkuyordu. Sonuçta 'kanseri' gibi insana ölümü çağrıştıran bir hastalık, ister istemez sonunu yalnız yaşaması gerektiğini de hatırlatıyordu.

Zeki Bey hastalığın verdiği hırsıla, insanı hayattan nefret ettiren her şeye karşı aklına gelen ilk küfrü yanından geçen arabanın arka tamponunda patlattı. Yürüdükçe ferahlamış, aklı soğuşun da etkisiyle yavaş yavaş yerine gelmeye başlamıştı.

Yaşamda her şeyin bir sebebi varsa, bu hastalık neden onda var olmuştu? Bu musibetin başına gelmesi günahlarının bedeli olabilir miydi? Hayatının en verimli ve mutlu olduğunu düşündüğü çağlarında böyle bir hastalığa yakalanmasında nasıl bir adalet vardı?

'Kaybedecek bir şeyim kalmamasına rağmen bir anda geçmişimi böylesine kurcalamaya çalışmam, içimde hâlâ bir kazanma arzusu olduğunu gösteriyor. Hiç şüphe yok ki umudunu yitirdiğini düşünen kişi geçmişini deşip duruyorsa, geleceğini de bir parça düşünüyor demektir. Belki de kayıplarımın zorla bir zafer çıkartmaya çalışıyorum. Ne çıkarıcılık! Bu düşüncemden utanmam gerekir ama öyle hissetmiyorum' diye aklından geçirdi.

Yaşadığı karmaşık duygular, yüzünü kesen soğuk rüzgârı, içinde büyüyen amaçsız öfke gibi iyice keskinleştirmişti. Yolların insanlara yalnızlıklarını ve acılarını unutturma gücü vardı. Mutlak yalnızlığı hisseden insanların düştüğü hayat yollarına sapması da bu nedenle olmalıydı. Çünkü bir zamanlar doğup büyüdüğü şehri terk ettiğinde bütün çaresizliklerini geride bırakacağını düşünmüş, ancak bir yerden başını alıp gitmenin insanın geçmişini unutmaya asla yetmeyeceğinin geç farkına varabilmişti. Hayatları sürekli seyahat etmekle geçen insanların yolların gücüne güvendiklerinden değil de, hatırlamak istemediklerine zaman ayırmamak için gezdiklerini düşündü. Atkısı boynunu gereğinden fazla sıkıyordu. Bir kapı aralığına sığınarak atkıyı gevşetince rahatladı. Çisil çisil yağın yağmurdan korunmak için yanında taşıdığı şemsiyeyi açtı. Ne ölmek istiyordu ne de böyle yaşamayı; ne ıslanmayı seviyordu ne de ondan kaçmayı. ıslanmak yaşlanmayı, yaşlanmak da ölümü çağırıyordu.

Hafta sonu olmasına rağmen ellerinde röntgen filmleri ve ilaç dolu naylon poşetlerle eczanelerden çıkarak hızlı hızlı yanından geçen insanların telaşı, kötü habere rağmen nedense onda yoktu. Zaten şimdiye kadar bu caddelerde gördüğü insanlardan, hastalardan ziyade hasta yakınlarının daha aceleci olduğunu çoktan öğrenmişti. Cade boyu yürümeye devam ettikçe, doktorla arasında geçen konuşmalardan aklına bir şeyler getirmeye çalışıyor ama bölük pörçük cümlelerden başka bir şey gelmiyordu. Bir süre sonra bu çabasından sıkılarak, vazgeçti. Nasıl olsa randevuya gittiğinde, şu an aklına getirmeye çalıştıkları kendisine birer birer anımsatılacaktı. Şimdi hissettiği sadece kocaman bir hiçlik duygusuydu ve zihni, bedenini çekeceği acılara hazırlarcasına istemsizce çalışıp duruyordu.

Yağmur kesilince şemsiyesini kapattı. Kaldırımında oluşan küçük gölcüklere basmamaya çalışırken parke taşından sıçrayan sularla paçaları ıslandı. Duraksadı. Tam yeniden yola koyulacaktı ki gördüğü manzara karşısında birden yüzü değişti. Sanki etrafa başka biri gibi bakıyordu. Garipsedi. Bu yoldan binlerce kez geçmesine rağmen bugün ilk kez, 'kaybedenleri' de gördüğünü hissetti. Mesela ağaçlar yapraklarını kaybetmişti; durakta ağlayan çocuk bir an için yanından ayrılan annesini, elinde kemoterapi kartıyla bankta oturan kadın sağlığını, karşıdan gelen ve akşamdan kaldığı her halinden belli yüzü yere düşmüş adam dün geceki kumarda umutlarını.

'Ne çok kaybeden varmış hayatta. Hiç böyle dikkatimi çekmezdi. Sanırım onlardan biri olduğumu düşünmeye başlıyorum. Ama yine de benim çok önemli bir farkım var... Şu dünyadan gözüm açık gitmeden yapmam gerekenler için ne kadar zamanım kaldığını bilmek. Doktor tedavi olmazsam yaklaşık altı ayım olduğunu söyledi. Hiç yoktan iyidir. Oysa şu sağımdan solumdan gelip geçen insanlar da ölecekler ama zamanını bilmiyorlar. Bir sürü insanın asla benim gibi bir şansı olmayacak ve ne olduklarını bile anlamadan yolda ya da işte ya da gece uykudayken ansızın ölüp gidecekler. Habersizce, pisi pisine bir ölüm. Verdikleri sözleri yerine getiremeden, yapılması gereken işlerini tamamlamadan, geride hiç bir iz bırakmadan... Oysa benim bütün bu pişmanlıkları yaşamama şansım var. İşte bu tam bir Pirus Zaferi'dir' diye aklından geçirerek, ilk keşfini yapmış maceraperest edasıyla, karamsar ruh halinden aydınlanmış bir yüz ifadesiyle sıyrıldı.

Şu an düşündükleri ne kadar aptalca gelse de kendi içinde yeterli bir doğruluğu vardı. Üstelik karamsar olmak için henüz çok erkendi. Belki de doktorun hocası, yaşa-

mını en azından daha uzun kılacak farklı bir tedavi önercek ve hayat onun için yeniden başlayacaktı...

Yeniden çiselemeye başlayan gri bir yağmurun altında, cadde boyunca aralıklarla dizilen çınar ağaçlarına sığınarak aceleyle kaçışan insanların ıslanmaktan mı, yoksa yok olma korkularından mı koşturduklarını anlayamadı. Yağmur altında ıslanmak, hem eriyerek yok olmayı hem de yapış yapış kalarak var olmayı ispatlayan bir haldi ve tıpkı zaman gibi hem kendini hem de aksini doğrulama gücüne sahipti.

Yanından koşuşarak geçen şu insanlar, çevrelerinde olup bitenin ne kadar farkındaydı acaba? Kendilerinden vazgeçtikçe ya da onları hayata bağlayacak bir neden bulamadıklarında, yaşadıkları yere ve zamana karşı yabancılaşıyorlardı. Caddeleri dolduran ve aslı olmayan gölgeler, sahiplerinin içini doldurmaktan öylesine uzaktı ki! İçleri boş, kenarları belirgin çizgi film karakterlerine benziyorlardı. Kendine mi onlara mı acıyacağını bilemese de bu duygusundan pek çabuk utandı. "Birine acımak kimin haddime düşmüş? Bu hastalık şimdiden bana neler düşündürmeye başladı böyle!" diye söylendi. Çünkü acımak tıpkı hoşgörü göstermek gibi küçümsemeyi ve insanın kendi yok oluş korkusunu da içeren kötü bir duyguydu. Belki kendisi de başına böyle bir iş gelmese, şu kısacık yolda hissettiklerinin hiçbir zaman farkında olmadan ömrünü geçirebilirdi.

O sırada, caddeden çığlık çığlığa geçmekte olan ambulansın içindeki yaralının belki de son nefesini vermekte olduğunu duyumsayınca, içi ürperdi. Yaşamın bu çelişkisini nasıl kaybetmeli, varlık ve yokluk arasındaki dengeyi nasıl kurmalıydık? Bizi kandırarak geçen bir zamanı doğ-

ruyu söylemeye ikna edebilir miydik? Biraz önce yanından geçen ambulansın ilerideki trafik lambasında ışıklarını söndürüp sirenini kapatmasından çıkardığı anlamı o an düşünmek istemedi. Çünkü o anlam, kendi sonunu hatırlatıyordu ve bazen hayat, bütün bu çelişkilerin bizzat kendisiydi.

Yine de ne olursa olsun insan, kendine dair inancını ve umudunu kaybetmemeliydi. Ayrıca yaşamın bu karmaşıklığını anlamak sanıldığı kadar zor olmayabilirdi...

'Yeter ki bir gün ağaçtan usulca düşerek diğer arkadaşlarının yanına uzanan yaprağın sesini ya da ardımız sıra kapıdan girmeye çalışan bir sokak kedisinin soğumuş nefesini hissedelim ve duralım. Evet, koşturmaktan vazgeçip duralım. Sonra da her şey yolunda gidiyor görünse bile yaşama karşı olan duyarsızlıklarımızı atacak kadar cesaret toplayarak, hayatımızı arada bir karıştıralım. Mesela artık görmeye alıştığımız eşyaların yerini ya da her gün geçtiğimiz yolu değiştirelim. Bir sabah kalkıp hiç gitmediğimiz bir yere gidelim. İçtiğimiz çaya koyduğumuz şekeri kaşığımızla karıştırdıktan sonra oluşan akıntının, önce bulanıklaşıp sonra yeniden şeffaflaşması gibi bizlerde kendi yolumuzu tekrar tekrar yeniden bulalım' diye içinden geçirdi. Zamanın ve alışkanlıkların korku taşlarıyla ördüğü duvarlar çevremizde yükseldikçe, yaşam kendi akışı içinde bizi kaybetmeye ne kadar müsait oluyordu!

Neden herkes gibi başına gelen bu musibete yeteri kadar isyan etmemiş, korkudan yakınlarını, arkadaşlarını arayıp yanına çağırmamıştı? Yoksa şimdiden alışmaya mı başlamıştı? Yorulmuş ve ıslanmış halde, bir taş duvarın altına sinerek eliyle ıslak saçlarını düzeltti. Düşünceleriyle hızlanan nefesinin, hızını yitiren yağmurla beraber

yavaşlamasını bekledi. Ne suçluydu ne günahkâr. Ne yeterince özgürdü ne yeterince bağlı. Sadece yokluk ve varlık arasında kalmış ruhunu sakinleştirmeye çalışan, görkemli sessizliklerin ardındaki gürültülü geçmişini arayan biriydi: Araf'taydı...

Hastalığını bir süre daha kimseye söylemese, daha mı iyi olurdu acaba? Çevresindekilere açıklarsa, her Allahın günü yeni yeni sorulara cevap vermesi gerekecek, onların kederleriyle o da kederlenip duracak, bu sefer kederler birbirine karışacaktı. İnsanların ona acımasına sinirlenerek ya da üzülenleri teselli ederek, kalan zamanını harcamak istemiyordu. Ancak burada olduğu sürece, çevresindekilerin yaşayacaklarına dâhil olması kaçınılmazdı. Bir müddet durduktan sonra yeniden serpiştirmeye başlayan yağmur, caddeyi kaplayan huzuru kendi içinde de hissetmesine neden oldu ve kaybetmeyi görmenin verdiği hüznü, bir nebze de olsa alıp götürdü.

Tam o esnada, karşıdan gelen siyah güneş gözlüklü ve sarsak yürüyüşlü gencin cep telefonunu karıştırarak dikkatsizce geçerken omzuna çarpmasına sinirlendi. Arkasından, "Dikkat etsene evladım" diye seslendi. Ama çocuk duymazlığa gelerek telefondan başını kaldırmadan yoluna devam etti. Zeki Bey zamanı geriye sarıp, çocuğun gözlüklerinin ardına gizlenmiş bakışlarındaki kibri hissedince, onun doğal olmayan sessizliğini, umursamazlıktan ziyade terbiyesizliğine verdi. Normalde böyle durumlara hiç kafayı takmaz ve yoluna devam ederdi. Verdiği ani tepkiye şaşırdı. Kendine haksızlık yapıldığını düşünen insanların amaçsız ve hedef gözetmeyen öfkesi içini kapladı. Aklının oynadığı oyunlar kaldığı yerden devam ediyordu.

Cumartesi günü olduğundan etraf yavaş yavaş kalabalıklaşmaya, seyyar satıcılar cadde üstündeki yerlerini almaya başlamıştı. Her zamanki yürüyüş hızıyla geçtiği yollar, sanki bu kez çok daha fazla zaman alıyordu. Hızlı ya da yavaş yürüse de yağmurdan kaçamıyor, seyyar satıcıların bağırışları yavaş oynatılan bir film gibi boğuk ve anlaşılması güç çıkıyordu. Önceden zamanın akışını yürüyüş hızıyla ölçerek yaptığı hatayla, akşam eve dönen insanlardaki görevlerini bitirmiş olmanın yarattığı geçici üstünlük duygusu arasında bir bağ kurdu. Bu bağ, insanın zamana hükmetme yanılgısıyla izah etti ve şimdiye kadar eve dönerken hissettiği bu duyguyu bir daha asla hissetmeyeceğini, aynı zamanda bunu bir eksiklik olarak görmeyeceğini de düşündü.

Vakit erken olduğu halde canı rakı içmek istemişti. Kalabalığın verdiği huzursuzluktan kaçma zamanıydı. Ani bir kararla caddeden ayrılarak, bildiği en kestirme sokaklardan sahile doğru hızla inmeye başladı.

Çok geçmeden meydana vardığında her zamanki görüntülerle karşılaştı. Lokantalarda çalışanlar akşam için hazırlık yapıyor, balık tezgâhlarının başında üç-dört kişi balık seçiyor, balıkçı çırağı çocuk elleri soğuktan morarmış halde durmaksızın balık temizliyor, bir köşeye park etmiş belediyenin çöp arabası akşamdan kalan çöpleri gürültüyle topluyordu. Başı dönüyordu ama bunun hastalığından mı yoksa yanından geçen hafif toplu sarışın kadının yeri-göğü sarsıcı kalçalarından mı olduğuna karar veremedi. Birkaç tanıdıkla selamlaştıktan sonra fazla oyalanmadan soluğu Varujan Usta'nın meyhanesinde aldı.

Sabah kahvaltısı yapmamasına rağmen kendini aç hissetmiyordu. Meydana bakan bir masanın köşesine ilişerek boş gözlerle dışarıyı seyre koyuldu. Telaşsız ve tanıdık bir ifadeyle yanına gelen garsona, bir kadeh rakı ve beyaz peynir getirmesini söyledi. Akşam için mutfakta mezeleri hazırlayan Namık Usta'nın tezgâhın ardından verdiği selamı elini göğsüne götürerek aldı. Usta'nın "Hayrola bugün erkencisin" anlamına gelen el ifadesine "Hiç! Öyle içimden geldi" anlamında bir baş hareketiyle yanıt verdi. Ortamın sıcaklığıyla sakinleşmişti. Evdekiler aklına geldi.

Bu saatlerde eşinin evde, kızının da kursta olması gerekiyordu. Ayrıca yakında başlayacak yarıyıl tatilinden yararlanarak gideceklerinden, alışverişe çıkacaklarını da söylemişlerdi. Hastalığını onlara nasıl izah etmesi gerektiğini düşünmeye başladı. En yakınındaki insanların kendisi kadar bunu bilmeye hakkı vardı. Önce *'bir akşam Yıldız'ı ve Mürüvvet'i alır yemeğe götürür, durumu anlatırım. Maria evde tek başına zaten. Ona izah etmek daha kolay olur'* diye içinden geçirdi; ardından *'Yok yok öyle olmaz en iyisi onları da benimle beraber doktora götüreyim. O anlatsın'* diye... Bir süre sonra, üst üste aklına gelen felaket senaryolarından sıkılarak; "Sanki her işi bitirdim de, geriye bir tek insanlara nasıl izah edeceğim kaldı!" diye söylendi.

Gerçi "İnsanlar" dediği ailesiydi ama insan ölümüne yaklaşıncı herkesi yabancı hissedebiliyordu. Hatta kendini bile... Onlarla paylaşmadığı o kadar çok şey vardı ki! Farkında olmadan yüzünde acı bir gülümseme belirdi.

Garsonun hızlı hareketlerle masaya bıraktığı rakı ve peynire henüz elini sürmemiştii. *'Maria ne yapıyor acaba şim-*

di? 'Aleko tatil için Yunanistan'a gidince yalnız kaldı ama o mutlaka kendini oyalamayı bilir. Ya yazılarına dalmıştır ya da akşam uğrarım diye alışveriş yapmaya çıkmıştır' diye düşündü. Hak etmediğini düşündüğü kadar kültürlü, duygulu ve hoş bir kadındı Maria. Evliliğindeki boşluğu o doldurmuştu. Gözlerini önündeki rakı kadehine dikti.

'Aslında bu saatte içmek için bir neden bulmak zor ama şu an benim kesin var. Üstelik içki, hayatın acılarına karşı direnmemi sağlıyor. Ben ne keyfimden ne üzüntümden, iyi geldiğinden içiyorum. Bu çok farklı. Tanıdıklarımın çoğu, içe kapalı, arkadaş olmanın zor biri olduğumu söyleyerek beni eleştirir. Neymiş efendim hep aynı kişilerle takılıyor-muşum, tatile çıkmıyor muşum, böyle hayat geçmezmiş falan filan... Ne yapsaydım yani, mesela politikayı takip etsem dürüstlüğü mü öğrenecektim, deli gibi seyahat etsem dünyayı mı anlayacaktım ya da televizyon dizileri izleyerek aşkı mı? Böyle bir yaşamı istemiyorum. Evet, kuralcıyım ama o kuralları ben koyuyorum. Evet, inatçıyım ama inatçılığın doğruların arkasında durma isteğinden değil, vazgeçmenin imkânsızlığından geldiğini iyi bilirim. Şöyle diyebilirim aslında, elinde video kamerasıyla saatlerce orayı burayı çeken biri olmak yerine, tek ve kaliteli bir fotoğraf çekmeyi tercih ediyorum. Hangi gerçek onu hayal etmeden ortaya çıkmıştır ki? İlgi çekici bir durumu görebilmek için önce onu çağrıştıran durumları düşünebilmek gerekir. Bu da ancak hayal etmekle olur. O yüzden belli etmesem bile hayalperest biriyim ve bundan dolayı kendimi severim. Herkesin vurdumduymazlıkla üstünden geçtiği olayların altındaki manayı ararım; bu beni sevindirir; ayrıcalıklı kılar.

Ama sorunum çok daha başka bir şey. Doğrusu hayatı mutsuz ve doyumsuz biri olarak yaşadım diyemem ama

her şeyin yeteri kadar olması gerektiğini düşündüm. Kendi yaşantım içinde sıkıntım yoktu ama yaşama karşı yeterince heyecanım da yoktu. Sınırlarını alışkanlıkların çizdiği, tekdüze bir hayatın kolaylığıydı beni cezbeden. Kalesinin surları içinde kendini güvende hisseden bir ortaçağ kale komutanıydım. Sonrası çok daha kolay geldi.

Gerektiği kadar yapılan işler insana çok daha fazla konuşma özgürlüğü tanıyor. Yani, olaylara karışmadan dışarıdan destek vermek. Hem konunun içinde hem de tehlikeli bölgenin dışında kalmak. Hem cesur görünüp hem kaçış yollarını ezberlemeye çalışmak... Ancak bütün bunları boş yere yapmadım tabii. Bu benim hayata tutunma yolumdu; Belki kaypak, belki güvenilmez, hatta korkakça ama korunaklı ve güvenli. Başka berbat özelliklerim de var. "Hayır" dememek ama aynı zamanda onaylamamak ya da karşımdakini bıktırıncaya kadar anlamazlığa gelmek gibi...

Hayatımdaki insanlara istediklerini vermenin beni iyi hissettirdiği bir gerçek olsa da onlar için yaptıklarımı ne kadar ve neden istediğime hâlâ emin değilim. Yapılan iyilikler kendimizi iyileştirme çabasıyla yapıyorsa nasıl bir değeri olabilir diye, şu zamana kadar sorgulama ihtiyacı hissetmedim. Bazen bunları düşündüğüm anlarda "benim huyum bu" diyerek üstünde durmadım.

Diğer taraftan her olaya iyimser bakan insanlardan hiç hoşlanmadım. Hayatın gidişatına kendini kaptıran ve sahate gülücükleriyle etrafa neşe saçan huzur dolu insanların, mutsuz ve doyumsuz olduklarını düşündüm. Düşündüm de ne yaptım? O da hiç. Doyumsuzluk, sürekli tekrar edilen davranışlar ya da nedensiz bir boş vermişlik duygusuyla örtülebiliyor. Yaşanılan tatminsizliğin giderilemeyeceğine dair inanç da bu boş vermişliği yaratabilir. Sanırım be-

nimki biraz böyle olmalı, yani inançsızlığın getirdiklerinden. Artık yakında ölüp gideceğimi biliyorum. Sonrasında bütün bu sözlerin hiçbir anlamı kalmayacak. Bin bir emekle kurulan bir hayatın bir anda toza dönüşmesi öyle kolay kabul edilir mi?’

Aslında hiç de kötü bir yaşamı yoktu. İşi, evi, karısı, çocukları, sevgilisi ve hobileri yeteri kadar zamanını ve hayatını dolduruyordu. Oysa şimdi onları, ne bir ihtiyaç ne de bir varlık olarak hissedemiyordu. Hatta başka yerde yaşayamam dediği İstanbul’u bile. On beş dakikadır elinde çevirdiği sigara filtresinden kırılınca, masaya düşen tütünleri bir suçlu hissiyatı içinde eliyle süpürdü.

Ne yapacaktı şimdi? Hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam edecek hali yoktu. Şu an kimseyle paylaşmak istemese de nereye kadar saklayabilirdi ki? Bir süre geçince bir şeyler olduğunu anlayacaklardı. Ya hayatına yanlış bir yerden bakıyorsa... Zamanı azalmış insanların sıklıkla tutkularının peşinden koşmaya karar verdiği gibi acaba başka bir yerde kaybettiklerini yeniden bulabilir miydi?

Yıllardır eski pazarlarını dolaşarak topladığı fotoğraf ve plakları, tutkusundan mı yoksa alışkanlıktan mı yapmıştı? Karar veremedi. Oysa ne anlam ifade ettiği hakkında fikir sahibi olmadan yapılan işlerin, farkında olarak yapılan basit bir iş kadar bile değeri yoktu. Belki de İstanbul’a yerleşmeye karar vermesi gibi sadece kendine ait olan tutku dolu kararlar alması gerekiyordu. Hem de hiç gecikmeden...

Yeni bir hayata başlayacak olma düşüncesinin bile, geçmişin ve şimdinin yaşanmışlıklarının ve yaşanmamışlıklarının verdiği acıyı, bir kalemde silip atabilecek gücünü

duyumsadı. Bu çetrefilli düşünceleri nedeniyle hiç beklemediği bir anda gözlerinden süzülen yaşa hâkim olmayınca, masadaki kâğıt peçeteyle etrafa çaktırmadan gözlerini kuruladı. Gözyaşlarını utandığından değil, kendine dair olan bir gizi açığa vurmak istemediğinden saklamıştı ve ne yazık ki insanlar, inandıklarını da nefretlerini de saklamakta zamanla ustalaşıyordu.

Rakısından ilk yudumu, o anki hüznle beraber aldı. Düşüncelerini kendinden uzaklaştırmak için bakışlarını camdan dışarı doğru çevirince, meydanın uzak köşesinde bir elinde bezden bir bebek taşıyan, örgülü sarı saçlı küçük bir kız çocuğunun diğer eliyle annesinin eteğine asılarak peşi sıra yürüdüğünü gördü. Küçük kızın yağmurda ıslanmış saçları zamanın masumiyetini arttırmakla beraber akışkanlığını da ispatlıyordu.

İkinci yudumu henüz yarılamıştı ki, mekânın müdavimlerinden postaneden emekli Sait Bey kapıdan içeri giriverdi. Sait Bey'in varlığıyla bütünleşmiş gibi duran gri beyaz kırçillı paltosu, altmışlardan kalma fötr şapkası ve davranışlarına sinmiş eski memurlara özgü ağırbaşlı havası, tanıdığından beri değişmemişti. Anadolu'da bir süre çalıştıktan sonra ilk tayin yeri olan İstanbul'a atandığında burada kalmış, o da Zeki Bey gibi çok sevdiği Samatya'yı bırakıp gidememişti. İçkiyi biraz fazla kaçırdığı günlerde gençliğindeki İstanbul'u, yeni geldiğinde çektiği sıkıntıları anlatarak duygulanır, artık hayatta olmayan eşinden ve yıllardır arayıp sormayan oğlundan bahsederdi. Arkadaşı Zeki'yi masada bir başına oturur görünce laf atmadan geçmedi.

"Ooo! Zekiciğim ne haber? Erkencisin bugün yahu."

“Öyle oldu valla Saitciğim. Evde canım sıkıldı, uğrayayım dedim.”

Aklına gelen ilk yalanı öyle doğal söylemişti ki, arkadaşı bir gariplik hissetmedi. Sait Bey; “Afiyet olsun. Memleketten eski bir tanıdık geldi; oğlu burada iş bulmuş; görüşelim deyince ben de buluşmaya geldim. Biraz konuşalım, uğrarım sonra yanına” diyerek arka masaların birinde tek başına oturan, yüzü çiçek bozuğu, rençper kılıklı, orta yaşlı birinin yanına gitti.

Adam, Sait Bey’in içeri girdiğini görünce kasketini çıkararak ayağa kalkmış, onlar konuşurken saygıyla bekleyerek yerine oturmamıştı. Adamın tavırları Zeki Bey’e gereğinden fazla abartılı geldiğinden uzaktan da olsa selam vermedi ve rahatsızlık vermemek için bakışlarını yeniden pencereye çevirdi.

Geçen onca yıl boyunca kimler gelip geçmemişti ki buralardan. Tanker Halil, İskorpit Rıfki, Bitirim Cemal... Şimdi onlardan, rakı masasına oturduklarında arada bir isimlerini hatırlayan birkaç eski dost haricinde bir şey kalmamıştı.

‘Benim sonum da onlar gibi mi olacak? İçki masasında kırk yılda bir hatırlanan eski bir arkadaş.’ diye bir an kederlenecek olsa da “Bugün yeteri kadar üzülecek nedenim var, bir de ben çıkartmayayım. Hem düşündüğüm şeye bak! Ölüp gittikten sonra kim nasıl hatırlarsa hatırlasın. Her şeye o kadar çok anlam yüklememeli. Neticede işten çıktıktan sonra günün yorgunluğunu atmak için geldiğimiz bir yer burası. İki muhabbet ettikten sonra herkes evine barına gider. Elbet birinin sıkıntısı olsa arar sorarız ama beraberce acılara, zorluklara katlanmış insanlarda değiliz.

Zaten hayatımız içinde pek çok ölüm görüyoruz. Hatta bazen bunu o kadar çok kanıksıyoruz ki, ölmekten önce yaşadığımızı unutuyoruz. Öteki tarafa gittikten sonra birileri arkamdan, “Aslında bencil herifin tekiydi, kendinden başka kimseye hayrı olmadı” diye konuşsa ne olur? Yaşayacağımız zaman belli” diye içinden geçirdi.

Aylardır devam eden şikâyetlerinin en başından beri hayra alamet etmediğini sezmişti. Az yese de çok yese de, ilaç alsa da almasa da bir şeyin değişmemesi normal değildi. Batıl inançları yoktu ama başına gelecekleri önceden kulağına fısıldayan o sese, hep güvenmişti. Belki de hayatta başka güveneceği şey kalmayan insanların duyacağı bir histi bu. Belki o da birine gerçekten hiç güvenmemişti ve bir gün başına böyle bir iş geleceğini de içten içe düşünmüştü. Gerçi bu hastalık sayesinde insanın belini büken, hafızasına garip oyunlar oynayan, geceleri uykusuz bırakan ve adına “yaşlılık” denilen o hüzünlü ve uğursuz mevsimi görmeyecekti. Ancak, yine de kendini suçlamadan edemedi. Çünkü insanın sevdikleriyle beraber yaşlanması da güzel olmalıydı ve ölüm herkes için erkendi.

Rakısından derin bir yudum alarak peyniri tırtıklamaya başladığında yağmur dinmiş, biraz önce camdan gördüğü küçük kız ve annesi ortadan kaybolmuş, meydan daha kalabalıklaşmıştı. İçerde Sait Bey, akrabası ve çalışanlar dışında henüz kimse yoktu...

Zeki Bey dışarıdan bakılınca kuralcı, titiz, soğuk görünlü ve düşündüğünü kolay belli etmeyen biriydi. Alın-gan ve çabuk kırılan bir yapısı olduğundan, sevdikleri dışındakilerle arasına soğuk bir duvar örüverirdi. Yıllar içinde giderek azalan çevresini dert etmemesini, hayatın

insanları ayrı yönlerle savurması şeklinde açıklıyor olsa da, üçüncü kadehi içtiği nadir akşamlarda, eskiden gereksiz yere kırdığı insanları düşünüp, üzülebiliyordu. Kalıcı bir iş ve aile yaşantısına geçtiğinden beri meyhane alışkanlığını hiç değiştirmede. Bildiğimiz akşamcıydı yani. Eve gitmeden önce takıldığı meyhane arkadaşlarının yanında kendini rahat hissediyordu. Yeni birileriyle tanışmaktan, hele onlarla içki masasına oturmaktan ise asla hazzetmezdi. Bazen mecburen tanımadığı insanlarla aynı masaya oturunca çok huzursuz olurdu. Çünkü rakı masasında duyduğu en aptalca lafları bunlardan duymuştu. "Burası gecede kaç lira kazanıyor acaba?" diye hesap yapanlar, tam masadan kalkarken "Bunları sonra detaylı konuşuruz" diye lafı yarıda bırakanlar ya da garsona sırf laf açmak için nereli olduğunu soranlar hep onlardandı.

'Bunlar daha çok kazandıklarında veya daha uzun yaşadıklarında daha mutlu olacağına inanan insanlar, işte o yüzden ben bu çağın kaybedeniyim. Yaşadığımız zamanın yalnız kendini düşünen, bencil ve saygısız tipleri ortaya çıkarması son derece sıradan. Hatta insanı, kendini başkalarından ayırt edemeyecek hale getirecek kadar sıradan... Binbir emek vererek aldığımız yollar bile aynı kazaların yapıldığı kavşaklara çıkıyor. Bazılarımız bu çıkmazı fark etse de; ya inatçılığından geri dönemiyor ya da artık yeni bir başlangıç yapacak cesareti kalmıyor.

Sonra da çoğu uyduruk hayat hikâyeleri yazılıyor. Bütün bunlar insanları besliyor ama yine de yetinmiyorlar. Beslendikçe semiriyor, semirdikçe kaygıları azalıyor, kaygıları azaldıkça daha az merak ediyorlar. İşte o zaman, her şeyi çözmüş küçük kasaba ruhu, tepelerinde bir güneş gibi parlıyor. Ancak, ısıldamalarına neden olan üstlerindeki yaldız o kadar ucuz ki, ruhu sarsan güçlü bir hayat rüzgârıyla

çok geçmeden pul pul dökülmeye başlıyor. Ne yazık ki alttan ortaya çıkan paslı yüzey, yine de onları utandırmaya yetmiyor. Çünkü utanmak için çok geç olduğunu ve utanmamak dışında bir seçenekleri olmadığını anlamaya başlıyorlar’ diye düşündü.

Rakısından bir yudum daha alarak sigara yaktı. Sait Bey akrabasıyla beraber kalkmış, geçerken de "Yanına uğrayamadım. İşlerimi halledeyim akşam görüşürüz" diyerek meyhaneden ayrılmıştı. Yanındaki rençper kılıklı adamın selam vermeden çıkmasına bozulmak bir yana sevindi.

İçkisini yarılammış, sıkıntısı bir nebze de olsa hafıflemişti. Bugün kanser olduğunu ve yakında öleceğini öğrenmesine rağmen içinde bir ölüm korkusu hâlâ yoktu. Hayatındaki tüm insanlara rağmen şu an kendini çok ama çok yalnız hissediyordu. Öyle ki bu his neredeyse zihninin çalışmasına engel olacak kadar artmıştı. İnsanların yaşamlarında yaptığı çoğu işleri, yalnızlıklarını unutmak için yapmalarının garip bir tarafı yoktu. Çünkü bu yük hiçbir insanın taşıyamayacağı kadar ağırdı. Bu katlanılmaz duygu, insanı içten içe tüketen bir lanetti. Tıpkı çürüyen bir meyvenin önce kendini, ardından yanındaki diğer meyveleri çürütmesi gibi...

Şimdi ne olacaktı? Yakınlarına durumu anlatıp tedavi yoluna girmeli mi yoksa düşündüğü gibi bir süre için de olsa buralardan çekip gitmeli mi? Yalnızlıktan korkuyordu ama bir yandan ona ihtiyacı olduğunu da biliyordu. Yorulmuş ve akli karışmıştı. Üstelik daha bugün öğrendiği bir şey için ne vardı bu kadar acele edecek? Bütün bu hisleri gayet doğaldı. Kırılan hayaller değiştirilmesi mümkün olmayan gerçeklere dönüştüğünde, yalnızlığın güvenli kalelerine çekilmek kadar doğal bir durum yoktu.

Hayalperest

“Henüz daha tüm seçenekleri gözden geçirmiş değilim. Şu an sakin olmalı ve gereken neyse onu yapmalıyım. Öncelikle doktorun hocasına gidip, fikrini alacağım. Belki adam farklı bir şey söyleyecek... Sonra neyse bakarız” diye söylenerek rakısından son yudumu çektikten sonra içeri doğru seslendi; “Hesabı göndersene ustacım.” Düşük ihtimal bile olsa umut, her zaman için diğer bütün olasılıkların önündeydi.

Pencereden dışarı baktığında, etrafta uçuşan yaprak ve kâğıtlardan, yağmur sonrası sert bir rüzgârın esmeye başladığını anladı. Üşümediği halde üşüdüğünü, yalnız olmadığı halde yalnız olduğunu, sevgiye hiç muhtaç olmadığı kadar muhtaç olduğunu hissedince ürktü. Umut biriktirmek için zaman öylesine soğuktu ki!

II. BÖLÜM

ZEKİ BEY

Ellisini geçeli birkaç yıl, pankreas kanseri olduğunu öğreneli birkaç hafta, karısı ve kızını kayınvalidesinin yanına Ayvalık'a göndereli birkaç gün olmuştu. Hafta sonu olduğundan vakit sorunu yoktu. Samatya'daki evinde, zamanın hayatta en önemli değer olduğunu düşünen insanlar gibi sabah erken kalkarak duşunu almış, mutfığa gidip çay demlemiş, bakır sahanda yaptığı sucuklu yumurta ile karnını doyurmuştu. Kahvaltısı bittikten sonra çayını alarak, oturma odasına geçti. Ahşap giyotin pencerenin yanındaki sandalyesine yerleşerek, önünde uzanan bu kadim semti ve arkasında mavi-gri eskitme bir fon gibi duran denizi seyretmeye koyuldu.

Son haftaları, randevular, doktor görüşmeleri ve tetkiklerle dolu geçmişti. Bu yoğunluk içinde dahi birkaç gün izin alarak şirket işlerini aksatmadan yürütmeye çalışmış ve henüz hastalığını kimseye söylememişti. Ancak tedavisi hakkında, kendi doktorunun önerdiği de dâhil birkaç hocanın fikrini alsa da, birbirine benzer yanıtlarla karşılaşınca, umudunun neredeyse tamamen tükenmekte olduğunu hissediyordu. Yeni birilerine daha danışarak aynı yanıtları duymak ve biraz daha hayal kırıklığına uğramak istemiyordu.

Artık bu defteri kapatarak bundan sonrası için ne yapacağına karar verme zamanı gelmişti.

Hastalığını öğrendikten sonra geçen zaman içinde yüzü hiç gülmemesine rağmen bu keyifsiz hali, müşterisi olduğu mahalle berberi Niyazi hariç kimsenin dikkatini çekmemişti. Mahalle berberleri erkekler için özel insanlardır ve bulundukları yerin gizli tarihçileridir. Orada yaşayan insanların “sırları”, “dedikoduları” onlardan sorulur. Bir gözleri tıraş yaptıkları kişide, diğer gözleri sokağı seyrettikleri aynadadır. Müşteri ya da sokakla, baktıkları ayna üzerinden ilişki kurarlar ve tıpkı bir üçüncü göz gibi dışarıdan izlerler. Yeri geldiğinde mahallenin vicdanı, yeri geldiğinde insanların en yakın dostu olurlar. Erkekler, en yakınlarına bile anlatmadıkları sırlarını onlara anlatabilirken, bir nedenle başka berbere gitmek durumunda kaldıklarında, sanki karılarını aldatıyormuş gibi bir hisse kapılırlar.

O gün berber Niyazi, “Ne oldu abi? Bugün canın sıkkın görünüyor” demişti. O da “Yok bir şey Niyazi. İş güç işte” diye üstünkörü bir cevapla soruyu geçiştirmişti. Oysa sevgilisi Maria da dâhil ailesinden kimse, içinde bulunduğu durumun farkına bile varmamıştı. Dalgınlaştı...

İnsanı, en yanındakilerin bile tanıyamaması ne kadar garip ve anlaşılması güçtü! Kabahat kimdeydi acaba? Kendinde mi, ilgisiz çevresinde mi? Ya da ne önemi vardı? Kimseyi suçlamak içinden gelmedi. Bir gerçeğin en az iki yüzü olduğu kadar bu sorunun da tek bir yanıtı yoktu. Onun da çevresindekilerin sıkıntıları hakkında pek fazla kafa yorduğu ya da davranışlarına incelikle dikkat ettiği söylenemezdi. Bir talep gelmediği sürece başkasının işine burnunu sokmayı sevmediği gibi, gereksiz yere sorgula-

manın başına dert açacağını da düşünürdü. Hayatında ilk defa -belki de yolun sonuna geldiğini hissettiğinden- şu soruları sordu;

"Kendi yolumu çizdiğimi düşündüğüm bir hayatı yaşarken, kendimi gerçekten tanıyor muydum? Yaşadıklarım isteklerimin sonucu muydu? Yoksa başkalarının hayatına eklenmekle geçen şu ömür, koca bir yalan mıydı? Elbette ki insanlara verdiği kadar onlar için var olursun ama bir gün hep başkaları için var olduğunu ya da başkaları olmadan var olamadığını düşünürsen ne olacak? Bu kadar sıkıntı içindeyken bile en yakınımdaykilerin farkına varmamış olması tesadüf mü?"

Çayından bir yudum alıp sandalyesinde geriye doğru yaslandı. Ayaklarını kalorifer peteğinin üstüne uzattı. Ağırlaşan ellerini dizlerinin üstüne koydu. Giderek tanımadığı birine dönüşmeye başlayan Zeki'yle hesaplaşma zamanı gelmişti:

'Şu son haftalardaki halime bak! Öyle olması gerektiğini düşünerek yaptıklarımın dolaylı kendime olan saygımı da, güvenimi de yitirmişim. Sıkıntımı anlamamalarının neresi garip? İstermiş ya da severmiş gibi davranırken yaptığım ikiyüzlülüğü inkâr edecek halim mi kaldı? Belki de yıllardır yüzleşemediğim bu gerçeklere daha kolay katlanabilmek için içtim, içtim, bir ömür içtim...

Evet, doğrusu bu! Hayata müdahale etme gücüm olmadığından değil, bunu yapabileceğime dair inancım olmadığından karşıma çıkanları sorgusuz kabul ettim. Çevremdekilerin hayallerinin olduğu yerde ben de oldum ve üzerime düşeni elimden geldiği kadar yaptım. Bunu kimse inkâr edemez. Derdim onların beklentilerini karşılamak değildi

ama başka türlü yapamazdım. Kendimi hep başkalarının hayatında tanımladım. Onların düşlerine katıldım, onların hayatlarına girdim ve hiç sormadım “Neden buradayım?” diye.

Çünkü böyle yaşamak kendime soru sormamı da engelliyordu. Zamanla başka hayalleri sahiplenmekte ustalaştım. Güzel hayaller pazarladım ve mutluluklarıyla mutlu oldum. Bu yaşama tutunmanın bir yoluydu. Hangimiz mükemmeliz ki?

Şimdiye kadar yaptıklarım fazlasıyla yeterli olmalı diye düşünürken, bir süredir hiç de özel olmadığımı, sıradan insanlar gibi işlerin hep kolayını ve olması gerekenini seçtiğimi görüyorum. Oysa çevremde benim gibi o kadar çok insan var ki böyle davranan: Bir başkasının sorununu sırf kendi değersizliğini saklamak için sahiplenene, kendi yolunu bulmak için başkalarının yolunu takip ederken içten içe çürüyen; bir başkasının sevdiğini severek iflah olmaz bir çıkarıcılıkla kendine özel payesi veren; bir başkasının doğrusundan giderken kendi yanlışının acısından kurtulmak için kaçtığını en yalnız anlarında bile itiraf edemeyen...

Artık ineceğim son durağa yaklaştım. Bundan böyle hiçbir şeyin beni şaşırtmaması gerekirken, içimi sızlatan, belleğimi acıtan yanlış hissinden kurtulamıyorum. İnsanları yeteri kadar mutlu ettiğime, birlikte olmanın gereğini yerine getirdiğime inanıyorum ama bu içimi ferahlatmıyor. Elbette herkes böyle yaşamıyordur ya da kafası karışık bir halde dünyadan göçüyordur ama bu beni ilgilendirmiyor. Çünkü acı bile hissetmeden, emanet gibi yaşadığım bir hayatı, boş ve yalan geçirdiğimi düşünüyorum. Ne saçmalık!

Bunu anlamak için yakında öleceğimi yüzüme karşı söylemeleri gerekiyormuş demek ki! Oysa ölümün nefesini duymadan neden bunlar düşünülmez ki? Peki ya aniden ölüp gitseydim ne olacaktı? Bir ömrün hesabını kapatmadan mı gidecektim? Kaç haftadır bunları düşünmekten aklımı kaçıracığım neredeyse. Geçmişte iyi işler yaptığına inanarak sonunu bekleyen insanların huzuru bende yok.

Belki de kalan ömrüm, kendimle hesaplaşmak için bir fırsat. Belki de daha önce hiç bakmadığım bellek sandığının içindeki tozlu aynalar, içimdeki gerçek Zeki'yi gösterecek. Şu ana kadar beni, ardına geçilmesi zor bir duvara dönüştüren engellerde bu şekilde parçalanmış olacak. Üstelik benliğimi kıra kıra, ruhumdan nefret ede ede bunu yapacağım. Böylece içimde -ki hâlâ varsa- kalan son sevgi kırıntılarını ortalığa saçarak insanların bunu fark etmesini sağlayacağım. Sonunda ölüyorum işte. Aklımca bir düzene koyduğum hayatı yüzüstü bırakarak çekip gitmek, tek kurtuluş yolu... Sanırım bu son hayalim, bütün yalanlarımdan süzülüp gelen ortak gerçek.

Gençlikte yaşlanmanın, yaşlılıkta ölümün nasıl bir şey olduğunu daha çok düşünürüz. Yaşamak isterken aynı zamanda kaçınılmaz bir sona yaklaşmanın çelişkisi yakamızı hiç bırakmaz. Bir insanla birlikteyken özgürlüğe, yalnız kaldığımızda bir ilişkiye girmeye düşkün olmamız da bu çelişkinin parçasıdır. Geçen zamana hayıflanırken bir yandan cevabı olmayan sorular sormaya devam eder dururuz. Oysa zaman sadece geçip gitmektedir ve geçmiş asla geçmiş demek değildir. Geleceğin de halen yaşanmakta olmadığını kim söyleyebilir ki?

Hayatı sahte yaşasak bile öldüğümüzde rol icabı ölebilir miyiz? Ölümüne yaklaşan insanların yüzüne çöken o huzur,

kendilerine karşı en samimi ve sahici anları yaşadıklarındandır. Böyle katı bir gerçeğe rağmen içlerinde samimiyeti yakalayamamış olanlara ise konuşacak laf yok. Ölümün soğuk düşüncesi, benim gibi hayatın tanımını bir başkasının gözünden yapan insanların yalanını böyle yakalar ve kibirli yüzünü hayatın puslu ve soğuk aynasına tutar. Ne kadar ketum olsam da hayatıma ihanet ederek kızaran yüzümü saklayacak değilim. Belki de şimdiye kadar başıma düşen taşları sadece yerçekimiyle izah etmeye çalışan biriydim.

Zeki Bey, iyice yayıldığı sandalyeden hafifçe doğruldu. Kış aylarının peşine takılıp gelen kasvet, hem kendi hem de bu kadim semtin yüzüne gri bir yalnızlığı çarpıyor, üşümek için üstüne aldığı hırkaysa yaşadığı acıları kapatır gibi eğreti duruyordu. Moralini yükseltmek için geçmişte yaşadığı güzel anıları aklına getirmeye çalışsa da yapamadı.

Cansız bakışlarla mutfığa giderek, sabah demlediği çaydan bir bardak daha aldı. Oturma odasına geri döndüğünde, pencereden gördüğü manzara aynı şekilde duruyordu. Kendisi göçüp gittikten sonra da duracaktı ve çevresindekiler aynı hayata devam edecekti. Bardaktaki çayından sessiz bir yudum alarak sigara yaktı. Zaman, sitem etmek için çok geç, hiçbir şey yapmadan oturmak için, artık çok kısaydı.

Uykusunu almış, kahvaltısını da yapmış olmasına rağmen evden çıkacak gücü kendinde bulamadı. Gerçi doktorun verdiği ilaçlar şikâyetlerini azaltmıştı ama bu halsizliği hastalıktan değil, aklına yük gelen sorulardandı. Hazır evde kimse yok iken, her şeyin doğrusunu yaptığını düşünen bir insan için hayatını nasıl da yanılıyla geçirdiği-

ni itiraf etmenin tam sırası olduğunu düşündü. Günlerden pazardı ve samimi bir itiraf için bir an önce geceye sığınabileceğin, havanın erkenden karardığı kış günlerinden daha iyi bir zaman olamazdı.

Buğulanan pencerenin ardındaki soğuk havayı hissetti. Bir süredir ağzında misafir ettiği sigara dumanını cama doğru üfledi. Yüzey, fırtına bulutları gibi mavi-gri bir sisle kaplanmıştı. Bu şekilsiz duman bir hayal gibi dağılınca, dışarıyı rahatça görebilmek için pencere kenarındaki bezle camı sildi.

Ayakta kalabilmek için birbirlerine yaslanmış gibi duran ahşap evlerin arasından görülen yaşlı tren istasyonuna, zamanın burada daha yavaş aktığını düşündüren ve sonsuzluğa uzanır gibi duran tren raylarına, baca dumanlarının içinde gri-siyah hayaletler gibi duran gemilerin olduğu denize baktı. Denizin açık yeşil dalgalı ve hoyrat görünümüne rağmen gemiler, sanki yüzyıllardır hiç kıpırdamadan yerlerinde duruyormuşçasına sakin, gururlu ve bilgeydiler. Son günlerde sık sık olduğu gibi gözleri kendiliğinden doldu. İnsanlar yaşlandıkça daha mı kolay hüzünleniyordu?

‘İnsanın öyle her şeye hüzünlenmesi nasıl bir şeydir? Yaşlanmadan ya da başımıza bir bela gelmeden anlamayacakmışız demek ki. Valla bu kadar keder insanı işinden gücünden eder. Hadi kendimizi bırakalım bir tarafa. Hayatın acılarını anlatan o hüzünbaz şairlere ne demeli? Çektikleri acıları azaltmak için mi yazıyorlar? Yoksa o acılardan gelen güçle mi yaşıyorlar? Bu arada ne çok severim Cemal Süreya’yı. Ne diyordu? “Çık gel bir kez daha yıkıntılardan/Çık gel bir kez daha bozguna uğrat” İyi güzel di-

yorsun ama benim için bir kez daha yok ki üstat' diye aklından geçirdi.

Düşünceleri, bakışlarındaki buğunun ardına saklanan ve yüzüne geçersiz bir pul gibi oturan belli belirsiz bir te-bessüme neden olmuştu. Sigarasından bir nefes daha çekti. Tiryakisi olmadığı halde arada bir tüttürdüğü sigaranın bile sağlığını bozacağına dair eski inancını kaybetmeye başladığını hissedince, hayattaki doğruların zamanın çarkında nasıl da renk değiştirdiğini gördü. Zaman ne niteliksel ne de niceliksel olarak sabit bir çizgide asla gitmiyor, ondan kaçmamızı imkânsız kılarak, evrenin her noktasına akışkan ve geçişken şekilde durmaksızın yayılıyor.

O esnada kulağına, açıktan geçen bir balıkçı teknesinin ardında uçuşan martıların, seslerindeki umutsuzluk takıldı. Belli ki balıklardan nasiplerini almak için teknenin peşinden gidiyorlardı. Martıların seslerini, teneffüs saatlerinde okul bahçelerini dolduran öksüz çocukların seslerine benzetti. Sonra neden çocukların seslerine değil de, kendi gibi öksüz çocukların seslerine benzettiğini düşündü. Kısa bir süre için gözlerini kapatıp açtığında, bulduğu cevabı beğenmişti. Belki de martılar, o çocukların artık hayatta olmayan annelerinin ruhlarını taşıyorlardı.

Annesi aklına geldi ve ilk gençliği. Sigarasını söndürdü. Sandalyesine oturarak, ince bir sis perdesi içinde kaybolmakta olan tekneye kilitlemiş gözlerini yavaşça yumdu.

Bu semtte yaşamaya, üniversiteyi kazandığı yıl okumak için geldiği İstanbul'da, kaldığı yurttan arkadaşlarıyla

beraber hafta sonları avarelik yaparken karar vermişti. İlk geldiğinde çevrede gezindikten sonra Küçük Paris Birahanesi'nde içmişler, ardından sahilde birer bira cila yaparak yurda kafayı bulmuş halde dönmüşlerdi. Semtin sakini, samimi ve unutulmuş havasından etkilenmişti. İstanbul'un insana asla tükenmeyecekmiş gibi gelen sokaklarında dolaşırken hissettiği sahiplenilme duygusunu, başka yerde böylesine güçlü hissetmediğini hatırladı. Bu duyguya, tanımadığı bir şehirde yaşamaya başladığı ve baba evinden uzak kaldığı o zamanlarda öyle ihtiyacı vardı ki! Üstelik mevsim yine kıştı ve kış mevsimi bir semti sevmek için en güzel vakitti. Hele Samatya'yı. Havadaki kar kokusunu yeniden duyumsadı.

Sonradan buraya arkadaşları olmadan da gelmeye başlamıştı. Hiç durmaksızın sahile bir yanaşıp bir açılan balıkçı teknelerini izleyerek zaman geçiriyor, semtin ara sokaklarında kaybolana kadar saatlerce yürüyordu. Eski evlerin baca dumanlarının semtin üstüne bir hüzün bulutu gibi çöktüğü günlerde, epeyce dolaşıp yorulunca meydana inerek bir şeyler içer, oradan yurda geri dönerdi. Sonunda gide-gele esnaftan tanıdıklar edinmeye bile başlamıştı. Onlarla yaptığı kısa sohbetlerin sonunu, okulu bitirdikten sonra buraya yerleşmek için yaptığı planları anlatarak bitiriyordu. Böyle biriydi o. Birini ya da bir yeri sevmeye görsün, aksini ona asla inandıramazdınız. Ayrıca burada kimseye anlatmadığı bir alışkanlık da edinmişti. Bazen yoluna çıkan bir kilise, cami ya da sinagog da yapılan cenaze törenine katılır, ardından cemaatin arasına karışıp onlarla beraber mezarlığa giderek, merhumu yolcu ederdi. Tanımadığı insanlara son yolculuklarında eşlik edince kendini daha huzurlu hissettiğini keşfetmişti. Bu vesileyle, insanların geçmişle olan hesaplarının kolay kolay kapanmadığını da...

Fakülte bitince doğduğu yere geri dönmedi. Zaten liseyi bitirene kadar yaşadığı, akşamları caddelerinde kimseyi bulamayacağını, o soğuk ve ıssız orta Anadolu kentini bir türlü sevememişti. İnsanın bütün umutlarını daha gençken öldüren bir yerdi. Ailesinin beklentisine rağmen, yaz tatillerinde bile memlekete geç gitmek için bahaneler uydurur, hatta bir iki dersini mazeret olsun diye bütünlemeye bırakırdı. İstanbul, doğduğu kente karşı olan yarım yamalak aidiyet duygusunu çoktan unutturmuştu.

İyice yaşlanan babası ve beş yaş küçük kız kardeşi halen orada yaşıyordu. Ev hanımı olan annesinin ömrü ise oğlunun üniversiteyi bitirdiğini görmeye yetmedi. Kadıncağız erken yaşta mide kanserinden ölüp gitmişti. Rahmetli artık çok eskilerde, arada bir aklına gelen soluk hatıralarda kalmıştı. O zamanlar ölümüne yeteri kadar üzülmediğini, *'kurtuldu şu berbat hayattan'* diye yorumlar yaptığını hatırladı. Ancak yıllar geçtikçe daha çok özlediğini hissediyor, annesini erken kaybetmenin yasını tekrar tekrar yaşıyordu. Günyüzü görmeden, sadece çocukları için yaşamış o cılız kadının hayattaki en büyük desteği olduğunu ve bir zamanlar bunu göremeyecek kadar genç ve aptal olduğunu da düşünüyordu. Zaman, üstü örtülmüş gerçekleri açığa çıkartmak için insanın aklına kurduğu tuzakları yıkmakta ne ustaydı! Kederlenmişti.

“Ne olacak yani öldürecek mi bu beni şimdi” diyerek, teşhisten beri arttırdığı sigaradan bir tane daha yaktı. Geçmişle olan hesabı kolayca kapanacak gibi görünmüyordu.

‘İşin aslına bakacak olursak, hayatta şu ana kadar başıma gelen kötü olayları olması gerekenden çok daha kolay atlattım ya da karşılaştığım zorlukları pek umursamadım.

Buraya geldiğim ilk zamanlarda tanımadığım insanların cenazelerine katılarak yapmam gerekenleri yapamadıklarımın kefaretinin öderken, bana ait olan kayıpların yasını tutmak için kendime izin vermedim. Bu doğru değildi; doğru olsaydı şu an böyle pişmanlık hissetmezdim herhalde. Oysa şimdi çocukluğumdan miras kalan ve adına pişmanlık denilen o ağır suçluluk duygusunu yeniden tadıyorum! Sonuçta ölüm, insanı hayatın devam ettiği gerçeğiyle acımasızca yüzleştiriyor. Galiba ben buna katlanamayacağımı düşünerek kendi yasımı tutmaktan kaçındım. Oysa denememiştim bile...

Kalbimi nasıl böyle körelttim bilmiyorum ama oldu bir kere ve ben ipin ucunun ne zaman kaçtığını hatırlamıyorum. Hayatta çok acılar çektiğimden değil bu duyarsızlığım; ya zaman içinde çevremdeki insanlar beni kendilerine benzetti ya da onların beni bir heykel gibi yontmalarına izin verdim. Ayrıca bu sadece şahsi bir konu da değil. Şu yaşadığımız ülkede insanın kendine ve çevresine duyarlılığını koruyabilmesi için hem insanlardan uzaklaşması hem de çekilen acıları unutmaması gerekiyor. Oysa insanlar dünya başlarına yıkılsa hiç umursamadan ertesi gün kalkıp hayatına kaldığı yerden devam edebiliyor. Tabii bunun bir karşılığı var. Kendi ikiyüzlülüklerini unutmak için yasını tutanları garipseyerek dışlamak...

Ruhu çıkmazlara sokarak yolunu kaybettiren zorluklardan sonra insanların aynı kalacaklarını düşünmek ne büyük bir yanılgı. Heyhat! Kadere bak ki, hiç düşünmediğim kadar çok acının beni beklediği gün gibi aşikâr ve ne kaçabileceğim bir yer ne de beklemekten başka bir çarem var' diye içinden geçirerek, soğumuş çayından bir yudum daha aldı.

Babası Ali Fuat Bey dediği dedik, otoriter bir adamdı. Askerlik dönüşü, ona da babasından kalan nalbur dükkânını işletmeye devam ederek, hayatını evi ve işi arasında geçirmişti. Gençliğinde müptelası olduğu içki ve sigaraya da evlendikten sonra “tövbe” etmiş, bir daha da ağzına sürmemişti. Üstelik yaşı ilerledikçe din işlerine daha düşkün olmuştu. İnsanlar onu “kimseye bir zararı yok. İşinde, gücünde, Müslüman adam” diyerek seviyordu. Ama birinin derdini dert edindiğini kimse görmemişti. Ailesine karşı el kaldırmasa da, her an iş oraya varabilecekmiş gibi davranıp onları sindirir, konuştuğu zaman kullandığı kelimeleri kırıcılığını hesap etmeden kullanırdı. Ev içinde uzun süreli küskünlük ve tartışmalar eksik olmuyordu. Oğluya da arası hiçbir zaman iyi olmamıştı.

Çocukların bütün ihtiyaçları ile annesi ilgilenirdi. Kadıncağz, çocuklarıyla eşi arasında kalmış, çaresiz bir kabullenmeyle eşine bağlı, küskün ve yalnız biriydi. Bazı günler onun evin bir köşesine çekilip gizli gizli ağladığını görür ama ses çıkarmazdı... Çıkaramazdı...

Korkardı, çünkü geri dönüşü olmayan sözleri duymak istemezdi; kendini suçlardı, çünkü alçakça işlenmiş bir suça ortak olmuş gibi hissedirdi; samimiyetsiz olduğunu düşünürdü, çünkü herkesin bildiği bir durumu görmezden gelmek zorunda kalırdı; saçma sapan şeylere kızardı, çünkü insanların sorularından kaçmanın en kolay yolunun onları kendinden uzaklaştırmak olduğunu öğrenmişti. Ayrıca, o zamanlar nereden bilebilirdi ki, çocukluğundan kalma anıların bir ömür boyu aklına yapışıp kalacağını; unutmaya çalışmakla hiçbir şeyin üzerinin kapatılamayacağını ve bir gün o nefret ettiği kişiye dönüşebileceğini...

Utancın pişmanlıkları saklayan bir perde olduğunu öğrense de, o günleri hatırladığında hâlâ utanıyordu. Ancak insanlar, belirsiz bir geleceğin getireceğine inandığı özgürlüğü yaşamak için -bazen en sevdikleri uğruna bile bildikleri bir hayatı yıkmanın güçlüğüne göze alamıyordu. Ayrıca bu yüzden kimse suçlanamazdı. Herkes yaşamak için ait olduğunu hissettiği yeri seçiyor ve çoğunlukla hayata tutunmanın başka yolunu bilmiyordu.

Kardeşi Fazilet'e gelince, o ağabeyi kadar şanslı değildi. Annesinin vefatının ardından babası ile yalnız kaldı. Yaşadığı şehirde eğitim fakültesini bitirdi. Birkaç işyeri değiştirdikten sonra, evlerine yakın bir devlet okulunda ilkokul öğretmeni olarak çalışmaya başladı. Bazı huyları ağabeyiyle benzeşirdi. Onun gibi, gerekli olmadıkça insanlarla ilişki kurmayı sevmeyen, içe kapalı biriydi. Üstüne gidilmeden bir işe elini sürmez, kendini oyalayacak bir meşgale edinmezdi. Yeni insanlarla tanışmayı gereksiz gördüğünden kimseyi aramadığı için bir süre sonra insanlar da onu aramazdı. Üç yıl önce arkadaşları vasıtasıyla bulduğu bir gençle nişanlanmış ama huysuzluğundan dolayı yürütemeyip ayrılmıştı. Kötü bir insan değildi ama hayatın getirdiklerine yeterince karşı koyacak gücü de yoktu. Annesinin ölümünden sonra büsbütün yalnızlaştı. Mutlak yalnızlığın korkutucu yüzüyle baş edemeyince de gerçekte asla anlaşılamadığı babasının yanından ayrılmaz oldu. Oysa acıya yaklaşarak çaresizliğini unutmaya çalışmak, insan aklının en sık oynadığı oyunlardan biriydi.

Zeki Bey, hukuk fakültesi bitince baba evine dönmeyerek İstanbul'da stajını bitirdi. Ardından Ankara'da askeri bir fabrikada, yazıcı olarak kısa dönem askerlik yaptı. Dönüşte memleketten aile dostlarının Topkapı'daki şirke-

tinde avukat olarak iş bulunca çok sevinmişti. Cerrahpaşa'nın karşısında apar topar küçük bir ev buldu ve hemen İstanbul'a taşındı. İşine olan bağlılığı, çevresiyle uyumu ve özenli davranışlarıyla verdiği güven duygusu, hem sevilmesini hem de kolayca kabullenilmesini sağladı. Dürüsttü ve insanlar onu tanımlarken önce bu kelimeyi kullanıyordu.

Kurduğu ilişkilerde mesafeyi gayet iyi ayarladığından, insanların da onun sınırlarını fark etmelerini sağlamıştı. Şirketin avukatı olarak herkese eşit mesafede duruyor, çaycıyla da genel müdürle de dozunda bir ilişki kurabiliyordu. Doğruyu söylemek gerekirse, bu yeteneği kazanmasında babasının rolü çok olmuştu. Çünkü kendini bildi bileli, ona nerede ve nasıl davranması gerektiği hakkında uzun ve sıkıcı nutuklar atar, hatta başka insanların yanında onu utandıracak şekilde hayat ve ahlâk üzerine dersler verirdi. Gerçi çevresindekiler ailesinin iyi bir eğitim verdiğini söyleseler de babasının bunu çocuklarını korumak için değil, kimsenin kendi kontrolü dışına çıkmasını istemediğinden dolayı yaptığını iyi biliyordu. İnsanların gördüğü tek kusuru vardı, o da biraz asabi ve ketum olmasıydı ama kimin kusuru yoktu ki...

Eşi Yıldız Hanım'ı çalıştığı iş yerinde tanımişti. İzmirli orta halli bir ailenin tek çocuğuydu. İlk görüşte iyi bir aile kızı izlenimi veriyordu. Zeki Bey'in çalıştığı şirkette muhasebe elemanı olarak çalışmaya başladığında İstanbul'a yeni gelmişti ve henüz çok gençti. Minyon tipli olduğundan yaşından küçük gösteriyordu. Çalışkan ve içten biriydi ama insanlardan ilgi bekleyen meraklı yapısı bazen itici olabiliyordu. Aynı yerde çalışan bekâr ve yalnız insanların birbirlerini bulması kolay ve doğaldır. Zeki Bey ile tanışması uzun sürmemiş, iş arkadaşlığı çevresinde

başlayan ilişkileri, zaman içinde diğer insanların da dikkatini çekecek şekilde farklı bir yakınlaşmaya gitmişti. Karşılıklı ilgisi olan insanların aralarında sevgili ilişkisi olmasa da beraberce daha sık zaman geçirmelerinde bir gariplik yoktu. Ancak Zeki ve Yıldız'ın durumu bunu aşarak işyerinden birlikte çıkmaya kadar gidince arkadaşları Zeki'ye, ilişkiye bir resmiyet kazandırması yönünde telkinde bulunmaya başladı. Zeki Bey çekingen biri gibi görünmemesine rağmen bu konularda kendini ifade etmekte oldukça zorlanırdı. Yıldız ise İzmir gibi büyük bir şehirde yetişmenin verdiği rahatlıkla onu cesaretlendiriyor, ilişkiyi bir an önce neticelendirmeye çalışıyordu. Yani o çıtı pıtı Yıldız, gidişatı belirlemede çok daha etkiliydi.

Bir gün Zeki Bey, kendisine açılarak evlilik niyetini belli edince, hemen yanıt vermeyerek ailesiyle konuşması gerektiğini söyledi. Ancak bu, adet yerini bulsun gibi bir tavidir. Sonuçta Yıldız'ın cevabı gecikmedi. Kısa zamanda nişanlanıp, altı ay sonra da evlendiler. O arada halen oturdukları Samatya' da ki evi kiralayıp eksik eşyalarını tamamladılar. Beş yıl sonra ev sahibi nakde sıkışınca da satın aldılar.

Yıldız Hanım evlendikten sonra da çalışmaya devam etti. Karı kocanın aynı işyerinde olması genelde yadırganırdı. Ancak onlar ne birbirlerine ne de çevrelerine karşı tutumlarını değiştirmeyip, işlerini aksatmadan çalışarak arkadaşlarının bir kez daha takdirini kazanmışlardı.

Evliliklerinde çocuk olmaması dışında bir sorun yok gibi görünüyordu. Ancak ikisi de çocuk istemesine rağmen birkaç yıl geçtiği halde Yıldız bir türlü gebe kalamıyordu. Gitmedikleri hastane, danışmadıkları doktor kalmamıştı.

Doktorlar fiziksel bir rahatsızlıkları olmadığını, sabırlı olmaları ve stres yapmamaları gerektiğini söyledikleri halde giderek daha fazla umutsuzluğa kapılmışlardı. Uzun süren tedaviler ve beklentinin sürekli gecikmesi ikisinin de sinirlerini bozmuştu. Sonunda, “artık olmaz” herhalde dedikleri bir anda, Allahın hikmeti olarak gördükleri gebelik haberini alınca çok sevindiler. Doğumdan sonra Yıldız Hanım işten ayrılarak kendini tamamen eve ve çocuğa adanmak istedi. Kızlarının adını Mürüvvet koymuşlardı. Zeki Bey’in fikriydi bu. “Ben kızımın mürüvvetini görmeden ölmeyeceğim, o yüzden adı Mürüvvet olsun” diye her işte yaptığı gibi söz vermişti kendine.

Yıldız Hanım, Mürüvvet’in doğumundan sonra çok değişti. Şen şakrak, hareketli ve konuşkan kız mutsuz bir kadına dönüştü. Üstelik hatırı sayılır kilo da almıştı. Evlenmeden önceki halini bilen arkadaşları onu tanımakta artık güçlük çekiyordu. İzmir’de yaşayan ailesine de düşkündü. Eşini kaybettikten sonra Ayvalık’a yerleşmiş anasını-vefatından önce babasını da- ihmal etmez, gün aşırı arayarak mutlaka hallerini sorardı. Düzenli bir hayatı vardı. Okul aile birliğinde çalışıyor, tatillerde kızıyla beraber ailesinin yanına Ayvalık’a gidiyordu. Zeki Bey’in iş yoğunluğu bahanesiyle yıllık izinlerini kullanmamasını da mesele yapmadı. Sonuçta bütün yıl beraberdiler ve yaz tatilinde de beraber olmaları gerekmiyordu. Sorunsuz görünen evlilikleri çocukla taçlanınca, gıpta edilecek bir ilişkiye dönüşmüştü.

Karısı Yıldız’la aşk evliliği yapmamıştı ama yıllar içinde onun eve karşı olan ilgisi, özverili yapısı, uzun zaman sonra olan kızlarına yaptığı annelik onu gözünde ayrıcalıklı bir yere getirmişti. Karısının fedakârlıklarından sonra evliliklerinin bir gün bitebileceği ihtimali aklının

ucundan bile geçmezdi. Gerçekte, karı kocadan ziyade hayat arkadaşlarıydılar.

Kızları olduktan sonra biten cinsel hayatlarını bile aralarında pek sorun etmediler. Yıldız Hanım önce hafta sonları, ardından diğer günlerde eşinin -yatak odasına gel-meyerek- televizyonun karşısındaki kanepede yatmasını giderek daha kabullenir oldu. Ancak yine de bir kefaret ödercesine, evlilikte eşlerin birbirlerini serbest bırakmaları gerektiğini, kocasının hayatına gereksizce karışmak istemediğini ortak arkadaş toplantılarında dile getirir; neden böyle düşündüğünü soranlara “ben kocama güvenirim” diyerek laf ettirmezdi. Belki de Zeki Bey’i en çok etkileyen bu davranıştıydı. Çünkü bir insanı başka bir insanda etkileyen en önemli özellik kendini ona adanmasıdır.

Üzerine titredikleri kızları Mürüvvet liseyi bitirdikten sonra babasının yolundan giderek hukuk fakültesini kazandı ve artık son sınıftaydı. Gösterişli, sessiz ve babası gibi ketumdu. Duygularını kolay kolay yüzünden okumak zordu. Her zaman akıllı hareket eder, kafasına koyduğu işi yaparken, ne geçtiği yolda iz bırakır, ne duyulmasını istemediği bir konu olduğunda gereksiz yere ses çıkarırdı. Asi olmaktan ziyade, akli yatmadıktan sonra her söyleneni kabul etmeyen bir yapısı vardı. Dik kafalı denilemezdi aslında ama istemediği bir işi ona asla yaptıramazdınız. Ailesi onun özel hayatı hakkında pek bilgi sahibi olmasa bile sormaz, o da anlatmayı sevmezdi. Gerçi kızlarına karşı duydukları bu karşılıksız güven duygusunun nereden geldiğini kendilerine hiç sormamışlardı ama gün gelip yanılıyor olabilecekleri de akıllarına gelmiyordu. Çünkü soru sormadan gösterilen karşılıksız güvenin bir çocuğun hakkı olduğunu düşünüyorlardı. Oysa insan-

lar hakları olduğunu düşündükleri durumlar yüzünden o kadar çok yanılmıştır ki!

Zeki Bey akşamları iş dönüşü meyhaneye takıldığından eve biraz geç gelir o yüzden yemeğe geç oturlardı. Mürüvvet ise haftanın üç günü Kadıköy’de gittiği dans kursu nedeniyle, onlar yemeklerini bitirdikten çok sonra eve gelirdi. Kurs günleri dönüşte önce derslerini bitirir, ardından yanlarına giderdi. Ailece beraber olduklarında ise sıradan gündelik konulardan bahsederek yemeklerini yer, daha sonra oturma odasında vakit geçirirlerdi. Üçü de konuşkan sayılmazdı. Zeki Bey gazeteleri karıştırırken, Yıldız Hanım televizyon seyredirdi. Mürüvvet ise yemek masasının bir köşesine çekilir, evlerine hediye gelen eşyaları sergiledikleri camekânlı vitrin dolabında bulunan günlüğünü alarak önce o günden aklında kalanları yazardı.

Zeki Bey’in çayı ve sigarası bitmiş, vakit öğleyi geçmişti. Sulu sepken yağmaya başlayan kar, damların kırmızı kiremitleri üzerinde ince çizgiler oluşturuyor, önünde uzanan caddeden hızlı adımlarla geçen insanların acelesinin aksine, manzaraya mistik bir sakinlik katıyordu.

Ve Maria, “gayrimeşru” oğlunun annesi... Aslı Anadolu’ya dayanan, dört kuşak Yedikuleli eski bir Rum ailenin kızıydı Maria. Tanıştıkları gün, halasından miras kalan evin vergi borçları konusunda danışmak için, meyhaneden arkadaşı tamirci Garbis Usta’yla beraber çalıştığı işyerine gelmişlerdi. Zeki Bey ilk karşılaşmalarında hafiften tebessüm etmiş, Maria bu yersiz gülümsemeye şaşırınca açıklama yapmak zorunda kalmıştı. Onu haftada bir evin ihtiyaçlarını karşılamak üzere uğradığı yolu üzerindeki semt pazarından hatırlıyordu. Bunu söyleyince görüşme-

ye eskiden tanışıklık havası katılmış ve aralarında gelişecek olan ilişki, mazisi olan bir durum halini almıştı. O görüşmeden sonra telefonlar alınıp verilmiş ve yeni bir görüşme için -bu defa Garbis Usta olmadan- sözleşmişlerdi. Ertesi hafta yeniden buluştuklarında aralarında geçen sohbet önce vergi borçlarından başlasa da bir süre sonra hayatla ve kendileriyle ilgili özel konulara döndü. İki insanın yalnızlıktan kaynaklanan bir ilişkileri varsa konuşacak konu bulmakta güçlük çekmezler. Birkaç buluşmadan sonra en nihayetinde bir gün dışarıda bir şeyler yiyerek sohbet etmek için bir araya geldiler. Sonrası ise beklenildiği gibi gelişti.

Maria'nın ailesi manifaturacılık yaparmış. 6-7 Eylül'de İstanbul'daki gayrimüslimlere yapılan saldırılar sırasında dükkânları yağmalanınca, bir daha işlerini toparlayamamışlar. Tüm akrabaları gibi kendi ailesi de sonraki yıllarda yavaş yavaş İstanbul'u terk etmiş; rahmetli babası, kardeşini ve eşini de yanına alarak Yunanistan'a göç etmiş... Küçük Maria, hayal meyal hatırlıyordu o günleri. Ailesi Yunan'a göçerken beraber yaşadıkları halası, doğup büyüdüğü, ana babasının mezarının olduğu yerleri terk etmek istemediğini söyleyince, yalnız kalmasın diye Maria'yı da onun yanına bırakmışlar.

O zamanları anlatırken gözleri dolardı Maria'nın. Ayrılırken annesi ona defalarca sarılıp ağlamış, "Bak kızım, şimdilik burada halanla kalman daha iyi. Bizim de orada ne olacağımız belli değil, belki geri döneriz. Üstelik yazın geleceğiz yanına. Okuluna devam et. Sonra sen de gelirsin. Bu ayrılmak demek değil ki" demişti. Ama o çocuktuk ve çocuklar için ailesinden ayrılmak, terk edilmek anlamına geliyordu.

Oysa orada işler hiç de düşündükleri gibi gitmemişti. Babası birkaç yıl sonra ölmüş; annesi yaşlandıkça gelip gidemez olmuş; kardeşi de sonraki yıllarda orada evlenip çoluk çocuğa karışmıştı. Ailedeki büyüklerin içinde en uzun yaşayan halasıydı ama annesinden sonra onu da kaybedince İstanbul'da yalnız başına kaldı. O kadar ürkek ve sevgi doluydu ki Maria! Kimseye sesini yükseltmez, birini hayatına aldığı zaman onu asla terk edemezdi. Gerçekte hiçbir şeyini bırakamazdı. Eski eşyalarını atamaz, eski mahallesini ya da ona yanlış davranıp kötülük yapmış eski dostlarını dahi bırakamazdı. Halası hayat-tayken, ahabpları aracılığıyla tanıştırılan, cemaatlerinden biriyle nişanlanmış ama adam ani bir kalp kriziyle genç yaşta vefat edince, kendini okuluna ve işine vermişti.

Zeki Bey gün aşırı meyhane yerine onun evine gider, akşam rakısını onunla içerdi. Birlikte keyifli zaman geçiriyorlardı. Maria'nın babadan kalma eski radyosundan müzik dinleyerek elleriyle yaptığı midye dolma, pilaki gibi mezelerden atıştırır, hayat üzerine bitmek bilmez sohbetlere dalarlardı. Çocukları Aleko'dan sonra kendilerine eskisi kadar zaman ayıramasalar da hayatlarına farklı bir heyecan gelmişti.

Zeki Bey, *'şimdi anlıyorum ki, Maria sayesinde uzun yıllardan sonra ilk defa Yıldız Hanım dışında birine kadın gözüyle baktım'* diye düşündü. Üniversitede çıktığı birkaç kız dışında hayatına sadece iki kadın girmişti ama onları hiçbir zaman kıskanmamıştı. Sanki bu duygudan yoksun gibiydi. Oysa "kıskanmak", işyerinde, meyhanede, çevresindeki insanlar arasında sık bahsi geçen konulardandı. Gerçi böyle hissetmesinin -aslında hissetmemesinin- şimdiye kadar en küçük zararını görmediği gibi aklını böyle saçma sapan düşüncelerle meşgul etmemişti. Ken-

dine bu konularda dert yanan insanların kızgınlıklarını bir yere kadar anlıyordu. Ancak saplantı haline getiren, konuşacak başka bir mevzusu kalmayan insanlardan da hiç haz etmiyordu. Hastalıklı kıskançlarda öyle bir bencillik vardı ki, kendi ruhlarını onaramamanın verdiği acıya tahammül edemediklerinden, yarattıkları kör ve kısır düşüncelerden kurtulmaları mümkün değildi. Zaten böyle insanların çevresinde kalanlar da eziliyor, tahammül etmeye çalıştıkça onlar da hastalanıyordu.

Aslında yaşadığı hayat hiçte öyle sıradan değildi. Hatta birçok insan hayalini bile kurmakta güçlük çekerti. Ancak yaşanan hayatlar ve kurulan hayaller son derece kişiseldir ve birine olağanüstü gelen, diğeri için son derece sıradan olabilir.

Dışarıdaki havanın soğuşunu, buğulu camdan giderek güçlkle seçilen Samatya'nın, açık gri bir geçmişin içinde kaybolmaya başlamasından anladı. Yaşı elliyi geçmişti. Artık genç değildi ve zamanın insanı değıştirme yeteneğİ vardı. O da değışiyordu. Yıllar geçtikçe babasına benzediğini, onun gibi yaşamı bir mücadele olarak görmeye başladığını düşündü. Gençten biriyle tanıştığında söylediğİ ilk laflar "yaşam mücadelesini kazanman için..." ya da "önce sonuca bakacaksın..." falan oluyordu. Oysa böyle başlanılan cümleler, kaybettiğini düşünenlerin umutsuzluğunu perçinlemekten başka ne işe yarıyordu ki!

Bakışlarını altmışlardan kalma bir Yeşilçam filmine benzeyen manzaradan alıp odanın içinde amaçsızca gezdirmeye başladı. Gözü vitrinin içinde duran deftere takıldı. Kızının her gün düzenli olarak yazdığİ günlüktü bu. Ne işi vardı orada? Günlükler özel eşyalardı ve oraya buraya bırakılmaması gerekirdi. Yola çıkarken çantasına koyma-

yı unutmuş olmalıydı. Kaldı ki daha önce bir yere gittiğinde hep yanına alırdı. Yeniden manzarayı seyre daldı ama gözü ikide bir günlüğe takılmaya başlamıştı. *'Her akşam ne yazıyor bu kız acaba?'* diye düşündü. İçini kemiren merak duygusu bir süre sonra üstün gelmişti. Hiç âdeti olmadığı halde, boş yere vakit kaybetmeden deftere bir göz atmaya karar verdi. Yerinden kalktı ve kırmızı ciltli defteri vitrinden çıkardı. Bir kenarı bantla sağlamlaştırılmış gözlüğünü cebinden çıkartıp sandalyesine geri oturdu.

Günlüğün sayfalarını gelişigüzel çevirmeye başladı. Okuldan, arkadaşlardan, tatillerden falan bahsediliyordu. Artık vazgeçmek üzere üstünkörü bakmaya devam ederken birden durdu... Aniden gözüne takılan bir cümlemin yerini kaybetmemek için elini ortalarda bir yere koydu. "Babama" diye başlayan yazının girişindeki ilk cümleyi defalarca okudu... Gözleri dolmuştu. Defteri sertçe kapatarak bakışlarını, hızını arttıran tipinin etkisiyle çok az bir kısmı seçilen denize doğru çevirdi. Yazılanlara inanamamış gibi şaşkın bir ifadeyle gözlüğünü birkaç kez düzeltti. Dışarıdaki kar soğuğu içine öylesine işliyordu ki! Çok üşüdüğünü hissetti. Kalorifere iyice sokuldu. Bir zaman öylece kaldı. Üşümesi biraz geçince defteri tekrar açtı. Sayfanın başında "Baba, sana her zaman saygı duy-dum ama sırf sen istediğin için" diye yazıyordu. Aklına ilk gelen, kızının o defteri okumasını istediği için bırakmış olduğuydu.

Önünde fazla seçenek yoktu; ya okumaya devam ederek yazılanları öğrenecek ya da hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam edecekti. Bir an için *'çok şey bilmenin, insanı gözünün önündeki basit gerçeklere karşı bile körleştirici olacağını'* düşünerek, defteri aldığı yere koymayı aklın-

dan geçirse de hemen vazgeçti. Ayağa kalktı. Masanın üstünde duran sigaradan bir tane yaktıktan sonra sandalyesine geri döndü. Bakışlarını denizin üstünde görebileceği her şeyi görmeye çalışır gibi ufka doğru dikti.

Tam o anda, gökyüzünün denizle birleştiği yerden bir gökkuşağı doğdu. *'Yağmur da yok nereden çıktı şimdi bu?'* diye düşünürken, uzaklardan kıyıya uçuşan martıların birer Zümrüdüanka kuşuna dönüşmeye başladığını fark etti. Biri daha, biri daha, biri daha... Gözlerine inanamıyordu. Sanki iyi ve kötü, doğru ve yanlış, güzel ve çirkin... Her şey ama her şey birbirine karışıyor, çaresizlik sunan gerçeklerin arasından yeni bir düş doğuyordu.

O sırada kuşlardan biri, diğerlerinden ayrılarak ona doğru uçmaya başladı. Bu korkunç ve güzel hayvan yaklaştıkça büyülenmiş gibi gözlerini ondan ayıramaz olmuştu. Ellerini uzatmaya çalıştı. Olmadı. Bedeni artık ondan emir almıyor, hiçbir yerini hareket ettiremiyordu. Oradan ayrılması olanaksızdı. Kaderi, sanki o kuşun pençelerinde üzerine doğru geliyordu. Artık ne ondan kaçmak mümkündü ne de zamanı gelmeden yaklaşmak... Çaresizce bekledi... Bekledi...

Sonra uzaklardaki denizin, uzun süre yaşanan hayallerin gerçeğe evrilmesi gibi ıslıl ıslıl bir rüyaya evrildiğini ve o an a kadar hayata dair bildiği her şeyin, kıyından açılan geminin güvertesindeki yolcu gibi gözünde giderek küçüldüğünü hissetti. Zamanın, gecikmiş bir hayatı olması gereken yerine yetiştirmek için dışarıda yağan kar gibi alabildiğine hızlanmasına tanık oluyordu. Her masalın içinde biraz gerçek, her gerçeğin içinde biraz masal olduğuna da...

III. BÖLÜM

AYNI AKŞAM ZEKİ BEY'İN ARKADAŞI SADETTİN İLE MEYHANE DE YAPTIĞI SOHBET VE YOLA ÇIKACAĞINI ONA SÖYLEMESİ

“Sadettin”

“Efendim abi”

“Sadettin”

“Efendim dedim ya abi!”

“Sadettin”

“Hayırdır ağabeycim sorun nedir? Sadettin isminin kombinasyonlarını mı hesaplıyoruz.”

“Yok bir şey.”

“Şimdi ne oldu da bozuldun? Neyin var abi senin? Kaç haftadır bir gariipsin zaten. Ne doğru düzgün muhabbet ediyorsun ne de sorunca cevap veriyorsun. Her şeye bir alınganlık, bir terslik, anlamadım gitti. Yanlış bir şey mi yaptık? Yoksa başka bir durum mu var? Tamam, anladım şimdi. Maria sonunda evden kovdu seni değil mi?”

Her ikisi de birbirlerinin hayatına dair o kadar özel şeyler biliyordu ki, birinin diğerinin sırrını bir başkasına anlatması olanaksızdı. Ancak böyle içsel ve sessiz bir pazarlığa girmeyecek kadar da arkadaşlıklarına özen gösterirlerdi.

“Yok öyle bir şey. Canım sıkkın işte.”

Zeki bunları söylerken, alışlageldik tavırların ve ilişkilerin insanları birbirlerine karşı duyarsızlaştırdığı gerçeğini göz ardı ediyor ya da o an için önemsemek istemiyordu. Çünkü kafası hâlâ kendi hayatına biçilen sayılarda, sayısal günlerdeydi...

“O halde yenge durumu çakozlayıp seni evden kovdu...”

Sadettin, Zeki'nin bakışlarında önceden fark etmediği bir umutsuzluğu görünce bir an duraksadı. Amacı gerçeği ortaya çıkarmak değil, sadece arkadaşını neşelendirmektir.

“Yani aslında her şekilde kovulmuş oluyorsun. İstersen gel bizde kal bu akşam, evde devam ederiz. Necla da epeydir seni soruyordu zaten”

Sadettin'in yüzünde, arada bir karşısındakini ters köşe yaptığını düşündüğü zamanlardaki o hınzır gülümseme belirdi ama Zeki'nin suratından düşen milyon parça gibiydi. Arkadaşından yine ses çıkmayınca, bu sefer üstüne gitmeye karar verdi.

“Bir moral aşısı olsa, gidip yaptıralım diyeceğim valla.”

“Öyle bir durum değil Sadettin.”

“Neyse ne abi, sıkma canını. Ölümlü dünya geçer nasılsa”

“Haklısın ölümlü dünya!”

“Evet ağabeycim. Kafaya çok takınca neyin düzeldiği görülmüş. Mesela ben... Eski karıya kafayı yıllarca taktım da ne oldu? Dört yıl önce birini bulup kaçtı. Neymiş efendim seviyormuş! Allahtan çoluk çocuk yok. O salak için benim de katil olacak halim yok. Bizimki evlilik değildi zaten... Bir gün önüme sıcak bir yemek koymamıştır. Çamaşırlarımı da kendim yıkardım. Geriye ne kalıyor? Haftada bir iki yatak. O da kalmamıştı ya. Oysa bak Nec-la'ya, Allah'tan karşıma o çıktı. Benden sekiz yaş küçük ama ne evlilik diye tutturuyor ne de dırdır edip başımın etini yiyor. Gel dediğimde geliyor, git dediğimde gidiyor. Hayat böyle ne güzelmiş! Boş yere yıllarca kendimize çektiirmişiz.”

“Niye evlendin lan o zaman peki?”

Sadettin, arkadaşının yeniden masaya ve dünyaya dönmesine sevinmişti.

“Aslında bilmiyorum. Eski karım havalı kızdı, giydiğini yakıştırdı, gönlümüzü kaptırdık... Gençtik. Takıldık işte.”

Zeki gülümsedi. “Çok akıllıca bir seçim olmuş seninki hakikaten!”

“Sanırım çocuksuluğu hoşuma gitmişti. Beni evlenmeden önce de bilirsin, oradan oraya zıplardım ama evlenince...”

“Demek öyle. Bana hiç bu şekilde anlatmamıştın.”

“Yahu tabii ki ağabeycim ama çocuksuluk da bir yere kadar. Gerçek hayatı paylaşmaya başlayınca işler değişiyor.”

“Bu doğru bak.”

“İnsan eve gelince iki kap sıcak yemek, sabah kalkınca ütülü bir gömlek bulmak istiyor. Bazen hayat bu kadar basit, değil mi?”

“İyi de baştan bunları bilmiyor muydun?”

“Tam öyle değil. Ev işlerinden anlamam diye söylemişti ama dinleyen kim! Hayatımın kadını bulduğumu düşündüm. Zaten bekârlıktan kendi işimi kendim yapmaya alışkıyım. Üstelik annemden yemek yapmayı da öğrenmişim. O da alışır. İş başa düşünce nasıl olsa öğrenir, ipin ucundan tutar dedim. Hay demez olaydım.”

“Bence sen kıza doğru düzgün kulak vermemişsin ya da çok istediğin zaman insanları değiştirebileceğini düşünmüşsün.”

“Belki de ama valla anlattığım gibi. Ona notumu evlendikten altı ay sonra verdim. Benim için yüzden otuza indi.”

Zeki istemeyerek gülümsedi.

“Ne demek otuza indi ya! Saçma sapan konuşma.”

“Niye saçmaymış?”

“İnsanları yüzdelerle değerlendirme, onu aptallar yapar.”

“İyi de âşıktım, beklentilerim vardı. Hem aptallık yapmak herkesin hakkı.”

“Her zaman değil. Kendi isteklerin sonucu yaptığın yanlışları, haklı göstermeye çalışma. Uzun zaman kızla çıkmışsın, beraber yaşamışsın, o da sana durumu söylemiş. Sonra da aptallık hakkım diyorsun. Değil işte. Rakı masasında sayılarla aramın iyi olmadığını da unutma!”

“Yok yok, iyice alingan oldun sen. Ben sana kırılasın diye söylemiyorum ki bunları!”

Zeki biraz fazla ileri gittiğini ve her ne kadar iyi arkadaş-salar da, bir başka insanın hayatı hakkında böyle ahkâm kesmenin yanlış olduğunu düşünerek sözlerinde bir adım geri attı.

“Doğru söylüyorsun Sadettin. Gereksiz tepkiler vermeye başladım galiba ama...”

“Ne ama!”

“Yani...”

“Ne diyorsun abi? Anlamıyorum.”

Zeki konuyu değiştirmek için içeri seslendi.

“Bir pilaki getirsene ustacım. Yani Sadettincim, bana öyle yüzdeler sayılar falan verme, sinir oluyorum. Yanıldım de, hata ettim de ama sayı verme, yapma bunu.”

“Tamam abi kızma, demem. Ben seni böyle görmeye alışkın değilim. Sen mülayim, öyle yerli yersiz çıkışlar yapmayan bir adamsın. O yüzden üstüme alınıyorum.”

Zeki, sanki arkadaşının söylediklerini duymamıştı. Hızını almış tekne gibi açtığı suda ilerlemeye devam etti.

“Salaklık bende. Herkes beni senin gibi, her söyleneni kabul edebilecek biri olarak görüyor. Zeki kızmaz, Zeki anlar, Zeki dinler. Zeki Zeki...”

“Niye öyle diyorsun. İnsanlar seni seviyor abi”

“Yahu insanlar seviyor diye her yaptıklarını kabul mü edelim ya da bizi öyle mi bilsinler? Milletin pislüğünü attığı çöp kutusu muyum ben?”

“Estağfurullah abi, öyle demek istemediğimi biliyorsun. Kızma hemen. Tamam, bir daha sayı yok.”

“Ya bak yine anlamadın, mevzu sayı falan değil.”

Sadettin, aralarındaki gerginlikten ve konuşmanın gidişine pek anlam veremediğinden canı sıkılmıştı.

“Ne o zaman? Niye taktın bu sayı işine anlamış değilim. Ben biraz hava alacağım. Hem evi de aramam lazım” diyerek yerinden kalktı. Paltosunu sırtına alarak kapı önüne çıktı. Zeki’nin alışmadığı bu tavırlarından dolayı biraz bozulsa da masanın tadı kaçmasın diye belli etmemeye çalışıyordu. Ancak mesele ne ise daha fazla uzatmadan konuşmaları şart olmuştu. Sigara yakarak, rastladığı bir tanıdığıyla ayaküstü sohbete başladı.

Zeki, Sadettin’in ardından rakısından bir yudum daha aldı. Son haftalardaki suskunluğu yerini hedef gözetmeyen bir öfkeye bırakmış, arkadaşına gereksiz yere çıkmıştı. Aslında öfkesinin nedeni, içinde bulunduğu durumdan ziyade, bundan sonra ne yapacağına karar verememesiydi. Ancak öyle olsa bile, sonunu bildiği ya da görmezden gelerek geçip gidebileceği önünde ki belirli

zaman diliminde hayatını sorgulamanın ne anlamı olabilirdi ki?

İstanbul'a ilk geldiği yılları hatırladı. O zamanlar Samatya Meydanı'nda meyhanelerden ziyade şarapçılar vardı. Rakıya henüz alışmadığı gençlik dönemlerinde arkadaşlarıyla o dükkânlardan birine girip, markasız ev yapımı şarap söyler, yanında meze olarak haşlanmış yumurta ve patates yerlerdi. Bu mekânlar zaman içinde yerlerini, ağırlıklı olarak rakı içilen meyhanelere ve Anadolu'dan göçün artmasıyla beraber sayıları sürekli artan ocakbaşlarına bırakmıştı.

Meyhanenin eskimiş ahşap penceresinden Samatya'nın surlarına baktı. Burada geçirdiği ömrünün de bu surlarla çevrildiğini, bu taştan sınırın dışına çıktığında kendini güvensiz hissedeceğinden, gerçekte asla çıkmayı istemediğini düşündü. O surlar sadece bu meydanı değil, kendi ruhunu da çevreliyordu. Asırlar boyu burada yaşamış insanlar da aynı duyguyu hissetmiş olmalıydı. Sanki kötülüklerin ya da kayıp denizlerden gelebilecek korkunç yaratıkların buradan içeri girmesinin imkânı olmadığına... Rakısından ince bir yudum daha alarak; "Hadi beni ölümden de korusanıza kodumun taş duvarları" dedi. "Ne oldu? Bakıyorum boylarınız pek bir kısaldı. Zıplasam üstünüzden atlayacakmışım gibi. Konuşsanıza lan hadi, böyle mi anlaşıştık ha!" Hafiften iç geçirerek farkında olmadan yaktığı sigarasından bir nefes daha çekti.

Çok eski zamanlarda, hatta Fatih'ten de önce, şimdi oturdukları bu yerler bir limanmış. Balıkçılar teknelerini kıyıya çeker; hem fırtınalardan korur, hem de bakımlarını yaparmış. Ayrıca okuduğuna göre sahilden çıkarılan

kumlar nedeniyle burası aynı zamanda bir kum deposuymuş ve adı da oradan geliyormuş.*

O esnada meyhanenin kapısından giren, tanımadığı genç bir çift, Zeki Bey'e afiyet olsun dedikten sonra arka tarafa doğru geçti. Selamlarını aldıktan sonra masalarına oturana kadar belli etmeden onları izledi. Kapıdan girildiğinde birbirini tanımayan insanların, hele de gençlerin selam vermesi çok hoşuna gidiyor, bunu meyhane adabının gereği sayıyordu. Düşüncelerini dağıtmak için çevresiyle ilgileniyormuş gibi gözükmeye çalışırken, Sadettin biraz önce aralarında geçen konuşmalardan habersiz gibi her zamanki kayıtsızlığıyla içeri girdi. Masaya oturur oturmaz da Zeki'nin omzuna dokunarak konuşmaya başladı. Bu akşam arkadaşının derdini anlayacaktı...

"Neyin var abi söylesene. Bu sinirlilik, bu sayılara takma falan nedir yahu?"

"Altı"

"Nasıl yani?"

"Altı işte."

"Ne oldu altılı da paramı batırdın?" diyen Sadettin, kısa ve tiz bir kahkaha patlattı.

"Yok öyle değil."

"Söylesene çatlatma adamı."

"Altı ay."

* *Psemtia: Kumluk.*

“Altı ay demek. Eeee... Ne olmuş altı aya?”

“Altı aylık ömrüm kalmış.”

Sadettin, Zeki’nin böyle şakalar yapmasına alışkın olmasa da zoraki olarak gülümseme ihtiyacı hissetti.

“Nereden çıktı şimdi bu. Rüyana falan mı girdi?”

“Yok oğlum, bildiğin bana girdi. Basbayağı doktor söyledi işte.”

“Zeki abi! Bak böyle şeylerin şakası olmaz. Bu sefer bozulurum hakikaten.”

“Şaka falan yapmıyorum. Hem öyle yüksek sesle konuşma kimse bilmiyor. Millet duysun istemiyorum.”

“Sen ciddi misin?”

“Ya Sadettin senin de bazen kalın kafalılığın tutuyor. Bunun şakası mı olur?”

Sadettin bu defa gülümsemeye çalışmadı. Şaşkınlıkla sigara paketine uzandı ama yakmaktan vazgeçerek elini çekti.

“Ne oldu? Hastalık mı? Nedir yani?”

“Evet. Pankreas kanseri. İlerlemiş üstelik.”

Sadettin’in yüzünde, böyle haberleri ilk kez alan insanların çaresizliği belirmişti. Sesinin titremesine engel olmadan konuşmaya devam etti.

“Arada bir midem ağrıyor, yediklerim dokundu galiba diyordun. Hatta ilaç almaya bile başlamıştın. O yüzden miydi yani?”

“Evet, evet. Önce mideyi bozdum sanmıştım. Bir türlü geçmeyince benim doktora gittim. İşte bildiğin gibi tetkikler falan derken birkaç hafta önce sonucu söyledi.

“Yıldız biliyor mu? Ya Maria...”

“Hiç kimse”

Sadettin düşüncesizce bir şey söylemek istemediği için paketten bir sigara çekip, yakmadan parmakları arasında çevirmeye başladı. Gözleri dolmuştu. Zeki'nin yüzüne bakmamaya çalışarak bakışlarını önünde duran rakı kadehine dikti. Suskunlaştı. Ne demesi gerektiğini bilemiyordu. Çünkü söylenecek tüm kelimeler biraz önce anlamlarını kaybetmişti. Onca yıllık arkadaşı, bir zaman sonra olmayacaktı demek ki!

Sadettin de Zeki gibi çevresinde pek fazla insan olmayan biriydi. Yıllardır muhasebecilik yaptığı Sultan Ahmet'teki bürosundan çıktıktan sonra, Zeki ve diğer birkaç arkadaşıyla buluştukları meyhanede günün stresini atar; iki çift laf eder; oradan da evlere kaçarlardı. Yıldız'la yolda tesadüfen birkaç kez karşılaşp tanışmalarına rağmen ailecek hiç görüşmemişlerdi. Maria ile olan ilişkisini de bildiğinden, eşleriyle birlikte görüşmemeye dair aralarında dile getirilmeyen bir anlaşma vardı. Sadettin masada olan uzun süreli sessizliğin konuşmanın yeniden başlamasını güçleştireceğini ve Zeki'yi görüldüğünden de fazla karamsarlığa sokacağını düşünerek;

“Ne yapabiliriz peki abi? Biliyorsun benim hatun hemşire. Bir sürü doktor tanıdığı var. Hem onların da tanıdıkları çıkar; bir çaresi bulunur elbet, sen merak etme...” dediyse de söylediklerinin Zeki’nin yüzündeki ifadeyi değiştirmediğini görünce cesareti kırılır gibi oldu.

“Geçen haftalarda benim doktorun hocasına ayrıca kendi bulduğum başka birkaç hocaya da danıştım. En iyi ihtimalle altı ayın üstüne çıkamadık.”

Sadettin kısık bir sesle “Hay Allah ne yapsak acaba” diye hayıflanırken, Zeki konuşmasına devam etti.

“Sen ne yapacaksın Sadettin, olan olmuş işte.”

“Kızma be abi, çok üzüldüm. Çaresizce çare arıyorum diyelim; ne yapayım?”

“Yok yahu ne kızması, sadece ne hissedeceğimi bilmiyorum. Hem bu akşam biraz üstüne geldiğimin farkındayım, kusura bakma. Haberi ilk aldığımda duygularımı kaybetmiş gibi donup kaldım. Önceleri bir şey düşünemez olmuştum ama sonra... Korkmaya başladım. Hâlâ da korkuyorum sanırım.”

“Normal değil mi abi? Herkes korkar.”

“Bilmiyorum. Hiçbir zaman ölüm korkum olmadı. Hani bazı insanlar vardır ya, her an ölümü beklermiş gibi yaşar. Bu da öyle bir şey ama beni korkutan, ölümden ziyade sonrasında insanların beni nasıl hatırlayacakları. Bunu aklımdan atamıyorum.”

“Ne olacak, iyi hatırlayacaklardır.” Sadettin duraksadı. Bu kadar kısa sürede konuşmanın geldiği yerden ve Zeki’nin

durumunu kabullenmesindeki çabukluktan ürkmüştü. “Allah, Allah yarım saat önce ne konuşuyorduk, şimdi ne konuşuyoruz. Nereden çıktı anlamadım valla bu iş” diye söylendi.

“Benim hayatım bir halta yaramaz Sadettin. Okulu bitirdikten sonra başımı soktuğum bu semte tıklıp kaldım. Yeni bir hayata başlayacağımı düşündüğüm yerde sanki her şeyi bitirdim. Sen sanıyor musun ki büyük şehirde, geldiğin kasabadaki gibi yaşayamazsın. Buradaki kasabalar Anadolu’dakilerden çoktur. Şehrin neyini gördük ki? Yedik, içtik, seviştik, çocuk yaptık, iş yaptık, zıkkımın dibini yaptık. Her Allahın günü bir şeylerden yakınarak, benzer hikâyeleri yeni bir olay gibi anlattık ya da “ne güzel insanlarız” demeye denk gelen sohbetlerle akşamları bitirdik. Büyüklüğünü bırak, bize ait hayallerimiz bile olmadı. Kimseye hayrı olmayan birkaç hobiyle oyalandık. Ne oluyor lan bu memlekette, bu dünyanın ne zaman çivisi çıktı demedik. Yahu niye bu işler bu kadar kötü, niye insanlar aç açık, niye biz böyle yaşamaya mecburuz demedik. Evet, kitap aldık, okuduk ettik ama sonuç ne? Bektan bir işyerinin senet sepet davalarını takip etmek için mi geldim lan ben bu dünyaya? Öğrendiklerimizi ne diye öğrendik? Başkalarına satmak için mi? Farklı bir şey düşünelim, üretelim, bir şeyin altına biz de elimizi koyalım diye değil yani. Düşün bak, aslında ben çocuk falan istemiyordum. Yani öyle bir derdim yoktu. Kadınlar istiyor diye ben de ister göründüm. Çocuk olunca yapacak bir şey kalmadı. Velhasıl boş beleş yaşadık.

Bak benim Allah inancım olmadı ama başka bir inancım da olmadı. Aşka mı inandık, insana mı, iyiliğe-güzelliğe mi? Cevaplarımızı yetersiz bulduğumuz da bile geri çekilmeyip, ezberlediğimiz klişelerden kendimizi tatmin

eden açıklamalar yaptık. Yerim ben böyle aşkın ıstırabını. Aslında bilmemiz gerektiği kadarını öğrendik, yeterli olduğunu düşündüğümüz kadar konuştuk ama yaşamamız gerektiği kadar yaşamadık. Peki, kim verdi bu hakkı bize? Yani insanın yaşamını heba etme hakkını. Gerçi hak diye bir şey mi var? O da bizim aklımızın yarattığı zincirlerden biri değil mi Sadettin? Anladın mı şimdi?

Baksana bana, örümceğin ağına düşenleri beklemesi gibi karşıma çıkanlarla oyalanarak bir ömür geçirdim. İçten içe kabullenmediğim bu halimi, çevremdeki insanları gizlice reddederek gösterdim. Kızım ile ve oğlum ile bile doğru düzgün ilgilenmedim. Anneleri baktı onlara. Olay, insanların karnını doyurmakla bitmiyor ki. Onların hataları olmadı mı? Elbette oldu ama onlarla hatalarını konuşmamak da benim hatam oldu. Hiçbir şey olmamış gibi davranmakta üstüme yoktur. Ben çağımızın niteliksiz adamıyım oğlum. Niye biliyor musun? Çünkü ben her şeye yeteri kadar sevindim, herkesi yeteri kadar sevdim. Fazla sevmekten korktuğumdan değil, fazla olanı gereksiz bulduğumdan. Belki de gerekseydi keyfimden ödün verecektim. Bencillik böyle bir şey işte."

Sadettin, Zeki'den daha önce duymadığı bu sözlerden sonra kafası karışmış, aynı zamanda haklı olduğunu düşündüğü yönlerden dolayı da içi sıkılmıştı. Yine de arkadaşını avutma ihtiyacı hepsinin üstünde geldi.

"Ne çok biriktirmişsin içinde! Haksızlık etme bu kadar kendine. Hepimiz biraz öyle değil miyiz?"

"Değiliz tabii ama bizim gibi olmayanlara burun kıvırtmaktan, boş işlerle uğraşıyorlar demekten başka şey yaptık mı? Bu ne biliyor musun? İnsan emeğinin hakkını

vermemek. İnançlı adamsın bilirim. Var mı sence bundan büyük günah? Bana bak, insanları alaycı bir dille yargılamak ne kadar kötü değil mi?"

Sadettin konuşmalarında Zeki'ye hak verse bile, hastalığına çare aramayı bu kadar erken bırakmasını kabul edemiyordu. Konuyu hâlihazırda ilgilenmesi gerektiğini düşündüğü yere çekmeye çalıştı.

"Nereden kapıldın bu fikirlere şimdi? Şu anda senin kendi sağlığını düşünmen gerekmiyor mu?"

"Ne olacak? Çok düşününce hastalığım mı geçecek? Sonuçta ölecek olan benim, bırak da bazı şeyleri farklı düşneyim. Siz benden sonra kendi hayatınız için uzun uzun plan yaparsınız. Kaç gündür bunlara kafa patlatıyorum. Sonra düşündüm ki..."

"Nedir abi?"

"Beni kötü hatırlamasınlar. Belki iyi yaşamadı ama en sonunda o da bir hayalinin peşinde, arzu ettiği yolda öldü desinler."

"Anlamadım. Niye bu kadar önemli ki bu senin için? Bırak nasılsan öyle hatırlasınlar. Olduğun gibi... Şimdi değişirsen, korktuğu için değişti demeleri daha mı iyi?"

"Öyle değil işte, bu ben değilim. Evet, hatırlanmak istiyorum ama bu halimle değil. Arkamdan 'O bir korkak olabilir ama değişmeye çalıştı ve istediği gibi öldü' diye konuşsunlar. Çünkü insanlar seni, düşlerinin peşinden gittiğini görünce anımsıyor. Silik bir insan olarak ölmek istemiyorum Sadettin. Gelecekte birilerinin rüyasında bir kahı aman olmasam da insanların aklına gelince gözleri-

nin ışıldayacağı bir kısa anım olsun istiyorum yahu, çok mu?”

Sadettin, Zeki’yi anlamaya çalışsa bile bu sözlerin kendisi için o kadar önemi olmadığından, yüzündeki şaşkın ifadeden başka tepki gösteremiyordu. Zeki ona aldırmadan devam etti.

“Bir yola çıkacağım.”

“Ne yolu? Nereye?”

“Bilmiyorum bir yol işte.”

“Neden?”

“Neden olmasın? şimdiye kadar bırak kendi başıma bir yere gitmeyi, yaz tatiline bile ık mış değilim. Benim gibi yerinden kıpırdamayan bir adam için daha uygun seçim olabilir mi? Hatta neresi olacağına önceden karar vermeden, aklımın değil kalbimin götürdüğü bir yere gideyim diyorum. Geçen gün ne aklıma geldi bak? Bir film vardı hatırlıyor musun? Yaşlı Japonlar işe yaramadıklarını düşündükleri zaman ölmek için dağa gidiyor, orada ölümü bekliyorlardı.”

Sadettin, Zeki’nin verdiği örnekten rahatsız olmuştu.

“Yok artık be Zeki. Ne şimdi bu örnek mi yani?” diye nazikçe çıkıştı.

“Değil işte ben öyle yapmayacağım. Onlar işe yaramaz olduklarını hissettiklerinde, kaderlerini kendileri çizdiği inancıyla bir yok oluşa gidiyordu. Belki ortak yanımız sadece bu olabilir ama ben ölmek değil, yaşadığımı hissetmek için gideceğim.”

Sadettin, gecenin getirdiği konuşmaların ağırlığından yorulmuştu. Ayrıca Zeki'nin anlattıklarına artık tahammül edecek hali kalmadığından rakıyı da hızlı içmiş, hafiften kafayı bulmuştu. Aklına ne bir soru ne bir cevap geliyordu. Oysa o istemeden durgunlaşmış olsa da, Zeki durmadı.

“Sadettin”

“Hı!”

“Belki son görüşmemiz olur bu.”

“Seni anlamaya çalışıyorum ama yapamıyorum abicim. Yani neden tedavi için birilerini aramıyoruz? Bak ben de gelirim seninle. Her şeyin çaresi var. Ne bu karamsarlık? Hem sonra kimseyi böyle üzmeye hakkın yok. Kimi cezalandırıyorsun? Evet evet, bence öyle. Hastalığın verdiği hınçla etrafındaki insanları cezalandırıyorsun.”

“Yok canım ne cezası, dedim ya kaç haftadır gitmediğim yer kalmadı. Hep benzer yanıtlar aldım. İşin sonu belli, ben o hesabı kapattım artık.”

“Son zamanlarda akşamları seyrek gelmeye başlamıştın ama bir şey sezdirmedin.”

“Kesinleşmeden söylemek istemedim. Biliyorsun bir konuyu netleştirmeden ağzında sakız yapanlara illet olurum.”

“İyi de Yıldız, Maria, çocuklar... Ne olacak?”

“Hiç! Hiçbir şey olmayacak. Herkes kendi hayatına devam edecek. Sonra ararım zaten onları... Bugün ne oldu biliyor musun? Kızımın tatile giderken yanına almayı

unuttuğu günlüğüne baktım. Merakıma yenik düşerek “Bir bakayım ne yazıyormuş her akşam bu kız” dedim. Sonra da... Hep kendimizi kandırmışız be Sadettin. Kızım neler yapıyormuş da benim haberim yokmuş. Ne biçim adammışım ki, bir baba olarak anlayamamışım. Bu boku yiyen o değil, benim.”

“Ne yapmış abi?”

“Boş ver anlatmayım. Yapmaması gereken işler yapmış. On beş güne İzmir’den dönecekler. Şimdi nasıl bakacağım onların yüzüne. Buralarda duramam artık.”

Sadettin arkadaşının sözlerinden, bu hassas konuda daha fazla soru sormaması gerektiği sonucunu çıkartmıştı.

“Maria!”

“Bilmiyorum. Oğlan Yunanistan’da zaten. Maria’ya gelince... Henüz karar vermedim. Şu an hiç kimseyi düşünmek istemiyorum. Bir süre yalnız kalmaya ihtiyacım var. Sonra bakarız. Yıldız dönünce beni evde bulamayacak. Sana ulaşırlarsa bilmediğini söylersin. Ben yarın yola çıkacağım. Dün bizim patronu arayarak ücretsiz izne ayrılmak istediğimi, memlekette aile işlerim olduğunu söyledim. Sağ olsun anlayışla karşıladı. Zaten doğru düzgün izin kullanmadım ki! “Önce kalan izinlerini verelim gerekirse ücretsiz de veririz” dedi. Aklımda gitmek istediğim bir yer var ama ne yaparım belli olmaz, yol nereye götürürse diyelim.”

Sadettin “Nereye?” diye sormayı aklından geçirirse de “Zeki bilmemi isteseydi söylerdi” diye düşünerek çabucak vazgeçti. Üstelik gereğinden fazla bilmesinin bir anlamı yoktu.

Aralarında konuşulması gerekenler tükenmeye başlamış, rakı da bitmeye yüz tutmuştu. İkisinin de suskunlaştığı bir anda, kimsenin bilmemesi gereken ortak bir sırrın verdiği utanç duygusunun masaya hâkim olduğunu hissettiler. İkisi de birbirinin yüzüne bakmaya çekinir hale gelmişti.

“Söyleyeceklerim kararını değiştirmeyecek değil mi?” dedi Sadettin.

“Hayır”

“Peki, yapmamı istediğin bir şey var mı?”

“Geride senden başka güveneceğim kimse yok. Tek dileğim, bana bir şey olursa çocuklarla ilgilenmen. Biliyorum, çok şey istiyorum ama...”

“Saçmalama be abi ağlatacaksın şimdi beni burada. Bu gece nasıl bu duruma geldi hâlâ anlamış değilim. Biraz daha içmek istiyorum galiba.”

“Söyleyeyim mi birer kadeh daha”

“Söyle be abim, söyle. Ne kadar istersen söyle.”

Uzun bir aradan sonra ilk kez birbirlerine bakarak gülümsediler. Bu gülümsemenin içinde acıdan pişmanlığa, yalnızlıktan vefaya kadar her türlü duyguya rastlamak mümkündü. Bir tek umut hariç...

Rakıları söyledikten sonra sigara içme bahanesiyle kapı önüne çıktılar. Gecenin karanlığında, giymeden üstlerine attıkları paltoların altında iki eski İstanbul kabadayısı gibi duruyorlardı. Çok uzaklarda duran ve soğuk kış gün-

lerine ait parıltılı, seyrek yıldızlara doğru aynı anda bak-
tılar.

“Sadettin”

“Ne var lan? Sadettin mi bıraktın, sıçtın ağzına adamin.”

“Hahaha. Güldürme lan beni bu halimle. Hep yıldızlarda
bir evim olsun istemiştım biliyor musun?”

“Olacak zaten yakında...”

“Ahaha yeter oğlum, ciddi bir şey konuşuyoruz.”

“Ciddiyetinin de...” dedikten sonra Sadettin cebinden
çıkarttığı eski zaman adamlarına özgü beyaz kumaş
mendiliyle gözlerindeki yaşları kuruladı.

“Vallahi seni düşündüğüm için ağlamıyorum. Kiminle
içeceğim lan şimdi? Ondan yani...”

“Tabii tabii. Bırak bunları da önemli bir şey isteyeceğim
senden.”

Zeki aklına yeni gelmiş gibi ani bir hareketle elini ceketin-
nin iç cebindeki cüzdanına attı. İçinden çıkarttığı banka
kartını uzattı.

“Bak şimdi senin de çekebileceğin şekilde bankaya para
yatırdım. Bunları çocukların ihtiyacı olunca kullan. Ta-
mam mı? Ayrıca bu son gecemiz olabilir. Sana bunları
söylemek zorundayım. Ben ölünce... İnancım olmadığını
biliyorsun ama öyle yakıp, küllerimi oraya buraya savur
saçmalığı falan yapmayın. Memlekete de göndermeyin.
Hiç sevmedim zaten orayı. Önemli değil yani nerede
olursa olsun da denizi göreyim.”

“Peki abi, memlekette böyle bir yer bıraktılsa söyle kendime de ayarlayayım. Neyse sen benim içime etmeye devam et böyle.”

“Tamam tamam hepsi bu kadar. Yarın akşam yine buraya gelirim, anla ki o yola çıkacak cesareti bulamamışım. O zaman oturur yine içeriz.”

“Vallahi kalmana üzülürüm diyemem ama senin hayatın ve senin kararın. Ne olursa olsun bize saygı göstermek düşer. Zaten parayı da kaptık” diyerek, acı bir gülümsemenin arasına kısa bir öksürük nöbeti sıkıştırdı.

“Hadi şimdi gidelim Sadettincim. Bitirelim şu işi.”

“Eyvallah güzel abim benim, bundan böyle sen ne diyorsan o. Bitirelim şu işi.”

İkisi de içeri girdikten sonra kapının yanında onlara kulak kabartan bir sokak köpeği yere attıkları izmaritleri kokladı. Yiyecek olmadığını anlayınca da karanlık sokakta usulca kaybolup gitti. Meydan, gece bu saatte olmaması gerektiği kadar ıssız ve karanlıktı.

IV. BÖLÜM

MÜRÜVVET

Hayatta canlarının hiçbir zaman yanmamasını isteyen insanların korkuları gözlerini öylesine kapatmıştır ki, başkalarının canını ne kadar çok yakabileceklerini hesap edemezler. Çünkü kendilerini anlatabilecek yegâne değerleri olan korkularından umutsuzca kaçmaktadırlar.

Siz romanın kahramanı olarak babamı düşündünüz ama değil, o benim. Ne kadar uğraşsanız da onun hayatından ilginç bir hikâye çıkaramazsınız. Çünkü öylesine tutarlı ve sıkıcıdır ki, hemen dinlemekten vazgeçersiniz. Sanki duygularını yitirmiştir, sevgili babam! Bir insanı, hayatta başına gelebileceklerin en kötü olasılıkları üzerinden yargılarken, gerçekte kendi ruhunun acılarını bastırdığını fark etmez ya da umursamaz. “Bunun sana ne zararı var?” diyecekseniz; yaptığınız her işi önceden planlamanızı isteyen ya da bir sorunuz olduğunda o sorunu bırakıp, “Neden başına böyle bir olay geldi?” diye sizi sorgulayan bir babaya sahip olmanın ne demek olduğunu düşünün derim. Durum böyle olunca, her talebinize aldığınız yargılayıcı cevaplar içinizde bıkkınlık doğuracak ve bir daha soru sorma hevesiniz kaçacaktır. Evet, Zeki Bey’in kızıyım ama benim kafam çok başka çalışır. Neden “Kızlar babalarına çeker” derler anlamam ama sık sık

“Acaba ona bu kadar çok benzediğim için mi ona karşı bu kadar öfke doluyum” diye düşünürüm. Şayet öyle ise ben de kendine gizli öfke besleyen, hatta bu yüzden cezalandıran biri olurum ki, “insanın kendi şeytanı olması” bu demek sanırım.

Babam eve geç geldiğinden, ortak geçirdiğimiz zaman azdır. Dans kursu bahanesiyle benim de geç kaldığım akşamlar dışında masaya oturur, gündelik konulardan sığ sohbetler ederek yemeğimizi yer, ardından kendi işimize bakarız. Çoğunlukla babam televizyon, annem de bilgisayar başında vakit geçirir. Ben de yemek masasını toplarım. Sonra da sevgili günlüğümü alır, o gün başımdan geçen olayları yazmaya başlarım.

Günlük tutmanın öyle çok faydasını gördüm ki! Düşünün şimdi, siz bir yıl önce bugün ne yaptığınızı bilemezsiniz ama ben bilirim. Geçmiş kayıtlar altına almak hafızamı sürekli canlı tuttuğundan, kendimi ve olayları her yönüyle değerlendirebilirim. Örneğin, şu kişi bana şöyle bir kazık atmıştı ama ben unutmuşum demem. Yine de öyle çok şeye kafamı takmam. Bir olayın zihnimde yer etmesi için günlüğümde yerini almış olmalıdır. Yani kafayı taktıklarım kayıt altındadır. O yüzden aklım rahat, gençliğimin baharını keyifle sürmekteyim. Yoksa hayat çekilir mi?

Hayal kurmayı çok severim. Bir başıma kaldığımda, olmayacak şeyler düşünmeyi... Mesela “Hangi renk ölümü hak etmiştir?” ya da “Kimin adı daha baştan yoldan çıkmıştır?” gibi abuk sabuk sorular sorar, karşısında nefes bile almakta zorlanılan birinin yanında, yaşadığını hissetmenin ne demek olduğu hakkında saatlerce düşünebilirim. Ne saçma değil mi? Ama çok güzel! Üstelik bu dü-

şündüklerimden gayet mantıklı sonuçlar da çıkarırım. Bana göre tabii.

Ailemin yanında geçirdiğim bunaltıcı günlerin ağırlığından kurtulmanın kendimce bulduğum çözümlerinden biri hayalperestlikse, diğeri istediğim zaman yalan söyleyebilme kabiliyetim olmasıdır. Elektrik direğine, (telgraf direği diyecektim ama artık telgraf direği kalmadığı aklıma geldi) konmuş bir kırlangıç gibi camın kenarında oturup bir şeyler karalamamı çalışkanlık, bütünlemeye kalmadan sınıf geçmemi akıllılık, söz verdiğim saatte eve dönmemi ahlâklılık olarak değerlendirdiklerinden, onları kandırmak hiç zor değil. Bunu güvenlerini kötüye kullanmak olarak da değerlendirebilirsiniz. Ancak o zaman size, insanların bilmek istemediklerini asla sorgulamadıklarını hatırlatırım.

Bir anda böyle konuya girince, doğal olarak çok yalan söyleyen biri olduğumu düşünüyorsunuzdur. Haksız sayılmazsınız ama başka bir şansım olmadığını da ben anlattıkça anlayacaksınız. Öncelikle, hayatımdaki her şeyin iyi ve düzgün gittiğini düşündüğümde mutlu olmayacağıma eminim. Doğruluk aptallara özgü bir niteliktir. Yalan söylemenin bana garip bir haz verdiğini inkâr edemem. Sürekli zekâmın sınırlarını denemek yaratıcılığımın artmasını sağlıyor. Yeri geliyor, aklımdaki zehirli örümcekleri günlerce yuvalarında uykusuz bekletiyorum, yeri geliyor verdiğim bir kararı şimşek hızıyla uyguluyorum. Bunlar nereden mi çıktı? Pekâlâ! Şayet dinlemek isterseniz size asla sıkıcı olmayacağını garanti edeceğim hikâyemi anlatmaya başlarım.

Benim hikâyem onu tanımakla başladı. Bir gün bir insan hayatınıza girer ve bir daha asla aynı insan olamazsınız

ya, aynen öyle işte. Yok yahu gönül ilişkisi değil, arkadaşımın ablası. Hayır, yine düşündüğünüz gibi değil, onunla yatmadım. Sadece hayatımın bütünüyle değişmesine neden oldu ya da buna izin verdim.

Üniversiteye yeni başladığım zamanlardı. Liseden arkadaşım Melda ile aynı bölümde okuyorduk. Güzel kızdır Melda ama ablası Şeyda daha da güzeldir. Özel bir havayolu şirketinde çalışıyor. Hostes değil, yer görevlisi. Doğuştan havalı, hem kendine iyi bakan hem de ağzı iyi laf yapan bir kız. Ayrıca unutmamak gerekir ki, güzel kızlar çabuk büyür. Onlar da giyim-kuşamı, konuşmaları ve tavırlarıyla erken büyüyen kızlardandı.

Babaları vefat edeli çok olmuş, anneleriyle beraber yaşıyorlardı. Serbest yetişmişlerdi. Ayrıca Şeyda'nın işi gereği eve geliş gidiş saatleri de sorun olmuyordu. Hesap verecek bir baba olmayınca da bana göre çok daha rahat davranıyorlardı. Oturdukları kendi evleriydi ama öyle pek fazla gelirleri olduğu söylenemez. Babadan kalma bir maaş, bildiğim kadarıyla kirada olan bir de daireleri var. Yani sonuçta orta halli bir aile. Hiç anlayamazdım o kadar şık ve pahalı elbiseleri, ayakkabıları nereden alıyorlar diye. Bazen merakıma yenilip Melda'ya sorduğum zaman, yok kira alıyoruz, yok Almanya'daki teyzem aldı gibi ağzında bir şeyler gevelerdi. Ben de konunun üstünde durmaz, pek inanmasam bile arkadaşıma toz konduramadığımdan "doğrudur" diye geçiştirirdim.

Neyse konuyu fazla dağıtmayalım. Okulda vize sınavları olduğu bir akşam, Melda'ların evinde her zamanki gibi beraber ders çalışıyorduk. Derken geç vakitte ablası eve geldi. Tavırlarından, Şeyda'nın dışarıda sağlam içtiği belli oluyordu. Ders çalışmamıza bile aldırmadan çalıştığımız

odaya gelmiş, boylu boyunca yatağa yayılarak, sarhoşluktan kelimeleri ağzında yuvarlaya yuvarlaya konuşmaya başlamıştı. İlk kez onu böyle görüyordum. Kalemi kâğıdı bırakıp onu dinlemeye başladık. Bir süre havadan sudan konuştuk. Sonra alkolünde etkisiyle lafının nereye gidebileceğini hesap edemeden birden eteklerindeki zilleri dökmeye başlamasını mı...

Beraber çıktıkları yemekte iki adam onun için kapışmışlar, aslında birinden oldukça hoşlanmış, diğeri bunun farkına varınca ortalık karışmış, o da durumu idare edeceğim derken ne kadar içtiğini bilememiş. Sonrası malumunuz üzere, masada seslerin yükselmesiyle beraber yumruk yumruğa kavgaya dönüşmek üzere olan bir tartışmayı insanlar araya girerek engellemişler. Şeyda da fırsattan istifade yanlarından ayrılmış. Ben o sırada Şeyda'nın 'böyle adamlarla yemekte ne işi vardı acaba?' diye düşünürken, ağzımdan "Ne idare edeceksin herifleri çıkıp gelseydin ya" diye laf çıkınca, Şeyda beni şok eden bir cevap verdi. "Nasıl gelecektim? Müşteri memnuniyeti var sonuçta."

Önce ortada buz gibi bir sessizlik oldu. Berbat bir pot kırdığını anlamıştı. O an ne diyeceğimi bilemediğimden, kızlardan izin isteyerek tuvalete gittim. Yüzümdeki şaşkınlık ifadesini atana kadar bir süre oyalandım. Yanlarına döndüğüm de Melda, "Sarhoş işte bakma sen ona, ne konuştuğunu bilmiyor" diyerek umutsuz ve gereksiz bir ikna çabasına girince konuyu uzatmak istemedim. Durumdan rahatsız olduğumu belli etmemeye çalışarak "evet öyle görünüyor" dedim. Ardından vaktin geç olduğunu bahane ederek evlerinden ayrıldım.

O geceden sonra bir hafta Melda'yla hiç konuşmadık. Ancak okulda zorunlu olarak karşılaştığımızda kaçırıldığı bakışlarından ve başını önüne eğerek yanımdan hızlıca geçmeye çalışmasından Melda'nın utandığını anlamıştım. O zamana kadar Şeyda'nın patavatsızlıkla ettiği bir laftır diyerek zihnimin şeytanlarını susturmaya çalışırken, bu sefer "Neden bu utanç?" diye kendime sormaya başladım. Niye Melda ertesi gün yanıma gelip de işi şakaya vurmamıştı? Şayet böyle davransaydı konu çoktan kapanıp giderdi. Tam o anda, babamın nadiren söylediği anlamlı sözlerden biri aklıma geldi. "Utanmak, gerçek treninin peşinden gelen bir vagondur."

İşte o zaman bütün olup bitenler, karanlık odanın aniden ışığa boğulması gibi zihnimde şaşırtıcı bir aydınlanmaya neden oldu. Melda'yı daha fazla utandırmaya hakkım olmadığını düşünerek konuşmaya karar verdim. Ertesi gün okul kantininde arkadaşlarıyla bir masada otururken gördüğümde hemen yanına gittim ve kulağına eğilerek;

"Ne haber Melda? Sıkıldım artık böyle kaç-göç oynamaktan. Bunlar bana göre değil. Hadi, aramızdaki mevzu neyse konuşalım" dedim. Önce kem küm etse de, daha sonra arkadaşlarına bir bahane uydurarak yanlarından ayrıldı. Koluma girerek beni kantinin ayrı bir köşesine götürdü. Kalabalıkta oturacak yer yoktu. Bir kaloriferin üstüne ilişerek yarı oturur yarı ayakta konuşmaya başladık. Melda;

"Haklısın canım. Biz eski arkadaşız ama beni anlamam lazım. Bazı şeyler var ki, kimseye söylenmez. Ağzının sıkı olduğunu biliyorum. Ancak biri duyacak olursa bizi öldürürler valla. Ne olur konuşacaklarımız aramızda kalsın. Bak bunlar öyle ulu orta konuşulacak şeyler değil. Bu

akşam buluşalım, hem birer bira içeriz hem de rahatça konuşuruz.”

Sözlerini bitirdiğin de konuşmanın nereye gideceği belli olmuştu. Tabii akşam olana kadar içim içimi yemişti. Altı civarında Galatasaray’da bir birahane buluştuk. Okulun güvenli havasından çıkan Melda, gündüze göre oldukça telaşlıydı. İlk birasını hızlıca içerek biraz sakinleşince konuya girdi.

“Bak Mürüvvet, Allah’ını seversen...” diye yeniden aynı teranelere başlayacaktı ki sözünü kestim.

“ Melda, beni tanıyorsun. Ketumun tekiyimdir. Laf çıkmaz benden. Yeter artık lafı uzatma da ne diyeceksen de”

“Mürüvvet... Ablam Şeyda var ya... O bazen eskortluk yapıyor.”

Daha önce “eskort” ne demek diye pek fikrim yoktu ama iyi bir şey olmadığını anlamıştım.

“Nasıl yani? Ne o? Birilerine sıkışınca yardım mı ediyor? Turist rehberi gibi mi?” diye üst üste oldukça cahilane sorular sorunca, gülümseyerek devam etti.

“Yok be canım öyle değil. Bazen erkeklerle çıkıyor. Fazla bir şey yapmıyorlar. Yiyip içiyorlar sonra belki biraz başka şeyler ama çok değil, valla çok değil. Ne olur annemlere söyleme! Yoksa öldürürler ikimizi de” diyerek başını önüne eğince, ben de yanlış anlamasın diye bakışlarımı dışarı doğru çevirdim ve kendi saflığıma için için güldüm. Şayet sesli gülseydim, Melda alay ediyorum diye herhalde bir daha asla yüzüme bakmazdı. Lakin benim gibi kendi halinde, muhafazakâr sayılabilecek bir aileden

gelme genç kız için bu saçma durumu olduğundan çabuk ve olağan karşılamış olmam ilginçti. Çok sonradan bu anı yeniden düşündüğümde, gösterdiğim tavra yönelik kendime dair ilk yaptığım tespit bu olmuştu. Sanki bizim toplumda yaşayan her iki kızdan biri eskortmuş gibi durumu kabullenişimdeki rahatlık nedeniyle, “Konuştuklarımızı doğal kabul etmem benim de bu işlere yatkın olduğumu mu gösteriyor acaba?” diye düşünmekten kendimi alamadım.

O akşam Melda’nın sözlerini, konuşmanın arasına sokuşturduğum yalandan hayret cümleleri ve dağarcığımda bu özel anlara sakladığım, samimiyetsiz bir “yazık olmuş ama” bakışlarıyla dinlemekle yetindim. Ardından konuyu bir süre ikimiz de hiç açmadık. Zaten final sınavları başlamış, dersler de yoğunlaşmıştı. Üzerinden bir ay kadar geçip ilişkimiz oldukça normale döndükten sonra Melda, kütüphanede çalışırken sigara molası verdiğimiz anda birden, “Ben de arada bir ablamla gidiyorum” demez mi! Gayri ihtiyari olarak ağzımdan çıkan “Çüşüş! Yok artık” sözüne, altımıza hafiften kaçırıncaya kadar güldük. İşte o günden sonra Melda, ben ve bir süre sonra da ablası Şeyda, arkadaşlıktan öte farklı bir sırdaşlık ve gruplaşma sürecine girmiş, şehrin karanlık yüzlerini temsil eden “Montana Çetesi” moduna bürünmüştük. Gerçi bu hızlı süreç beni öylesine serseme çevirmişti ki, başta aklıma gelmese de yaşadıklarım hakkında daha önce düşündüğümü fark ettim. Hayalperestliğin bir avantajı da buydu. Yaşanacak çoğu olayı evvelden hayallendirdiğiniz için karşılaştığınızda size pek öyle şaşırtıcı gelmiyor.

Bu işler parası olmayan ya da ailesinden ayrı yaşayan yalnız kızların işi diye düşünülür ama tam öyle sayılmaz. Ayrıca benim için yok “bu kız önceden de yolluymuş”,

yok “ateş olmayan yerden duman çıkmazmış” gibi sözler de söylemeyin. Lisede birkaç erkek arkadaşım oldu ama kaçamak bir iki öpüşme koklaşma dışında başka tecrübem olmadı. Üstelik hepsi aptal çocuklardı. Zaten yaşıtım olan erkekler bana her zaman öyle gelmiştir. Hatta biri, sinemada karanlıktan istifade öpmeye çalışırken kolasını üstüne dökmüştü. Ben de film arası olduğunda onunla çişli diye dalga geçmiştım. Tabii son çıkışımız olmuştı. Çocukcağız bu olaydan sonra yüzüme bakamadı. Okulda ne zaman beni görse utancından kıpkırmızı kesilip, başı önünde kaçacak delik arıyordu. Gerçi ikimiz de çocuktuk ve benim verdiğim tepki de kırıcıydı ama bu durumdan o kadar utanması bile ne kadar aptal olduğunu göstermiyor mu?

Kendiyle makul ölçülerde dalga geçemeyen insanların kafalarının pek çalışmadığını düşünürüm. Genelde de haklı çıkarım. Şimdi anlatırken aklıma geldi. Başka bir çocuk daha vardı, o da ilk buluşmamıza mahallesinden bir erkek arkadaşıyla gelmişti. Sonra da ikisi birden bana hava atmaya çalışırken, birbirine girmişlerdi. Bütün bunlar çok komik geliyor.

Baba sevgisinden yoksun büyüyen kızların yaşı büyük erkeklere ilgi duyduğu bir gerçek olabilir ama benim durumumdan böyle bir sonuç çıkartmak doğru olmaz. Akli başında bir yaşıtımlı bulamadım ya da yaşıtlarımın akli başında olmaması gereken bir çağda olduğu gerçeğini kabullenemedim. Sonuçta hepsi aynı kapıya çıkıyor ve sap gibi tek başına kalıyorsun.

Üstelik ben hiç âşık olduğumu da hissetmedim. Yine de âşık olmayı o kadar çok düşledim ki, sonunda onu düşlemenin gerçeğinden çok daha güzel olduğunu anladım.

Neden kendime hayalperest diyorum anlıyorsunuz değil mi? İnsanlar hayal kurmayı genelde yanlış anlar. Bana göre gerçeklerden kaçmak için bir sığınak değil, ayakta kalabilmek için bulunan bir yoldur. Yok efendim hayaller yalanmış, yok gerçekler sorumluluk getirirmiş. Geçiniz efendim bunları. Kendime en yakınlaştığım, en özgür hissettiğim zamanlar olduğu için hayal kurmayı seviyorum. Bu kadar basit işte. Gerçek dedikleri neyse, onları görmek istemediğimden ya da kaçtığımından değil.

Ben de diğerleri gibi her Allahın günü tıklım tıklı otobüs- lere biniyor, okula gidiyor, sınavlara giriyor ve bir sürü saçma sapan duruma katlanıyorum. Ama yaşamın, sıradan ve gereksiz detaylarıyla kafamı meşgul etmiyorum. Gerçeklerin güzelliği onlara kalsın. İlle de bu söylemde ısrar edecek olurlarsa, yaşadıkları hayata bir dönüp bak- sınlar ne kadar gerçek diye! İnsan kendi gerçeğini kendi yaratır. Sonra da ona itaat eder. Çünkü gerçekler insanla- ra hükmeder. Onlardan bağıllık bekler. Oysa hayaller öyle mi? Hem özgür bırakır, hem de yalnız bırakmaz. Kimseyi kendine de dert etmez.

Böyle düşününce ne kadar güzel! Bir gün deneyin, görün bakın siz de benim gibi hayalciliğin müptelası olacaksınız. Bir tek gün deneyin, ne olacak? Yorgunken yorgun olmadığınızı, yaşlıyken genç olduğunuzu, sinirliyken sakin olduğunuzu düşünün. Bakın görün, ne oluyor. Gerçeği görmek cesaret istermiş! Sevsinler... Peki, hayalleri sahiplenmek ne ister? Hangisi kolay acaba? Hiç hayatın gerçekleriyle yaşadığını iddia eden insanlara bu konular- da espri yapıldığını duydunuz mu? Konuşmalarına dikkat edin. Her zaman aynı mevzular: Hayat çok pahalıymış, insanlıktan eser kalmamış, maaşına zam yapılmamış vs. vs. Bunlarla kim dalga geçer? Boş ver düşünme biraz

bunları desen, hemen “Sen beni anlamıyorsun, benim gündelik kaygılarımla dalga geçerek beni aşağılıyorsun” derler. Şimdi böyle cevap vereni gel de aşağılama! Hele bir de onlara hayallerinden bahsetmeye gör. Suratlarına o gıcık gülüş, cekete eğreti tutturulmuş bir mendil gibi hemencecik yerleşir. Gerçekler... Gerçekler her zaman ciddiyet ister ve hiçbir gerçek insanı kendi olmaya bırakmaz. Her giyeni tek tip yapan üniforma gibi insanları kimliksizleştirir.

Ben babamın anneme bir kez bile sevgisini gösterdiğini görmedim. Bir gün olsun bana “Sevgili kızım” dememiştir. Böyle olunca, bizi kendinden daha az sevdiğini düşünmekte haksız mıyım? Birine “seni seviyorum” demek öyle zor bir şey değildir ama sevmediğine açık yüreklilikle “seni sevmiyorum” demek ne kadar zordur! Bir düşünün. Her ne kadar varoluş nedenime aykırı olsa da bana kalırsa onların evlenmeleri hataydı. Hayatı kendine zehir etmekten başka nedir ki bu? Bazen insanlar hayatlarında geri dönemeyecekleri öyle aptalca şeyler yapıyorlar ki, sonra da o aptalca şeyleri devam ettirebilmek için aptallaşmak zorunda kalıyorlar.

Anneme gelince, onun da babamdan çok farklı olduğu söylenemez. Silik bir kadındır annem, rengini belli etmez. Babamın isteklerine karşı gelmez ama onları sadece yapar görünür. O yüzden onu hiçbir zaman samimi bulmamışımdır. Ancak hakkını yemeyeyim, ağzı benim gibi sıkıdır ve gizli suç ortağım sayılır. Arada bir odama çekilip gizli gizli kokmasın diye votka içtiğimi, hatta bazı geceler dışarıda içip geldiğimi, sevmediğimi bildiği halde çiğnediğim naneli sakızın ağzımdaki kesif kokusundan anlıyordur. Özel hayatım konusunda ona anlattıklarım-dan çok daha fazlasını yaptığımı tahmin etmesine rağ-

men, yine de düşündüklerinden çok daha fazlasını yaptığımı kimsenin onu inandıracağını zannetmiyorum.

Doğal olarak aileme fark ettirmeden bu hayatı nasıl sürdürdüğümü merak ediyorsunuz. Kolay değil tabii... Öncelikle gece habersiz çıkmam. Geç kalacaksam, yalan da olsa bir bahanem mutlaka vardır. Kızlarla beraber de çok dışarı çıkmayız, en fazla iki haftada bir buluşuruz. Kimseye çaktırmamak için her ayrıntıya dikkat ederim. İş olduğu akşamlar üstümü gece gittiğimiz yerde değiştirip, eve öyle dönerim. Böylece kılık kıyafetimden dolayı bir şey anlamazlar. Arabadan semte girmeden önce iner, eve taksi ile gelirim. Oturduğumuz yerde bir kadeh votka dışında bir şey içmem ve asla sarhoş olmam. Canım çekse de, şüphe çekmemek için kazandığım parayla pahalı giyecekler, takılar almam. Paramı biriktirir ya da arada bir tatile çıktığımda gittiğim yerde harcarım. Ancak yine de harcayacak çok yerim olmadığından, epeyce biriktirdim. Nadiren geceyi dışarıda geçirmek zorunda kalırsam, arkadaşlarımda ders çalışmak için kaldığımı söylerim. İnandırılır ya da inanır görünürler ama gerisini sorgulamadık-tan sonra değişen olmuyor. Zaten babam yüzüme karşı böyle özel sorular sormaz. Annem sorsa da beni asla ele vermez. Davranışlarımda bu kadar rahat bırakıp hayatıma karışmamalarına rağmen istediğim sevgiyi onlardan göremedim demek nankörlük mü bilmiyorum. Belki onlar da başka türlü sevmeyi bilmiyordur ama öyle bile olsa, suç benim değil.

İki yıla yakın süredir bu işin içindeyim. Tahmin edemeyeceğiniz kadar çok şey yaşadım ve gördüm. Kızlar olmasaydı bu yaşantıya asla tek başıma cesaret edemezdim. Kolay olmadı elbette... İlk zamanlar gece çıktığım erkeklerin isimlerini -ne işime yarayacaksa- aklımda tutmaya

çalışırdım. Sonra bunun ne kadar gereksiz olduğunu fark ederek hepsine aynı adı verdim. Ancak onu söylemem. Bunu aklımda yaptım tabii. Çünkü yüzlerine karşı hepsine özel olduğunu hissettirmek, isimlerini asla karıştırmamak gerekiyor. İş bittikten sonra yüzleri de isimleri de aynı oluyor. Aslında ne ilginç değil mi; adamlar parayla itibar aldıklarını, değer gördüklerini falan hissetmek istiyor. Acaba kendilerini aşağılanmış gibi hissettikleri için mi öyle istiyorlar? Bilmiyorum. Benim bildiğim, kendisi aşağılanmayan hiç kimse bir başkasını aşağılamaya çalışmaz. Aman ne de umurumda ya! Ha hayyyt!

Artık öyle tecrübeliyim ki, beraber çıktığımız erkeklerin hangisinden para çıkar, kim içtiğimiz iki kadehin hesabını yapar, kim bizimle beraberken karısını aldattığını düşünerek kendini suçlar, kim arkadaşının parasıyla zam-paralığa gelmiştir, kim yalnız kaldığımızda şiddet uygulayabilir, kim arabasının torpidosunda silah saklıyordur, hatta kim cinsel sorunu olduğunu belli etmemeye çalışıyordur anlayabilirim. Hepsinin kendine göre huyu var. Bazıları ille şunu ye bunu iç diye ısrar edip durur. Bu davranışları, sanki annemin çocukken bana zorla yedirmeye çalıştığı yemekler gibi midemi bulandırır. Hayatta en nefret ettiğim şey, üzerime çok düşülmesi ve bir konuda anlamsızca ısrar edilmesidir. İşte o zaman, katır inadım tutar. İstemediğim bir şeyi bana kimse kabul ettiremez. Ayrıca insanların beni çok sevmesini ya da bağlanmasını da istemem. Birkaç arkadaşım hariç aradaki mesafeyi her zaman korurum. Korkak bir tip olduğumdan değil, yapım böyle. İnsanları korkutan yalnızlık, hiç korkutmaz beni. Yapacak o kadar çok şey bulurum ki, zaten korkmaya vaktim kalmaz. Böyle zamanlarda hayatımı gözden geçirir, olan bitenin muhasebesini yaparım.

Sandığınız gibi öyle boş boş oturup düşünmek basit bir iş değildir. Bazen insanın bütün enerjisini alır.

Bu anlattıklarımın dolayısı beni, öyle akıllı bir karış havada bir kız sanmayın. Çok okurum ve iyi bir öğrenciyim. Şimdiye kadar bütünlemeye kaldığım dersim dahi olmadı. Politikayı, tarihi falan sevmiyorum. Daha çok fantastik ve romantik kitaplar hoşuma gidiyor. "Bu kadar okumanın sonu bu demek ki" diye iğrenç bir espri yapmaya hazırlandığınızı hissettim, dikkat edin acayip hazır cevabımdır, adamı bir anda yerin dibine sokarım ne olduğunu anlamazsınız

Babamın inancı var mı bilmiyorum. Oruç tutmaz, namaz kılmaz. Din konusunda hiç konuşmadık. Özel olarak sormadım ben de. Bayram günleri sabah erkenden namaza gidiyorum diye çıkar, döndüğünde eli kolu çikolata şekerleme ile dolu geri döner. Gittiğini sanmıyorum ya! Benimse inancım tamdır. Düzenli olarak namaz kılmam ama özellikle bir günah işlediğimi düşündüğümde hemen gider kılarım. Kızlarla beraber takılıp bu eskortluk işine başladığımdan beri daha fazla kılmaya başladım. Ayrıca orucumu da ihmal etmem. Ramazanda içkili yerlerde olsam bile kola içerim. Erkekler ne yaptığımızı bilseler de buna çok saygı duyuyorlar. Dediğim gibi zaten dışarıda çok az alkol alırım. Çünkü eve geldiğimde taziye gibi koku alan annemden ne zılgıt yemek ne de kazanılmış özgürlüklerimi kaybetmek istiyorum. Anlayacağınız işin parçasında olduğum kadar eğlencesindeyim.

"Madem günah olduğunu düşünüyorsun neden bu işlere karıştın" sorusuna tek cevabım var, o da "merak". Ayrıca sevişmekten hoşlanırım ve bunun erkekler kadar kadınların da hakkı olduğuna inanıyorum. Erkekler önüne çı-

kanla yatınca çapkınlık, kadınlar yatınca orospuluk mu oluyor? Dünyada tatmadığım duygu, görmediğim renk, koklamadığım çiçek, hatta yaşamadığım aşk kalmasın istiyorum. Elbette sürekli böyle yaşamayacağım ama hayatımın kimsenin bilmeyeceği bir bölümünü böyle geçirmek istiyorum. Bu benim, kendimi hayata hazırlama şeklim de denebilir. Çok düşündüm, çok hesap yaptım ve o işi kapattım. Bedeli neyse öderim dedim.

Beni kendini beğenmiş, hatta şımarık biri olarak bulabilirsiniz. Haklısınız kendimi çok severim ama hemen suçlamayın. Birini suçlayacaksanız önce babamı suçlayın. Baba sevgisi görmemiş kızlardan, ya benim gibi kendini beğenmiş tipler çıkar ya da sinik sünepeler. Bu şekilde düşünürseniz, böyle olmanın tek çıkar yolum olduğunu görürsünüz. Aileler hayat içinde işledikleri günahlara adayacakları kurbanları, önce kendi çocuklarından seçiyor. Sevgiye aç olan insanların aradığı öncelikle sevgi değil, umut ışığıdır. İnsanlar, yaşıyor olduklarını hissettiren o umut ışığını arar ve onu nerede bulursa yönlerini oraya doğru çevirirler. Sevgi o ışığa gelir.

Bazen yalnızken, uzun ve ağaçlıklı bir yol düşlerim. Aslında ne zaman öyle bir manzara görsem, beni çok rahatlatır. Yolun iki yanındaki ağaçların dalları yukarıda birleşerek yolu bir gelin duvağı gibi örtmüş, dallardan dökülen çiçekler her yanı kaplamıştır. İleride beni bekleyen bir adam fark ederim. Uzaktadır ve yağmur çiselemektedir. Üstünde yakası kalkık siyah bir pardösü ve başında şapkası vardır. Yüzü tam olarak seçilmese de düzgün hatlara sahip olduğu bellidir. Bir eli pardösünün cebinde, diğer elinde sigarası bana doğru bakmaktadır. Ona doğru yürümeye başlarım ama yürüdükçe yol giderek uzamaya, dökülen çiçekler neredeyse yolu kapatacak kadar çoğalmaya başlamıştır.

Hayatta karşımıza çıkan yolların, içinde hem zorlukları hem güzellikleri barındırması gibi... Anlarım ki, ben hayatta yol aldıkça, o yollar uzayacak ve hiç bitmeyecek. Belki o bekleyen sevgilinin elini hiçbir zaman tutamayacağım ama olsun, yürüdükçe yol daha çok çiçeklenecek ve umut hep olacak... Gerçekte bütün çabam o yolun içinde kalmak olmalı.

Kim bilir! Belki gün gelir hayat karşıma çok farklı şeyler çıkarır. Hatta yaşamayı çok istediğim Paris'e gidebilirim. Bir Fransız filminde görmüştüm. Akşamüstü Champ Elysees'de iki sevgili kafede oturmuş şarap içiyor, kimseye aldırmadan öpüşüp sevişiyorlardı. Sanki dünyada onlardan başka kimse yokmuş gibi... O kadar çok içmemişlerdi ama öylesine mutluydular ve onlara öylesine imrendim ki! Sonra kalkıp el ele yürümeye başladılar. Bir süre sonra kız, yollarına çıkan bir çeşmeye girmek istedi. Ayakkabılarını çıkarıp suya girdi. Adam da peşinden... O sırada hava iyice kararmış ve üstlerinde onlarca havai fişek patlamaya başlamıştı. Ne kadar güzeldi tanrım! Ben de bir gün böyle bir şey yaşayabilir miyim acaba?

Bu hayatta karşıma her tür insan çıktı. Emin olun, bu dünyada kötüler kadar iyiler de var. Üstelik iyiliğin de kötülük kadar kendini çoğaltma gücü var. Birini iyi olarak kabul etmemiz için bir başkasının onun için "iyi biridir" demesinin bir anlamı var mı? Adamın birinin "şerefsizin teki" olduğunu biliyoruz diyelim, o zaman ona iyidir diyen şerefsizin önde gideni olmuyor mu? Bu âlemde ağızımız biraz bozuldu tabii ama inanın suç benim değil.

İnsanların çoğu bu dünyada ne yaşadığının ya da başkalarına neler yaşattığının farkında olmadan, varlığı ile yokluğu belirsiz hayatını sürdürüyor. Hayatın getirdikle-

rini olduğu gibi kabul etmenin, insan doğasına aykırı olduğunu düşünüyorum. Birçoğünün bırakın yaşamayı, hayal etmeyi bile göze alamadığı bir hayatı yaşadım ve yaşıyorum. Onlar kendi kısır dünyalarında birbirlerine karşılıksız acılar çektirirken, ben hiç olmazsa çektiğim acıların karşılığını alıyorum. İstemediğim kimseyle yatmayacağıma dair kendime söz vermiştim, öyle de yapıyorum.

Bizim arka bahçede çok sevdiğim bir nar ağacı var. Kendimi ona benzetirim. Şimdiye kadar hiç meyve verdiğini görmedim ama her bahar çiçek açar. İnsanlarda ondan umudunu kesmeden, bu sene meyve verecek diye bekler. Hiç meyve vermeyen nar ağacından insanların umudunu kesmediği gibi hayattan umudumu hiç kesmem.

İnsanların düşleri, tek atımlık tabanca gibi. Bir gün kurdukları düşler gerçekleşirse, geriye bir şey kalmayacağı için korkuyorlar. O yüzden bir yandan hayaller kurarken, bir yandan içten içe gerçekleşmemesini arzuluyorlar. Ne yaman çelişki değil mi?

O yüzden umutsuzluk bizi o kadar korkutmamalı. Ben hiçbir şeyden korkmam. Bıraksalar bir gökdelenin tepesinden elimde şemsiyeyle kendimi boşluğa bırakabilirim. Uçaktan korkan insanları düşünün... Bu dünyaya ait bir hevesleri mutlaka kalmıştır. Bana, "Şu yaşında konuştuklarına bak! Ukala dümbeleğinin teki" diyen çok oldu ama onlar gibi ikiyüzlü asla olmadım. İnsanlar olamadıklarına sahip kişilere, ukalalığı kolayca yapıştırıyor.

Kendimi özel hissettiren bir iş yapıyorum. Birilerinin hayatına sorgusuz sualsiz girip çıkıyorum. Ne büyük özgürlük! Kim buna izin verir? Neymiş efendim... Yarını

Basri Doğu

düşünmeyenin yarını olmazmış... İnsan geleceğine yatırım yapmalıymış... Falan filan. Sanki bugünü bitirmiş gibi konuşup dururlar işte. "Mutsuz musun?" sorusuna verilecek tek yanıtım var. Başkaları gibi saçma sapan mutluluk beklentileriyle kendimi kandırmayacak kadar samimiyim. Anlatacaklarımın da tümü budur.

Masumiyetin yitirilmesine neden olan onun kaybedilmesi değil, gereği ötesinde ve anlaşılması güç şekilde kutsallaştırılmasıdır. Olgun bir meyveyi çekirdeğinden başlayarak çürüten kurtlar misali, kutsallaştırılan her nesnenin içten içe çürümesi ve değersizleşmesi öylesine kaçınılmazdır ki, sonuçta umarsız bir yanılsamayı insanın aklına, bekledikçe daha çok kokan bir çöp gibi bırakır.

V. BÖLÜM

YILDIZ

Umutsuzluğuma çare bulmak için oradan oraya amaçsızca koşturup duracağıma, aptalca umutların peşinde gitmekten vazgeçebilseydim...

“Onu hiç affetmeyeceğim” diye ağır konuşmayacağım ama bir koca olarak benim büyük hayal kırıklığım ve aynı zamanda tanıdığım en iyi adamlardan biridir. İnsan birini ya ondan bir beklentisi kalmadığı ya da kendine büyük bir acı yaşattığı zaman olduğu gibi görmeye başlar. En zoru da böyle bir anda ondan vazgeçememektir. İyilik ve kötülük, güzellik ve çirkinlik, sadakat ve aldatma aynı ruhun içinde barınabildiği gibi bütün çelişkili duygular aynı kişiye karşı hissedilebilir. Hissedeni ve hissedileni insanlıktan çıkartmak pahasına da olsa...

Bilirsiniz, yazın sahillerde çocuklar, çoğunlukla babalarıyla beraber kumdan kaleler yapar. Elllerinde kova, kürek ve tırmıkla saatlerce kıyıda vakit geçirirler. Bu kaleler, kum hafif ıslak olması gerektiğinden suya yakın yerlerde kurulur. Denizin sakin, dalgaların kıyıyı pek yalamadığı zamanlar ayakta kalma şansları yüksektir. Ancak genellikle şöyle bir geri çekilip ortaya çıkan eseri gururla seyre dalan baba ve çocuk, ani gelen bir dalganın etkisiy-

le yaptıkları kalenin yıkıldığını görür. Bir anda yüzleri değişir ve telaşla yıkılan yerleri tamir etmeye çalışırlar. Oysa çabaları nafi'dir. Denizin yıkıcı dalgaları bir kez başlamaya görsün, kolay durması mümkün değildir. Sonuçta, birbiri ardı sıra gelen dalgaların etkisiyle kalenin önemli bir bölümü tamir edilemeyecek şekilde yıkılır. Gerçekte onlar da; en azından çocuğa yardım eden yetişkin, dalgaların bir zaman sonra onu yıkacağını bilmektedir. Yıkılacağını bile bile kurdukları kalenin çökmesi yine de onları üzmüştür. Yani, yıkılacağı kesin olan yapının akıbeti için bilinmeyen tek veri sadece zamandır.

İnsan ne kadar görmezden gelmeye çalışsa da, başına geleceğini hissettiği bir durumla karşılaştığında üzmekten kendini alamaz. İşte o günü gelince yıkılacağı bilinen kale duvarlarını, insan kendini korumak adına çevresine de örür. Zamanını bilmesede bir gün olacağını, içten içe her zaman düşünür. Ama yıkıldığında yine hayret eder. Sonuçta hayatın sürprizlerine o kadar şaşırma-mak gerekir değil mi? O sürprizler geleceklerini mutlaka önceden kulağımıza fısıldamıştır.

İzmirliyiz biz. Aydın görüşlü, beni serbest yetiştirmiş bir ailem var. Orta halli ama kendi ölçülerinde iyi yaşayan, maddi sorunları olmayan insanlar. Çocukluğumda sıkıntı nedir bilmedim. Yine de annemle babam benim için eşit mesafede değildir. Babamı kendime daha yakın hisseder, bir sorunum olursa ona derdimi anlatırdım. Annem, sevgisini göstermeyi beceremeyen insanlar gibi soğuk ve mesafeli bir kadındı. Elbet onu da severdim ama babam ayrıydı. İlgisini üstümden eksik etmez, her gittiği yere yanında götürürdü. Ben de -her şımartılan çocuk gibidoğal olarak, şımartanın peşinde koşardım. Babamla

aramızdaki bu özel ilişkiyi hayatta bir daha kimsede bulamadım.

Üniversite'yi bitirene kadar ailemin yanındaydım. Okulu bitirince uzun süre iş aradım. Ancak İzmir, çalışma imkânı açısından sanıldığı kadar zengin bir yer değil. Beklemekten yorulmuş ve sıkılmışım. Her yere, kısa özgeçmiş ve başvuru formları bırakmama rağmen bir türlü bir işe giremediğim günlerde, tesadüfen başvurduğum yerlerden biri İstanbul'da eleman ihtiyaçları olduğunu bildirdi. Ancak ayrı bir yerde yaşama kararını vermek kolay değildi. Alıştığım şehirden ayrılma fikrine önce alışamadım ama sonra en azından bir müddet çalışır, baktım olmadı geri dönerim dedim. O zamana kadar rahat bir hayatım olmuştu. Şimdi her şeyi geride bırakıp yeni bir hayata başlayacaktım ama bir yandan sürekli İzmir'de yaşamak istemiyoordum. Farklı bir çevre kurayım, farklı insanlarla tanışayım, farklı yerler de göreyim istiyordum. Ayrıca o dönem sevgilimden ayrıldığımdan bunalıma girmiştim ve İzmir'den uzaklaşmak iyi gelecekti. Kısa süre sonra şirkete "olur" yanıtı verdim.

O teklife kadar İstanbul, benim için Kaf Dağı'nın ardındaki masal ülkesi gibiydi. Hiç görmediğim halde oraya hayrandım. Hatta gelmeden hakkında bir sürü yazı ve kitap okumuş, neredeyse gözlerimi kapatsanız yollarında ezbere dolaşacak hale gelmişim. Boğaz'ın, Adalar'ın, Beyoğlu'nun, Kadıköy'ün... Bazı geceler rüyalarımın girdiğini hatırlıyorum. Bu imkân, bir anlamda hayallerimin gerçeğe dönüşüydü.

Sıra ailemi ikna etmeye gelmişti. Önce çok karşı çıktılar ama inatçılığım tutmuştu bir kez, kararımdan dönmeye-

cektim. Sonuçta istemeyerek de olsa kabul ettiler. Uzatmayalım, birkaç ay sonra hayalini kurduğum yerdeydim.

Kalacak yerim olmadığından, hem de gelir gelmez yalnız kalmamayım diye ailem beni uzaktan bir akrabamızın yanına yerleştirdi. Benden beş altı yaş daha büyük, emlakçada çalışan ve Şişli’de kendi evinde tek başına yaşayan bir kızdı. Henüz işe başlamadığım zamanlar iyi vakit geçiriyordum. Beraber geldiğimiz ailemle şehri dolaşıyor, hayalini kurduğum yerleri görüyordum. Onlar bir hafta sonra geri döndü, ben de çalışmaya başladım.

Artık günlerim, yeni işime ve hayatıma alışmaya çalışmakla geçiyordu. Zorlanıyordum. İstanbul’un çalışan insanlar için bu kadar güçlük çıkaran bir yer olacağını tahmin etmemiştim. Zaman geçtikçe şehir, diğer yüzünü yavaş yavaş gösteriyordu.

Öncelikle yanında kaldığım kız, hiç öyle görüldüğü gibi biri değildi. Biraz hafif meşrepti. Sık sık erkek arkadaş değiştiriyor, onları ben varken eve getiriyor, gece de birlikte kalıyordu. Gerçi kızın kendi eviydi ve istediğini yapabiliirdi ama sonuçta ben de bir misafirdim. Yanımda bile rahatça sevişiyordu. Tamam, açık görüşlüyüz ama orospu da değiliz. Yaşantısı uymadı bana. Çevresindeki insanlardan da hoşlanmamıştım. Çıktığı erkeklere şahsi faturalarını ödetiyor, bana da “Sana birini bulalım kolayca yaşar gidersen. Yoksa zordur burada işler” diye öğüt veriyordu. Hele çıktığı adamlardan biri parasını kesmeye görsün, anında tekmeyi atıp kapının önüne koyardı. Ancak iş bazen bu kadarla bitmez, bazıları da arıza çıkarırdı. Gecenin bir vakti evi basarlar; bir bağırış çağırış derken polis çağrılır, ortalık ana baba gününe döner, ertesi gün mahallelinin sitemli, insanı yerin dibine sokan bakışları-

na maruz kalırdım. Gerçi kız kimseyi sallamıyordu ama ben alışkın değildim böyle işlere.

Ancak zamanla insan her şeye alışıyor. Bir süre sonra bana da o kadar garip gelmemeye başlamıştı durumumuz. Artık bana dik dik bakanlara ben de "Size ne?" der gibi bakmaya başlamış, hatta yanlarından geçerken ufak omuz darbeleriyle ürküterek uzaklaştırmayı bile öğrenmiştim. Kendileri her türlü ahlâksızlığı yapar, başkasına gelince namus bekçisi olurlar diye düşünüyordum. O kızı savunmak değildi derdim ama gece eve geldiğinde karısını çocuğunu döven, üç kuruşluk park yeri için abuk sabuk kavga çıkaran adamların; çöplerini pencereden sokağa atan, sabah akşam onu bunu çekeştirip dedikodu yapan kadınların ahlâkçı tavırlarına da sinir oluyordum. Şu işe bakın; kızın adı hâlâ aklıma gelmedi! Ben böyleyim işte, sevmediğim biri olunca ismini unutuyorum. Hemen gönderiyorum zihnimin çöplüğüne...

Bu hayata bir süre katlansam da devam etmeyeceği belliydi. Laf taşımak asla yapımda olmadığından, aileme bunları anlatmadım. Sonuçta akrabaları ile aralarının bozulmasını istemedim ama tadım tuzum da kalmamıştı.

Çalışma hayatına gelince... İşe başladıktan sonra her şey değişmiş, İstanbul'da yaşamak bir kâbusa dönmüştü. Trafik, kargaşa, gürültü... Canımdan bezdiriyordu. Akşamları yorgun argın dönüyor, yemekten sonra hemen kendimi yatağa atıyor, ertesi gün aynı döngüye yeniden giriyordum. Ama yine de büyük umutlarla gelmişim ve öyle çabucak vazgeçip geri dönemezdim.

İşyerine alıştıktan sonra bir bahaneyle evden ayrıldım. Alibeyköy'ün arka taraflarında, bütçeme uygun mütevazı

bir daire tuttum. Gürültü patırtıdan kurtulunca biraz olsun rahatlamıştım. Ne evin işe uzaklığını ne de yeni mahallenin tutucu yapısını pek kafama takmıyordum.

Ancak ilk aylar geçtikten sonra yalnızlık, bütün olumsuzlukların üstüne çıktı ve aklımda ilk sıraya yerleşti. Böylece tek başına yaşamamanın ne kadar zor olduğunu görmüş oldum. Akşam eve döndüğünde insanın iki çift laf edecek kimsesi olmaması ne kötü şeymiş!

Hatırlıyorum da, eve taşındığımda kış aylarıydı. Hava erkenden kararıyordu. Ana-baba yok, sevgili yok, işyerindeki arkadaşlar dersen... O da bir yere kadar. Zaten evin bulunduğu semtten gece vakti bir yere çıkmak o kadar zordu ki! Bir sinemaya, bir tiyatroya gitsen nasıl geri döneceksin? Gitsen bir dert gitmesen bir dert ama tabii bunu kimseye anlatamazsın. İnsanlara bir sorunun dan bahsetmeye gör, hemen seni suçlamaya başlar, "Gerçekten isteyen insan her şeyi başarır" diye anında yargıyı yapıstırırlar. Şimdi bunu anlamıyorum! Bu konuşanlara karşı "O sizin başarı dediklerinizin bedeli her zaman ağır mı olmalı? Hayatı gereksizce zorlaştıran, çekilmez hale getiren durumları neden bu kadar yüceltiyorsunuz? Bir sinemaya, bir tiyatroya gitmekten, saçma sapan başarı hikâyeleri çıkartmaya ne meraklısınız" demek içimden geliyor. Ama kim anlayacak?

Bütün günlerin birbirine benzer olduğu ayları yalnız başıma geçirince, evden işe gidip gelen, arada ailemin yanıma gelmesiyle moral bulan karamsar biri olup çıktım. Başka türlü bir hayatı istemedim değil. Tek başıma yaşayabilmeyi çok arzu ettim ama zamanla yapamayacağımı anladım. Yalnızlık beni boğdu. Tahammül edecek gücü bulamadım. Lakin İstanbul'da yeni bir hayat kurmayı,

kendimi ispat çabam olarak görüyordum. Ailemin yanına dönmek ise yenilgiyi kabul etmek olacaktı. Onu da yapmadım.

Bazen insanlar kör bir inat uğruna hayatlarını nasıl da karartıyor! Ne yani İzmir'e geri dönssem ailem mi kabul etmeyecekti ya da gururum onarılmaz bir yara mı alacaktı? Elbette hayır ama hiçbir zaman kaybetmemem gerektiğine dair o saçma tutturmalarım yok mu... Kimsenin suçu yok bu işte, hayatımı kendim mahvettim. Bu şehir de bozdu beni. Sudan çıkmış balığa çevirdi. Geldikten sonra öyle değiştim ki! Kendimi tanıyamaz hale geldim. İzmir'de böyle miydim? Canlı, neşeli, fıkır fıkır bir kızdım. Burada yaşamak, sonradan yaptığım evlilik, her ikisi de tüketti beni.

Zeki Bey, tam da benim bu kısır hayattan bir an önce çıkış yolu aradığım sırada karşıma çıktı. Şirketin hukuk işlerine bakıyordu. Önceleri arada bir yemekhanede tesadüfen aynı masaya oturduğumuzda sohbet eder ya da iş konusunda konuşmak için bir araya gelirdik. Daha sonraları bir bahaneyle bulunduğum servise işi olmadığına da gelmeye başladı. Yanıma oturarak, gerçekte kendisinin iyi olmadığını anlatmaya çalışan insanlar gibi üst üste ve ısrarla "Nasılsın bugün? İyi misin?" diye sorar, pek sesim çıkmadığını görünce de sohbet açarak beni konuşturmaya çalışırdı. Hatırladığım kadarıyla günlük konulardan, hafta sonları yaptığı İstanbul gezilerinden falan bahsederdi. Buralı olmadığı halde pek düşküncü İstanbul'a, hakkında ne varsa okur, her semtin hikâyesini bilir. Politika konuşmayı sevmez ama insancıl, olaylara ezilenin, yenilenin ve yenilgisini sahiplenenlerin yanından bakan bir yapısı vardı. Din işlerine de düşkünlüğü yoktu. Ben en azından ramazan aylarında Müslümanlığı-

mı hatırlıyordum. Davranışları öyle dengeliydi ki! Asla bir yılışıklığını, asalaklığını, rahatsız edici tavrını görmedim. Böyle olunca bende ona karşı, uzun süreli ilişkilerin olmazsa olmazı, güven duygusu gelişmeye başladı.

Her kadının ilgilenildiğini hissettiğinde olduğu gibi bana olan ilgisi hoşuma gitmişti. Açıkça söylüyorum ki, Zeki Bey'e âşık değildim. Hiçbir zaman da olmadım. Haklı olarak "Nereden biliyorsun?" diyeceksiniz ama aşkı yeni tanıımıyordum. İzmir'de üniversitede okurken bir sevgili-m vardı. Deli gibi sevdiğim çocuk... O yüzden âşık olmanın, insanın ruhunu yakıp tutuşturan o hastalıklı durumun ne olduğunu iyi bilirim. Onun da beni öyle sevdiğinden emindim. Okuldaki arkadaşlarımız ise mezun olur olmaz evleneceğimize bizden fazla emindi. Ne zaman beni kantinde yalnız görseler, "Kocan nerede Yıldız? Yalnız dolaşmana nasıl izin vermiş?" diye takılırlardı.

Onu o kadar severdim ki, bir gün görmeyecek olsam dünya başıma yıkılırdı. Katlanamazdım. Hemen hayatında başka biri olduğunu ve beni terk ettiğini düşünerek surat asar, aklımda olmadık senaryolar yazardım. Öyle yaptığım zaman kendimi, çok sevdiğimi ispatlamış gibi hissederdim. Bunun bir sorun çıkaracağını düşünemedim. Onun da canına tak eden bu oldu sanırım ve bu huyum yüzünden ayrıldık. O kadar ısrar etmişti ki, "Olmadık yere huzursuzluk çıkarıyorsun. Bir psikoloğa danışalım, böyle gitmez Yıldız" diye kaç kez söyledi. Kendine hiçbir şey kondurmayan ben mi dinleyecektim bu lafları! Tabii ki dinlemedim. Şimdi pişman olsam da faydası yok. Pişmanlık geçmişi değil, geleceği onarmaya yarar. İrin dolu yaraları sargı beziyle sarsan ne olacak?

Hayatım boyunca pişmanlık denilen o müthiş ıstırap verici suçluluk duygusuna katlanacak gücü kendimde bulamadım. Yakındığım konular çoktur ama o yakınmalarım, pişmanlık acısı kadar can yakıcı değildir. Mürüvvet'in doğumu sonrası girdiğim depresyonda, eski sevgilimi aklıma getirip ağlardım. Ne kadarı hastalık ne kadarı özlemdi bilmiyorum ama geçmişi kurcalayıp durmanın anlamı olmadığını artık biliyorum.

Bekâretimi ona verdiğimi de kimseye söylemedim. Benim ki, bu işi en çok sevdiğin insanla ilk olarak yapmak değildi. Aramızdaki ilişkinin iyice kötü gittiği bir zamandı. Sevişiyorduk ama ilişkiye girmemiştik. Çocuk kafamla, onunla yatarsam kendini bana karşı sorumlu hissedeceğini ve böylece ilişkimizi kurtarabileceğimi düşünmüştüm. Ne akıl ama! Öyle bir şey olmadı tabii. Kıskançlık krizlerim devam ediyordu ve bu planım, benden büsbütün soğumasından başka işe yaramadı. Üstelik işin garip tarafı, o geceden sonra bir daha ilişkiye de girmedik. Neticede, üç yıl çıktığım sevgilimle ayrıldık. Ancak ayrılığın etkisini kolayca atamadım ve uzun süre kendime gelemedim. Biraz toparlayınca da, o ilişkiden kalan en büyük sorun olan kızlık zarı konusunda ne yapacağımı düşünmeye başladım. Bir ara bu yüzden depresyona bile girdim. Aileme söyleyemezdim. Son çare kızlık zarını diktirmeyi düşündüm. Bir gün, başka birinin başına gelmiş bir olay gibi anlattığım mahalleden bir kız arkadaşımın verdiği akılla, biraz olsun rahatladım. Bana "Eğer evleneceğin adam bu konularda cahil biriye, aybaşı kanaman olduğu zaman bir araya gelirsin. Sonra da ona, bunun bekâret kanaması olduğunu söylersin ama ilişkinin ardından birkaç gün uzak dur ki anlamasın. Yalnız dikkat et! Sakın kanaman bitmeden yeniden ilişkiye girme. Şimdi git bu dediklerimi arkadaşına söyle" diyerek

akıl vermişti. Konuşması bitince göz kırpması sorunun kime ait olduğunu anladığını belli ediyordu. Biliyorum, hiç dürüst bir davranış değil ama inanın aklıma başka çözüm gelmemişti. Şu an düşünüyorum da benim yaptığım, Zeki Bey'in naif yaklaşımına karşı ne saygısız bir davranıştı. Belki de yıllar sonra onu, bu yüzden affederek ayrıldım.

Yalan yok, elbette Zeki Bey benim için hayırlı bir kısmetti. Sonradan âşık olurum diye düşünmüştüm. Hiç sevmedim değil tabii, hoşlandım diyelim. Gerçekte onu bir sevgili olarak gözümde hiçbir zaman canlandıramamıştım. Çok sonra anladım ki “İlişkimizi zamana bırakalım. Bir başlayalım, günü gelir âşık oluruz” diyen kişi ne büyük yalancıdır.

Zeki Bey'i ailemin kabul etmesi de ayrı bir sorun oldu. İlk söylediğimde kim olduğunu, nerede oturduğunu, memleketini, ailesini, hatta burcunu bile sordular. Verdiğim yanıtlar karşısında Zeki Bey'in kocam olması ihtimaline akılları bir türlü yatmamıştı. O yüzden, özellikle babam önceleri çok karşı çıktı. “Onlar bizim gibi değil kızım. Anadolu ailesidir. Dar kafalıdır, anlaşılamazsınız” dediler ama İstanbul'da tek başına yaşamaya çalışan ve yalnız geçmek bilmeyen gecelere katlanan da bendim. Sonuçta yine dediğim oldu. Şimdi kararlarımdan dolayı kimseyi suçlamak istemiyorum. Ortada bir suç varsa, bende elbette. Onları dinlemedim. İster inatçılık deyin, ister çocukluk.

Diyeceğim şu; kendi başınıza aldığınız kararların ne kadarı özgür iradenizin eseridir? Yoksa o an verdiğiniz kararları tek başına aldığınız da etki altında kalmadığınızı mı düşünüyorsunuz? Daha açık olayım isterseniz; insan-

lar kendi istekleri doğrultusunda yaptıklarını düşündükleri işlerde gerçekten özgür müdür? Yoksa çoğunlukla nedenleri hakkında fikirleri bile olmadan işledikleri hataların esiri mi? Benimki ikincisi olsa gerek. Tabii bunca zaman sonra bunu itiraf edebiliyorsam, en azından kendi içimde zamanla gelişen bir samimiyet duygusuna sahip olduğumdandır. Bu konuda alçak gönüllülük yapacak değilim. O samimiyeti kolay kazanmadım. Üzerinden geçmiş birkaç depresyon, yaşanmış bir sürü olay, bolca umut kaybı ve bunların kazandırdığı muhteşem bir hayal dünyası sayesinde oldu. Ailemin yetiştirme tarzına bakarsanız beni, belirli düzeyde özgür bir ortamda yetişmiş biri olarak görürsünüz. Ancak gerçek anlamda özgürlük denebilir mi buna? Örneğin şu bekâret meselesi konusunda verdiğim, eski sevgilimi etkileyerek elimde tutma kararı... Ne utanç verici!

Bunu kendi iradenle vermek özgürlük müdür? Bekâretimi vermenin sorumluluğunu alıyorsam, neden sonradan böyle işlere girdim ki! Özgürlük dışarıdan görüldüğü kadar kolay olsaydı, bir kelebeğe dönüşürdüm herhalde!

“İnsanın özgürlüğünü birileri mi verir, yoksa kendi mi kazanır?” sorusuna verilen cevap önemlidir. Özgürlüğü, ana-babamızın bizi yaşamımızda ve aldığımız kararlarda hür bırakması ya da zaten doğamızda olan bir durum olduğu şeklinde açıklarsak, benim gibi çuvallamak kaçınılmaz olur. Çevremizdeki canlı ve cansız her varlığın, bizi belli düzeyde engelleyici bir yanı vardır. O engelleri çalışıp çabalayarak aşmadan gelen özgürlük, bahsedilmiş bir hediye ya da hiç bir zaman ulaşılamayacak vaatlerin gerçeksizliği gibidir. O yüzden benim gibi yapmayın. Özgürlüğünüz için feda edeceklerinizden kaçınmayın ve asla görmezden gelmeyin. Lütfedilen özgürlüğün değil,

kendinizi zorlayarak, çabalayarak, bedel ödeyerek elde edeceğinizin peşine düşün.

Zeki Bey nevi şahsına münhasır, sessiz-sakin ve aslında başkalarına karşı anlayışlı biridir. İlk tanışmamızdan beri bana, sevgiliden ziyade iyi bir arkadaş gibi gelmişti. Gerçekte öyle de kaldı. Sanırım o da bana ne âşık oldu ne de çok sevdi. Ağzından bir kere “Seni çok seviyorum”, “Aşkım”, “Hayatım” gibi sözler çıkmadı. Bu sözcüklerin çok kullanılan eşyalar gibi çabuk eskiyeceğini, ancak önemli ve uygun zamanlarda kullanılması gerektiğini söyledi ama o zamanlar benim için nedense hiç gelmedi. Her insanın yeri geldiğinde sevdiğinden beklediği sözler vardır. Üstelik önümde babam gibi anneme her zaman sevgi sözcükleriyle hitap eden, onu yere göğe koyamayan bir örnek varsa... İçimdeki özlemi anlayın artık.

Önceleri çok bekledim, beni sevgi dolu karşılarsın veya bir gece yemeğe götürüp bir kadının duymak isteyeceği güzel sözler söylesin. Nerdeeee? Adam evlenip çocuk sahibi olduktan sonra öyle bir değişti ki! İşyerinde yanıma geleerek gönlümü eylemek için sürekli konu açan, yerinde esprilerle ortama neşe saçan adam gitti, yerine duygusuz, kendi halinde, içkici bir tip geldi. İlk zamanlarda üstüne giderdim. “Ne oldu Zeki? Niye böyle davranıyorsun? Beni sevmiyor musun yoksa?” diye sıkıştırırdım. O da bu düşüncelerimin yersiz olduğunu, sorun çıkmasını istemediğini söyler ve üstelik bu söylediklerine beni ikna ederek yine bildiğini yapmaya devam ederdi.

Kayıtsızlığından, her işte beni yalnız bırakmasından bıktım. Akşam meyhaneye uğramadan eve gelmez. Sürekli ağzı içki kokar. Yalan konuşmayayım, ne bana ne de çocuğa bir kere elini kaldırmamıştır ama bize karşı ilgisizli-

ği de yeteri kadar şiddet değil mi? Üstelik sonradan hayatında başka bir kadın olduğunu da duydum. Allah için görmedim ancak konu komşudan görenler olmuş. Umu- rumda değil valla. Ne halt yerse yesin. Bir tek beni rahat bıraksın. Sonuçta aynı yerde aynı hayatı yaşadığın sürece, zehirlenmek kaçınılmaz oluyor.

Yine de söylediklerime bakmayın, severim Zeki Bey'i. Herkesin iyi yanı da var, kötü yanı da. Bir kere düzgün adamdır, doğrudur, dürüsttür. Akşamcıdır ama sarhoş olduğunu görmedim. İçkisi dışarıdadır, evde çok nadir içer. Kırk yılda bir bayram seyran olacak, birileri gelecek ancak öyle. Alkol bazısını hırçın yapar ama onun gerginliğini alır. O yüzden de içmesine karışmam ama evi çöplüğe çevirmesine sinir oluyorum. Eski meraklısıdır. En çok da, plak ve eski insanların fotoğraflarını biriktirmeye bayılır. Hadi plağı anladık da, ölmüş insanların fotoğraflarını ne yapacak bilmem. Onlara özel ahşap kutular yaptırıp, evin orasına burasına sokuşturur. Arada bir de pikabın başına geçer, bir yandan plaklarını çalar bir yandan fotoğraflara bakarak arkalarındaki yazıları okur. O sırada yanına gidip laf atsan da duymaz. Neyse, artık o kadar kızamıyorum. İyi adamdır çünkü...

Sürekli iyi adam dediğimin farkındayım ama kabullenmenin başka yolunu bulamadım, kusura bakmayın. Zeki Bey'e karşı böylesine ikircikli duygularım beni de hâlâ şaşırtmaya devam ediyor. Kaderim böyleymiş diyerek hayatıma devam ediyorum, ne yapayım? Gücüm değiş-tirmeye yetmeyince kabullenmeye yöneldi ve bu zalim dünyada nefes alabilmenin bildiğim başka yolu yok.

İnsanlar aralarında konuşacak bir şey kalmadığını hissettiklerinde bile hâlâ beraberse, birbirlerini o yere göğe bir

türlü koyamadıkları alışkanlıklarıyla sevmeye başlar. Bizimki de biraz öyle. Uzun zaman geçince sevdiğinden mi, alıştığından mı ya da her ikisi birden olduğundan mı ilişki devam eder, inanın karışıyor. Gerçi zamanla bu soruların bile önemi kalmıyor ama beraber yaşadığın kişinin yanında kendini sürekli değersiz hissetmek ne kötüdür! En ihtiyacınız olduğu anda yalnız bırakılmak ne büyük ıstırap verir! Kendinizi ifade etmeye çalışırken, sözlerinize kulak asılmadığını fark ettiğinizde içiniz nasıl berbat bir yenilgi hissiyle dolar! İşte ben hayatımı böyle geçirdim.

Çok fazla acı çekince, acı da kar etmiyor artık. Hele aynı acıyı, aynı şekilde ve aynı yerde yaşıyorsan giderek daha çekilir hale bile geliyor. Sanırım bu halimizden zevk alarak yaşama devam etmeyi zor da olsa öğrendik. Yıllar içinde, o hiç sevmediğim yalnızlık biraz olsun beni adam etti. Önce onu kabullenmedim, kavga ettim, savaştım ama sonra alıştım ve bir daha hiç ayrılmadık.

Zeki'yle aramızda başından beri iyi gitmeyen yatak işleri de erken bitti. Adet dönemine denk getirdiğim ilk geceyi atlattıktan sonra birkaç gün migrenim tuttu bahanesiyle ilişkiye girmedim. O da beni zorlamadı. Gerçi renk vermese de bir şeylerden şüphelendiğini hissetmiştim ama ne o konuyu açtı ne de ben üstünde durdum. Zaten hiçbir konuda ısrarcı olmadığından, bir şeyi ne zaman ve ne kadar istediğini hiç anlayamadım.

İlk zamanlarda eş olarak cinsellik görevini yerine getirdi sayılır. Sayılır diyorum, çünkü ne zaman sevişmeye başlasak hemen boşalıyordu. Onun bu sorunu yüzünden, ben de orgazm olamıyordum. Önce durumu idare etmeye çalıştım ama baktım olacak gibi değil, konuyu açmaya

karar verdim. Yine de tüm ısrarlarıma rağmen doktora gitmeyi reddetti. Peki, ne yaptı dersiniz? Gitti Tahtakale'den tezgâhta satılan geciktirici spreylerden aldı. Kullanmaya başladıktan sonra da bir şey hissetmediğinden, isteğinin kalmadığını söyledi. Ardından sertleşemeyince onu da bıraktı. Çok zaman geçti bunların üstünden ama o zamanla kendini kontrol etmeyi öğrense de ben sevişirken boşalamadım. Çareyi arada bir genç kızlığımdaki gibi kendimle oynamakta buldum ama bu da bana ters gelirdi. Çünkü evli insanların böyle yapmaması gerektiğini düşünürdüm ve kendimi eksik hissederek suçlardım. İlişkimizdeki kopukluk, onun erken boşalması, benim bir türlü boşalamamam, yataktan da soğumamıza neden oldu.

Sadece bunlar değil tabii. İlk geceden beri devam eden aramızdaki güvensizliği hiç düzeltemedik. Güven olmayınca neyi düzelteceksiniz ki? Sonunda cinsel hayatımız, arada yapılan bir göreve dönüştü. Eee! Bizim evliliğimiz askerlik gibi olduğundan ağzımdan görev diye çıkıverdi işte. Birinden soğuduğun da tekrar aynı duyguları yakalaması çok zor. Hayatta öyle zamanlar oluyor ki, insan bir kez kırıldığında yeniden tamir edilemiyor.

İlginç bir durum, adam yıllar sonra bu sorununu aştı. Nasıl yaptı etti bilmiyorum ama benim bir katkım olmadığına eminim. Zaten hayatında başka biri olduğuna dair şüphelerim de o zaman başlamıştı. Gerçi kendi sorunlarıyla uğraşmaktan başka şey düşünemiyordum ya! İşime baktım, kafayı da takmadım.

Evliliğimizin başında çocuğumuz olması için epey uğraştık. İyi bir ilişkimiz olmasa da fiziksel bir sorunumuz yoktu. Tam umudumu artık kaybettiğim anda hamile kaldı-

ğımı öğrendim. Çok sevinmiştim. Çocuğun, kötü giden ilişkimizi düzelterceğini de umuyordum. Ancak önce farkına varmasam da, lohusalığım esnasında ağır bir depresyona girmiştim. Günlerim tarifsiz acılar içinde geçiyor, sudan sebeplerle hemen kırılıp parlıyor, öfkeme hâkim olamayınca etrafımdakilere bağırıp çağırıyordum. Gece-leri yatakta sırtımı kocama dönerek saatlerce ağladığımı bilirim. Zeki'nin bu durumu fark etmemesi olanaksızdı ama doğru düzgün bir kez bile sormadı; "Neyin var? Der-din nedir? Niye ağlıyorsun?" diye... Arada bir üstünkörü "Bir sıkıntın varsa doktora götüreyim" derdi. En sıkıntılı anlarımda yanımda olmadı... Bu tavırlarından sonra aramız iyice açıldı. İşte o zamanlar kaybettim rahmetli babacığımı da. Yokluğunun verdiği acıyı tarif edemem. Hayatta beni onun kadar çok sevecek başka bir erkek yoktur. Ayakta durmamı sağlayan en büyük desteğini kaybetmiştim. Büsbütün yıkıldım. Zihnimdeki erkek kah-raman ölmüştü ve kimse onun yerini alamazdı.

Depresyonda olduğum dönem, üzgün ya da sinirli oldu-ğumda kimsenin bana bulaşmadığını fark ettim. Sinirli olunca bulaşmak istememeleri normaldi ama üzgün olunca neydi? Düşününce bunun, üzgün insanların ne tepki vereceğini kestirememek olduğunu buldum. Oysa yakınlarımin, çektiklerimi anlamaya çalışmalarını, bütün asabiyetime rağmen benimle ilgilenmelerini istiyordum. Kimseden benim gibi düşünmesini beklemiyordum. Sa-dece beraber vakit geçirelim istiyordum, hepsi buydu. Ama maalesef, hayatın gerçekleri çok acımasızdı ve onla-rı değiştirebilecek kuvveti asla bulamadım. Gerçeklerin öyle büyük bir gücü var ki, bir anda her şeyi önemsiz hale getirebiliyor.

Mürüvvet'i emzirirken moralim çok bozuktur. Kimsenin yüzünü bile görmek istemiyordum. Kocam da dâhil... Yanında yatma fikri dahi midemi bulandırıyor. Önce uykusuzluk çektiğimden tek başıma daha rahat uyuduğumu söyledim. Zeki Bey de böyle konularda çok anlayışlıdır, sağ olsun! Hoş buna anlayış denemez tabii! İşine öyle geldi diyelim. "Sen rahatsız olma, yalnız kalır kafanı dinlersin" diye yanıt verince, biz de yatakları ayırdık. Böylece zihinlerimizden sonra bedenlerimiz de ayrılmış oldu.

Depresyonun etkisiyle o kadar bitap düşmüştüm ki, çocuğa bakacak halim yoktu. Babamın vefatından sonra İzmir'de tek başına kalan annemi yanıma çağırdım. Hemen geldi ve uzun süre bizde kaldı. Hakkını yemeyeceğim, benimle ve çocukla çok uğraştı ama o da Zeki Bey'le ayrı yattığımızı gördüğü halde, konuyu hiç açmadı. Belki saygısından karışmak istemedi, belki de mutsuzluğum için Zeki Bey'i suçladığından dolayı içten içe ayrılmamızı istediğinden... Sonuçta fark etmez. Biz yine üç maymunu oynamaya devam ettik. Yani ne aileden hayır geldi ne de kocadan...

Zaman geçtikçe iyice içime çekilip kimseyle görüşmek istememeye, geceleri mutfağa kapanıp ağlamaya başlamıştım. En sonunda bir gün anneme, "Bıktım bu hayattan, yaşamak istemiyorum" gibi sözler söyleyince, telaş yaparak hemen eşime söyledi. Zaten annem Zeki Bey'le önceden konuşmuş, tedaviye ihtiyacım olduğuna çoktan kanaat getirmişlerdi. Önce kabullenmek istemediğim halde doktorluk olduk!

İnsan depresyona girdiğinde çok acı çekiyor. Dünya böylesine karanlık ve umutsuz bir yer mi olur? İnsan yaşam-

dan böyle mi soğur? Bu kadar mı çaresiz hisseder? Bunları ziyadesiyle yaşadım. Tanrım o günleri bir daha göstermesin...

Ancak aradan uzun süre geçtikten sonra fark ettim ki bu depresyon denilen meret, dünyaya diğer insanlardan farklı bir açıyla bakmayı öğretiyor. Başıma geldiği için biliyorum. Depresyon geçirenlere bu kadar acı gelen, gerçek dünyayı olması gerektiği gibi değil de, olduğu gibi basit, hilesiz ve saf haliyle görmeleridir. Çünkü yaşamın acı gerçeklerine karşı tutundukları dayanaklar bir bir çöker ve yalansız dünyanın ne çekilmez bir yer olduğunu görürler. İnsanların göstermek istemedikleri yüzlerini görmek, hayatın yanıltıcı kurgusunu bir tiyatro sahnesine bakar gibi izlemek, yüzlerde acıklı bir gülümsemeye neden oluyor. İşte böyle zamanlarda, insanın içi katlanılmaz bir güzellikte kanıyor. Aldatıcı gerçeklerin boyası dökülüyor ve sözlere sürülen parıltılı makyajlar bizi çevreleyen karanlıkta kayboluyor. Korkularımızdan başka korkacak bir şey olmadığını anlıyoruz. Herkes depresyonu bu şekilde mi yaşıyor bilemem ama en azından ben böyle yaşadım ve bunu bir fırsat olarak görmeye başlayınca giderek değiştim.

Evlilik hayatı dışında başka bir hayatın olabileceğine dair hayaller kurmaya, çocuğum olduktan sonra başlamıştım. İşte o karanlık zamanlarda hayatımı değiştiren iki olay gerçekleşti.

İlki, yakın bir arkadaşımın önerdiği iyi bir psikiyatriste giderek tedavi görmeye başlamamdı. Düzenli ilaç kullanmaya başlayınca uykularım ve moralim düzeldi, ağlamalarım kesildi. Doktorun tavsiyelerine uyarak evden dışarı çıkmaya, arkadaşlarımla yeniden görüşmeye baş-

ladım. Ancak, başta gayet iyi giden tedavi doktoruma ilgi duyduğumu hissedene kadar sürdü. O zaman da işler karışmaya başladı.

İkincisi, doğumdan sonra evde vakit geçirdiğimden, annemin sıkılmayayım diye yaş günümde hediye ettiği dizüstü bilgisayarla sosyal medyaya takılmamdı. Günlerimi chatleşerek geçirmeye başlamıştım. Üstelik yeni tanıştığım bu sanal dünyadan korkunç keyif alıyordum. Tanımadığım insanlarla yalnızlığımı paylaşıyor, hiç olmadığı kadar çok dinlenildiğimi hissediyordum.

Evlilik insanları evcilleştiren bir kurum. Şayet yaratıcı olmak, farklı bir şeyler yapmak istiyorsan içindeki vahşi hayvanın sesine kulak vermen gerekir ki, o hayvan kesinlikle evlilik bahçelerinde avlanmaz. İşte ben o hayvana kulak vermeye başladığımdan beri, açık sözlü biri oldum. Ne aklımdan geçiyorsa söylemeye, mantığımın yerine duygularımı koymaya başladım. Ama boşboğaz da değildim. Hayat bize neyi, ne zaman söylemememiz gerektiğini zamanla öğretiyor. Açık sözlülükle boşboğazlığı birbirine karıştırmadım. Ne kadar arada bir saflığım tutsa da, gereğinde çenemi tutmasını bilirim.

Bir ilişkiyi, birbiriyle eş zamanlı koşan ve isimleri “aşk” ve “tutku” olan iki atın çektiği bir at arabasına benzetin. Ne kadar uyumlu görünseler de, fırsat bulduğunda birbirinin önüne geçmeye çalışan iki çılgın yolkı atı. Bu iki attan birinin diğerinden daha önde koşmaya başladığını düşünün. Zaten aksi olmaz ya! İllaki biri diğerini zorlar. Arabanın gitmesi ne kadar zorlaşır değil mi? Hatta onları koşmaya zorlarsak, bir süre sonra yoldan çıkmaması mümkün değildir. Bu durumu izah edecek iki seçenek var. Ya tutkusuz bir aşk ya da içini sadece saf ve sevgisiz

bir tutkunun oluşturduğu bir aşk. Birincisi hiçbir işe yaramaz, ikincisiyse gözleri kapalı her şeyi yıkıp geçer. Ancak her ikisi de iki ucu keskin bıçak gibidir, insanı yaramadan bırakmaz.

Psikiyatristime duyduğum hisleri de böyle izah edebilirim. Önce sevdiğimi sanmıştım ama sonradan bunun sadece bir tutku olduğunu anladım. İhtiyaçlarım neticesinde gelişen bir saplantıydı. Gerçekte içinde aşk falan yoktu. Yeniden yaşama bağlanma arzumdan kaynaklanan duyguların esiri olmuşum. Hiçbir zaman ona ilgi duyduğumu yüzüne karşı söylemedim ama tavırlarımdan hemen anladı. Sonuçta işi bu değil mi? Bu arada verdiği ilaçları da kullanmaya devam ediyor, iyileştigimi görüyordum. Kendime hobiler edinmeye, hatta üniversitedeki gibi yeniden karakalem resim yapmaya bile başlamıştım.

Doktorun beni başından atmayı düşündüğünü, yeteri kadar iyileştigimi ve bu yüzden seansları artık seyrekleştirmemiz gerektiğini, pek de inandırıcı gelmeyen bir ses tonu ve kaçamak bakışlarla izah etmesinden anladım. O zaman yeteri kadar iyi bir doktor olmadığını düşünsem de artık kendi başına yuvadan uçma zamanının geldiğini de hissediyordum. Bu yüzden kızgınlığım çabuk geçti.

Bir yandan, artık gündelik hayatımın bir parçası haline gelen bilgisayarım ile çeşitli sitelere girmeye ve çok sayıda kişiyle tanışmaya da devam ediyordum. Hiç bilmezdim valla! Bu işlerin ne kadar meraklısı varmış! Evlisi bekârı, hırlısı hırsızı, lezbiyeni gayi herkes orada. Önce bu kargaşadan doğal olarak korktum ama çekici de geldi. Şimdiye dek tanımadığım farklı bir dünyanın kapıları açılmış, yalnızlığı eskisi gibi hissetmez olmuşum. Yeni arkadaşlar edinmenin yanı sıra, zaman içinde kaybettiklerimi de

buldum. Hayatımdaki bu ilginç açılımın verdiği güçle de psikiyatristime olan platonik aşkı unuttum. Çünkü o kadar çok seçeneğim olmuştu ki, unutmak sorun olmadı. Kim ne derse desin, seçenekleri fazla olan insanın kaybetme korkusu o kadar azalıyor. Üstelik insanı yoldan çıkartmayan ilişki mi var! Âşık olduğunda sahiplenmeye, sahiplendikçe de kaybetmeye, kaybettikçe özlemeye başlıyorsun. Yani aşk, başlı başına kendini yok etmeye kararlı bir atom tanecığı gibi, birleşmesi de parçalanması da gürültülü oluyor.

Çok güzel biri değilim ama yüzüne bakılmaz da değilim. Böylesi daha iyi, çünkü güzel ve alımlı insanların ruhsal dengeleri kırılgan oluyor. Onlara “Ne oldu? Bugün her zamanki gibi görünmüyorsun” ya da “Hasta mısın? Rengin kaçmış.” diye sorun da, görün ne oluyor? Hemen savunmaya geçerek, kırıldıklarını saklamaya çalışırlar. Şartlanmaya bak! Sanki o her gün güzel görünmek ya da siz de her gördüğünüzde güzelsin demek zorundasınız! Saçmalık işte ama anlamaz ki! Gözü kendinden başka kimseyi görmez ki! Çirkin çirkin dediğin de alınması doğaldır ama kötüye, kötüsün dediğinde seni dinlemez bile. Hatta bundan keyif bile alır. O yüzden çirkin iyi olmak zorunda kalır, güzel içinse iyi olmak doğal karşılanır. İşin ilginç yanı, bütün bunları anladıkça kendime daha çok bakmaya, görünüşüme daha özen göstermeye başladım.

Nasıl da sıkıntılı ama keyifli bir insan olduğumu anlamışsınızdır. Ama sıkıntımı kendi içimde yaşarım. Ona buna bulaştırmam. Bulaşıcı hastalık gibi yaşadıkları mutsuzluğu başkalarına bulaştıranları da hiç sevmem. Çoğu neden yaptığını bilmez bile! Sonra da çevrelerinde kimse kalmadığı halde yine de başkalarını suçlarlar. Kendi sefil

ruhlarını iyileştirmek için bataklık gibi bir yaşam sürdürürler.

İnternetteki arkadaşlık siteleri aracılığıyla hiç tanımadıklarınızla özel bir sohbete girebiliyor ya da iyi tanıdığınızı sandıklarınızın yaptığı ters bir yorumla dehşete düşüyorsunuz. Sosyal medya toplumların hem genel hem de bireysel yaşamını değiştirdi. Ben bunu yalnızlığımı aşmak için kullansam da herkes için böyle olmuyor. Saygısızlık dediğimiz davranışlar artık olağan oldu. İnsanlar cep telefonu ile konuşurken, otobüste bağıra çağıra sevgiliyle kavga etmekte ya da alamadığı parası için bankamatik kuyruğunda ana avrat küfür etmekte bir sakınca görmüyor. Bu yeniçağ, kendi ahlâk kurallarını da beraberinde getirdi. Ben bunlara dikkat ediyorum ve teknolojinin getirdiği nimetlerin işime yarayan yanlarından faydalaniyorum. Chatleşerek mi bunu yapıyorsun, diye gülmeye başlamayın, önceden ulaşmak neredeyse imkânsız olan bilgiler artık elimin altında. Bulamadığım bir filmi izleyebiliyor, baskısı olmayan bir kitabı okuyabiliyorum. Bunlar çok güzel.

Üstelik insan, birinin yüzünü görmeden ve yanında olmadan derdini daha rahat anlatıyor. Hatta daha özgür konuştuğunuzu düşündüğünüz de bazen öyle bir cümle kuruyorsunuz ki, karşınızdakinden ziyade sizi şaşırtıyor. İşte o kurduğunuz şaşırtıcı cümle tam da siz oluyorsunuz. Sizi şaşırtan, ‘nasıl böyle bir şey aklımdan geçer ve ağızımdan neden böyle bir laf çıkar’ düşüncesidir. Ancak yeteri kadar şaşırdıktan sonra kendinizi daha iyi tanımayla, doğru sorunun ve o soruya verilmesi gereken uygun cevabın ne olduğunu görmeye başlıyorsunuz.

Platonik aşkımı unuttuğum ve kendime güvenimin yeniden geldiği zamanlarda Şermin'i tanıdım. Benden iki yaş küçük, yeşil gözlü, siyah saçlı, orta boylu, hafif etine dolgun ve mutsuz bir kadındı. O da evliydi ama çocuğu yoktu. İlkokul arkadaşlarımla kurduğumuz Facebook grubunun yemekli toplantısında tanıştık. Bir arkadaşın yakın dostu olarak gelmişti. Tatlı dili-güler yüzü ve neşeli tavırlarıyla ortamın gözdesi olunca kanım ısınmıştı. Ama beni en çok etkileyen yanı yüzüydü sanırım. Evet, aslında bu kadar basit. İnsanda önce ruh güzelliği arayan ve görünce peşinden koşanların lafına inanıyor musunuz? İnsanların çoğunu ardı sıra sürükleyen nedenler karışık değildir ve hayat genellikle bu kadar basittir. Bir yandan acılarımızı dindirirken bir yandan yeni yaralar açmaktan geri durmaz.

Benim hastalığım da bu. Güzel bir yüz görünce dayanamam. Hemen gidip yakınında olmak, iki çift laf etmek isterim. Şermin'in de öyle güzel bir yüzü vardı ki, ne konuşsa ağzına yakışıyordu. Yemekte arkadaşımın yanında oturmasına rağmen aramızdaki sohbet koyulaşınca yer değiştirdi ve yanıma geçti. Gecenin, alkolün ve ortak duyguların etkisiyle yakınlaşmış, samimiyetin huzuruyla sohbetimiz koyulaştıkça sıcaklaşmıştı. Toplantı bitmek üzereyken kulağıma eğilerek, arabayla geldiğini ve beni de eve bırakabileceğini söyledi. O konuşurken, birinin yanında hiç bu kadar eğlenmediğimi, yemekte geçen zamanda ailemin aklıma bile gelmediğini fark ettim. Yakında oturduğundan önce arkadaşımı, ardından beni bıraktı. Sanırım ne kadar yalnız olduğumu anlamış olacak ki, kendi yalnızlıklarını ancak bir başka yalnız insanın anlayabileceğine inananlar gibi sıkı sıkı elimi tutmuş, daha sonra mutlaka görüşelim diye ısrar etmişti. Ben de en az onun kadar istekliydim. Kahvaltıda yeniden buluşmak

üzere sözleştik. Karşılıklı telefonlar alındıktan sonra yeni tanışan insanlar da olmaması gerektiği kadar uzun süre bana sarıldığını hatırlıyorum. Bense o sırada ‘Ne güzel kadın! Arkadaşı olmayı hak edebilecek miyim acaba?’ diye aklımdan geçiriyordum. Ne saçma bir düşünce! Kendime olan güvenim nasıl da yerlerde sürünüyormuş! Tam olarak iyileşmemişim o zamanlar demek ki...

Sonuçta iki gün sonra buluştuk. Uzun zamandır birbirini kaybetmiş dostlar gibi aralıksız devam eden sohbetimiz, önce kahvaltı ardından sahilde yürüyüş derken akşama doğru Kuruçeşme’nin orada bir şaraphanede sonlandı. Masaya peynir tabağı ve bir şişe Cabernet-Sauvignon söylemiş, bütün günü beraber geçirmemize rağmen sıkılmamıştık. Üstelik hala ayrılmak istemiyorduk. Birbirimize ne çok anlatacaklarımız varmış! O akşam bana söylediğini hiç unutamadım. Şarabın son yudumunu alıp kadehin kenarında gezdirdiği parmağıyla ılık çalarken “Daha önce hiç sevilmemiş gibisin” demişti. O an içimden kopup gelen duyguyu tarif etmem çok zor. Birden ellerini tutarak ağlamaya başladım. Beni çözen, aklımdaki filmi orta yerinden kopartan cümleyi en sonunda biri kurmuştu. İşte o an, ona âşık olduğumu hissettim. Hayatımın gerçeğini bu kadar kısa zamanda kavrayan ve cesaretle bunu yüzüme vuran insana karşı hissettiklerim, gözyaşlarımı silerek önce gülümsemeye sonra da yersiz gülümsemenin verdiği utancı acemice kapatmaya çalıştığım- dan, kahkaha atmama neden oldu. Şermin’de verdiğim tepkiye şaşırmış, konuşmaya nasıl devam etmesi gerektiği konusunda kafası oldukça karışmıştı.

İnsanların güzelliği kendine değil, bir başkasına görünür. Yani bizi en doğru tarif eden, dışımızda olandır. Çünkü gözlerimiz kendimize bakarken en yanıltıcı yanımız, gör-

düğümüz bir güzellik en büyük serabımız olabilir. Tıpkı yaptıklarımıza karşı çevremizin aldığı tavrın, davranışlarımızın aynası olması gibi... İçimizde yaşattıklarımız karşımızdakini aklımızda olan kişiye dönüştürmekte öylesine ustadır ki, yeter ki insan birini beğensin. Onu kafasında her türlü güzelleştirir. Ayrıca bunun tersine de onu kimse inandıramaz. Elbette ki bir tercihi özel ve güzel yapan, yalnız bize ait olması; insanı esareti altına alan özelliği de, egomuzu tatmin etmesidir. Bir hayal etsenize “Bunu ben seçtim ve yalnızca bana ait” diyen kişinin mermer gururunu! Gerçi o gurur başını önüne eğerek “Nereden bilebilirdim, yaptığım seçimler yüzünden böylesine paramparça olacağımı” diyen de kalmaz ya...

O kadar insan arasından birbirimizi tercih etmiştik ve bunu belirleyen de ihtiyaçlarımızdı. Beraberliğimiz bazen arkadaş, bazen sevgili gibi birkaç yıl devam etti. İlişkimizin sonlanma nedeni, onun hamile kaldığını öğrenmesiydi. Severek ayrılmak dedikleri bu olsa gerek. Şermin, bana söyleyecek söz bırakmamıştı. Nasıl bir kadınla ilişkiye başladığımı bilmiyorum ama ergenlik çağlarında mahallelerden bir kız arkadaşımla “Erkeklerle nasıl oluyor acaba?” diye merak ederek öpüşme denemeleri yaptığımızı hatırlıyorum. Bir de bazen rüyalarımın kadın arkadaşlarım girerdi ama onları başka bir kadınla beraber görürdüm. Şimdi düşünüyorum da, yoksa o ben olabilir miydim? Sonuçta nasıl olduysa oldu. Başkalarını bilemem ama bir kadınla beraber olduğumda kocamı aldattığım duygusunu pek yaşamadım. Bir erkekle aldatıyormuşum gibi de gelmedi. Belki bunu da erkeklerden öğrenmişimdir. Hayata dair yargıların ne kadarı yalnızca bize ait ki!

Sonradan hayatıma giren başkaları olsa da, Şermin ilk göz ağrımdı ve hayat ilk olanı kendine hep örnek almanı

sağlıyor. Önce birini seversin sonra bütün sevdiklerin ona benzer ya! Diğerlerinde de önce yüz güzelliği aradım; sonra âşık oldum. Bazıları birkaç hafta sürdü, bazıları çok daha uzun ama her zaman gönlümde Şermin'in oturduğu yerde onları ağırladım...

Bu yaşadıklarım, hayatı benim için nispeten daha çekilir hale getirdi. Yoksa çok önce buraları terk edip giderdim. Arada kızımın evde olmadığı akşamlarda Zeki Bey'e "Bu akşam erken gel, takılma dışarıda" derim. O da durumu anlar ve erken gelir. Ayrı yattığımız gecelerin kefareтини, kaçak sevişmelerle kapatırız. İlk tanıştığımız zamanki duygularımıza döneriz. Zeki Bey'le birbirimizi bırakıp gidemeyecek ama her an yan yana olmaya tahammül edemeyecek kadar sabırlı seviyoruz. Belki de çekici gelen budur! Ne bileyim! Herkes sevgiyi kendi meşrebine göre yaşıyor.

Hayatın rüzgârlarına kapılıp giden insanlar o rüzgâr dırup, kurumuş ve sararmış sonbahar yaprakları gibi kendilerini bir yolun kıyısında ya da bir çatının üstünde bulduklarında, uçmayı bildiklerinden değil, ayaklarını yerden kesen rüzgârlara esir ve hayran olduklarından oradadırlar. Yanılgı şudur ki; hiçbir canlı kendini boşluğa bırakmadan uçmayı öğrenemez. O yüzden kendine ait rüzgârı olmayan insanlar, sürüklenip durmaya mahkûm yapraklar gibi başkalarının dünyalarında oradan oraya gezer durur. Ben de, beni peşinden sürükleyen insanların ardından koştum. Hâlâ kendime sorarım. Neden yönünü kendim belirlediğim bir şeyin peşinden koşmam da, beni sürükleyenlerin ardından giderim diye! Sanırım İstanbul'a gelmekle düştüğüm yanılgı ve bu yanılgıda ısrarım cesaretimi öyle kırdı ki, bir daha o gücü kendimde bulamadım. Korku değil bu, sadece hayal kırıklığı.

Gündelik hayatım benzer günlerden oluşur. Sabahları adamı işe, kızı da okula yolladıktan sonra ev işlerini kısa sürede toparlar ve kendimi dışarı atarım. Eskiden konu komşuda çay kahve içer dedikodu yapardım ama artık spora merak sardım. Uzun yürüyüşler yapıyorum ya da sahildeki spor aletlerinin olduğu yerlerde eksersiz... İyi geldi bana. Vücudumu toparladı, kendime güvenimi arttırdı.

Kıza gelince, habersiz bir işler karıştırdığının farkındayım ama bu konuda ne yapacağımı bilemiyorum. Şayet açık konuşursam, fevri davranarak bizden tamamen kopmasından korkuyorum. Babasına söylersem de, onun ne yapacağını kestiremiyorum. Ketum adam, bunca yıldır karısı bile anlayamamışsa düşünün artık. Bir yandan, “nasıl olsa doğru düzgün ilgilendiği yok, bunu da sallamayacaktır” diyorum, bir yandan konuyu açmadığım için sürekli aklımı kurcalıyor.

Arkadaş çevresi oldukça kısıtlı. Birkaç yakın kız arkadaşı var ama onlardan pek hoşlanmıyorum. Eve gelip gitmelerini de istemiyorum. Babasının kızı... Bizimle dertlerini paylaşmaz. Birkaç yıl önce erkek arkadaşı olduğunu söylemişti. Sonra ondan da ayrıldı. Nedenine dair hiç renk vermediği gibi lafı ağzından güç almıştım. Yine onu sıkıştırdığım bir gün “Aman boş ver anne, bitirdik gitti işte” demişti. Düşünüyorum da ben onun yaşındayken böyle işler başıma geldiğinde ne kadar üzülür, aylarca kendime gelemezdim. Bu kızın ise dünya yıkılsa umurunda değil. Bakkaldan ekmek aldığı yüz ifadesiyle olup biteni anlatıyor. Hem şaşırtıyor hem üzüyor bu beni. Üstelik bazı günler eve geç geliyor. “Kurstaydım” ya da “Arkadaşlarla ders çalışıyorduk” falan diyor ama alkol aldığını nefesinin kokusundan anlıyorum. Babasına durumu çaktırma-

mak için on takla atıyorum. Sigara içtiğini saklamıyor zaten. Biraz da biz onu böyle yetiştirdik. Karakterli olsun, kendi kararlarını kendi versin dedik. Bakalım işin sonu nereye varacak? Ayrıca bizden aldığından çok daha fazla para harcadığını da seziyorum. Nereden geliyor bu değirmenin suyu acaba? Aynı evin içinde, memleketten yatıya misafir gelmiş uzak akrabalar gibiyiz. Yanlış yapmaya nerede başladık kestiremiyorum.

Gerçeklere açılan kapıları kibirsiz, mutlak yalnızlığı arayan ve tanıyan; hayallere açılanları ise hayatın yalın gerçekleriyle acımasızca karşılaşan insanlar aralayabilir. Hakkımda kim ne anlatırsa anlatsın, dinlemeyin. Benden duyduklarınıza kulak verin.

Bu hikâyenin başından beri hayalperest olanın Zeki Bey olduğunu düşünüyorsunuz ama değil, o benim. Çünkü insanlar en güzel hayallerini, en çaresiz anlarında kurar ve ben hayatta kendim kadar çaresiz kimseyi görmedim. Koca dersenez kendi halinde, her akşam kafayı çekip eve gelir sonra geçer televizyonun karşısına iki çift laf etmez. Kız dersene ne yaptığı belli değil, okuyor mu başka işler mi karıştırıyor bilmiyorum. Bense o kadar zaman eğitim görüp, çalıştıktan sonra ev hanımı olup kaderine küsmüş biriyim. Daha nasıl kötü nasıl olunabilir ki? Çevremdekiler beni, çocuk olduktan sonra kocaya yaslanmış, ekmek elden su gölden yaşayıp giden biri olarak görüyor ama işin aslı öyle değil. Kocam okudu, ben okumadım mı? Onca yıl çalışmadım mı? Bunca zaman evi tek başıma çekip çevirmedim mi? Benim çektiğim acıları hangisi çekmiştir?

O yüzden hayalperest olan benim. Çünkü hayallerin kıymetini hepsinden daha iyi bilirim. Bazı insanlar vardır, ne

Hayalperest

zaman karşılaştan aynı şekilde davranırlar. Tıpkı yıllar sonra karşılaştığında aynı aşka kaldığı yerden devam eden eski sevgililer gibi... Hayallerim de böyle... Ne zaman ihtiyacım olsa kucak açarlar.

Ellerine bir şey geçmeyeceğini bilseler bile beni yargılamaktan geri durmayan insanları, hayatımdan mümkün olduğunca çıkarıyorum. Karanlık ve sisli bir sokakta yalnız yürüme cesaretini veren hayallerim, yaşamda kimliği meçhul bir maktul olmayı göze alma cesaretini de veriyor. Bütün söyleyebileceklerim bu kadar basit ve anlaşılır.

VI. BÖLÜM

MARİA

Suların nehirleri birbirlerine anlattıkları gibi hiç durmadan kendimizden bahsederdik, yine de birbirimize doyamazdık.

Hayattan öylesine bıkmıştım ki, bir gün evde yalnız başıma otururken, odadaki eski eşyaların yaşamıma ağır bir yük getirdiğini, onlardan kurtulursam huzura kavuşacağımı düşünerek etrafa göz gezdirmeye başladım. Aslan başı ayaklı ceviz yemek masası, hasır örgülü ahşap sandalyeler, guguk kuşunun yıllardır dışarı çıkmadığı bozuk duvar saati, sarı pirinç uçlu ince bacaklı formika orta sehpa, kapı girişindeki Leonardo da Vinci'nin "son akşam yemeği" tablosunun yağlıboya kopyası, dolabın üstünde duran Meryem Ana heykeli ve önünde yarısı yanmış mum parçası, renkleri hâlâ canlı saçaklı İran halısı, kenarları bezden mum avize...

Sonra o eşyalara öyle çok baktım ki, bir an geldi benimle konuşmaya başladıklarını hissettim. Hayatta olmayan yakınlarımların sesleriydi duyduklarım. Kulaklarıma inanmamıştım. "Bizi sakın bırakma Maria. Biz yok olursak sen de var olamazsın" diyorlardı.

O zaman anladım ki, bu eşyalar benim kayıp geçmişimdi. Benden birer parçaydı. Onları yitiremezdim. Anıları kaybedersem bir daha hayatta yolumu bulamayacağımı düşününce korktum. Kaybetmekten değil, kaybolmaktan korktum. Çünkü ben zaten kendimi bildim bileli kaybediyordum ve buna alışkındım. O an dedim ki; “Yerine ne koyacağını bilmeden elindekileri bırakma Maria. Bazı şeylerin dönüşü olmaz”. Kurtulmayı düşündüğüm o eşyaların hiçbirini atmadım ve yazacağım hikâye başlamış oldu.

Evde çocukluğumdan beri sakladığım küçük kutular vardır. Onlar hayatımın sırlarını barındıran, içleri paha biçilmez hatıralarla dolu küçük odalardır. Beni sevdiklerime götüren küçük zaman makineleridir. Ara sıra açar içlerine bakarım. Annemden kalma kenarı oya işlemeli mendiller, babamın döndüğünde kullanırım diye bıraktığı tıraş takımı, kardeşimin oyuncak kurşun askerleri, ailemin bana yazdığı mektuplar... İçlerinde ne ararsanız bulunur. Evet, takıntılı bir yapım var. Kıymet verdiğim eşyaları korumaya çalışıyorum ve onları sakladığım gibi sevdiklerimi de kalbimin odalarında saklıyorum.

Geçen sabah eşyaların tozunu alırken masa örtüsünü şöyle bir silkeleyince, pencereden sızan güneş ışınlarının aydınlattığı oda, bir anda toz zerrecikleriyle doldu. Tozlar evreni temsil eden en küçük parçacıklardı ve çevremiz, haberimiz bile olmadan geçip giden dünyalarla doluydu. Gözlerimi kısıarak nasıl hareket ettiklerine iyice dikkat ettim. Güneşte her biri ayrı yöne dağılarak sayısız yaşamı tarifliyor ama bir eşyanın üstüne konunca aynı renge dönüşerek anlamını yitiriyordu. Yani havadayken özgün ve özgür olduğu halde ayağı yere değmeye görsün, ne özgürlüğü kalıyordu ne de ruhu. Tıpkı düşlerini yitirmiş

ve ayrılacak olsa, yok olacağı saplantısıyla bulunduğu yere sıkı sıkı yapışan insanların ruhlarının da solduğu gibi... İşte o yüzden hayalperest olması gereken benim. Başkalarının söylediklerine inanmayın, onlar kaybettiklerini düşündüklerine dokunup, görebiliyorlar. Oysa benim zihnimin derinliklerinde kalmış bölük pörçük anılardan başka kaybedeceğim hiçbir şey yok.

Rahmetli halacığım büyüttü beni. Sevgisini göstermek istediğinde “Deniz fenerim” derdi. Bir gün sormuştum “Neden böyle söylüyorsun?” diye. “Deniz fenerinin güzelliğini görebilmek istiyorsan yeterince uzaklaşmak ya da ışığının gözlerini kamaştırmaması için olabildiğince yakınlaşman gerekir” demişti. Ne demek istediğini uzun zaman anlayamamıştım. Hayallere daldığım bir gece cevap aniden geldi. Bir ders vermişti. “İnsanların sendeki güzellikleri görmesini istiyorsan, önce görmelerine izin ver ve ışığınla kör etme ki zamanı geldiğinde kendi yollarına gidebilsinler. Ne kaybetmeyeceğim diye sıkıca tutun ne de gitmek istiyorlarsa engelle. Yapman gereken sabırlı olmak”.

Bilge kadını halam. Mahalleli bir sıkıntısı olunca akıl danışmaya gelirdi. Önceden kendine düşmanca davrananları bile kapısından geri çevirmemiştir. “İnsanları sevmeyebilirsin ama kimseye kin tutma kızım. Kin tutmak insanın içini çürütür” derdi. Karanlık hayat yollarına yalnız girdiğimde, bana ne çok ışık yakmış olduğunu anladım. İnsanların, öldükten sonra bile başkasının hayatını değiştirebilme gücü olması ne müthiş! Öyle kolay olmuyor bilgelik. İnsanları bilge yapan tutkuları ve o tutkularının ardındaki güç olan acılarıdır. Halam da böyle duyarlı olmasının bedelini ödemiş, zamanında çok sıkıntılar ve ayrılıklar çekmişti.

O da benim gibi hiç evlenmedi. Babam dükkânı kapatmadan önce yanında çalışarak işlere yardımcı oluyormuş. Ailem beni onun yanına bırakıp göç ettikten sonra gelen taliplerini de, çocuk baktığını söyleyerek geri çevirmiş.

Hayatı boyunca gün yüzü görmemiş birinin hayalperest olmak dışında bir şansı kalmamıştır. Yalnız geçirdiğimiz geceler boyu yaptığımız umutlu sohbetleri nasıl unuturum? Hiçbir gerçek, ortak bir düş kadar insanları yakınlılaştıramaz ve en sağlam bağlar, hayalleri birbirine karışan insanların arasında oluşur. Bakın biten ilişkilere, pek çoğu ortak bir hayali paylaşamadıkları içindir.

Okulda başarılı bir öğrenciydim. Taksim'deki Rum Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi'nin Sanat Tarihi bölümüne gittim. Yaşamım boyunca yaptığım en iyi işlerden biri oldu. Hatta öyle keyifle okudum ki, geç bitirmek için okulu isteyerek uzattım. Yüksek lisansımı da aynı yerde yaptım. Hocalarımla aram çok iyiydi ancak kadrosuzluktan üniversitede kalamadım ama bağımı da koparmadım. Bu arada birkaç kitaba editörlük, dergilere yazılar yazdım. Öğretmenliği sevdiğimden liselerde sanat tarihi derslerine girmeye başladım. İşim beni çok mutlu etti. Öğrencilerime bir şeyler öğretmek için çırpınıp durdum. Onları çok sevdim, onlar da beni. Yaptığım iş nedeniyle gezmek ise en büyük tutkularımdan biri oldu.

Halam okuryazardı. Ancak ömrünün son yıllarında gözleri iyi seçemediğinden, akşamları ona kitap okurdum. Yorulunca arada çay demler, bir yandan da aileden kalma pikaba plak koyardım. Münir Nurettin'den "Dönülmez akşamın ufkundayız" şarkısını mutlaka bir kere çaldırırdı; sonra da "Hadi kızım şimdi ne istiyorsan onu seç" derdi. Ben de gittiğim ülkelerdeki eski pazarlarından

aldığım plakları çalardım. Şarkılarla beraber o yolculuklara tekrar çıkardım. Çünkü bir müziği ilk kez nerede dinlediysem, yeniden duyduğumda aynı yere ve zamana dönerim. O yüzden duyduğum her müzik, aynı zamanda geçmişe yaptığım bir yolculuktur...

Kitap okuyarak zaman geçirdiğimiz bir gece Hemingway'in İhtiyar Balıkçısı'nı bitirdiğimde; "Ne düşünüyorsun kızım? Balıkçı o balığı kıyıya kadar getiremediğine mi bu kadar üzüldü, yoksa o balıkla beraber kendi hikâyesinin de sonlandığına mı?" diye sormuş ama yanıt beklemeden devam etmişti: "Bir değere sahip olanlar onu nasıl elde tutacaklarını bilmiyorsa, bu herkese acı vermekten başka işe yaramaz. Bak kızım kimse bu dünyada baki değil. Sahibi olduğunu düşündüklerinin, onlara verdiği kıymet ölçüsünde değerlendirildiğini unutma. Ayrıca kimse bir insanın sahibi olamaz".

Söylediklerim karşısında garip gelebilir ama bir zamanlar halamı çok da sevmezdim. Çocuk aklımla ailemin beni terk etmesine neden olduğunu düşünerek, yatmadan önce okuduğum dualara onun için bir iki lanet cümlesi eklerdim. Ancak yıllar geçip, uzaktaki ailemin bana yeterince ilgi göstermediğini düşünmeye başlamam, aklıma yerleşen bu nefreti sildi. Yaptıklarının değerini biraz geç de olsa anladım. Duygular bulaşıcıdır. Birini sevinirken görürsen sevinmeye, üzülürken görürsen üzmeye daha yatkın olursun. Onun duygu ve düşünceleri bana da bulaştı.

Ben de kendi üzerime düşeni yaparak çok okudum, çok çalıştım, elimden gelen çabayı gösterdim. Ama tek başıma ayakta kalabilmiş ve hayata tutunabilmişsem, bu başarının çoğunu halama borçluyum. Yaşamı boyunca an-

nem, babam, kardeşim, arkadaşım, her şeyim oldu. Öldüğüm zaman çok üzül müştüm. Ama beni yalnızlığa öylesine hazırlamıştı ki, kaybettikten sonra bile en zor anlarımda yanımda olduğunu hissettim. Yine de insan birine dokunmadıkça, elini tutup sıcaklığını duymadıkça, bir şeylerin hep eksik olacağını anlıyor. Aylarca her gün kiliseye giderek, hem halamın ruhu hem de bana dayanma gücü vermesi için tanrıya dua ettiğimi bilirim. Ah ki ah! Canım halacığım, cennetin çayırlarında geziniyordur mutlaka!

Ölümünün ardından Yedikule'deki hatıralarla dolu ama artık iyice virane olmuş evden ayrılarak, Zeytinburnu'nda bana yetecek büyüklükte bir daireye taşındım. Yeni bir hayata başlamanın zamanı gelmişti. Bir süre kendimi işe güce vererek yalnızlığımı unutmaya çalıştım. Ancak aradan uzun zaman geçmemişti ki, onun hayatımdaki yerini Zeki Bey aldı. O da öyle, güzel bir insan...

Ailemin hikâyesine gelince... Ben burada doğdum ama dedelerim mübadele yıllarında malı-mülkü satıp savarak, Ordu'dan İstanbul'a göçmüş. Zaman geçtikçe sayıları sürekli eksilmiş, gelenlerin çoğu yavaş yavaş buraları terk ederek yurt dışına gitmiş ve bir daha dönmemiş. Kalanlar ise İstanbul'da birkaç bölgede toplanmış. Tabii o yılları bilmiyorum ama aile içinde geçen konuşmaları hatırlıyorum. "İnsanlar arasına düşmanlık ekildi. Birbirlerine kötü gözle bakmaya başladılar. Kendi memleketimiz yaşanacak yer olmaktan çıktı" diyorlardı.

Bizim gibi toprağından kökünden koparılıp, yersiz-yurtsuz bırakılan insanların, başkalarına bağıllığı da farklı oluyor. Sevdiklerimize her an kaybedecekmiş gibi sıkı sıkı yapışıyor, kıymetini daha iyi biliyoruz. Ancak kaybettiğimiz zaman, acımız da üzüntümüz de tarifsiz oluyor.

Normalimiz yok yani. Ödediğimiz bedellerden biri de bu olsa gerek.

Babam ve ailesi, kuşaklardır manifaturacılık yapmışlar. İstanbul'a gelince de mesleklerine devam etmişler. Önce-leri işleri gayet iyiymiş. İlk dükkânları Sirkeci'deyken, daha sonra Beyoğlu'na taşınmışlar. Hayal meyal babamın dükkânına gittiğimi, rengârenk kumaş toplarını raflara bir indirip bir çıkardığını hatırlıyorum. "Altı-yedi Eylül olayları" sırasında dükkânları yağmalanmış. Borç harç kendilerini toplasalar da o günleri hiç unutamamışlar. Babamı en çok etkileyen, komşularının da dükkânı yağmalayanlar arasında olduğunu öğrenmesi olmuş. İnsanlar arasında güven bir kez sarsılmaya görsün, ne yazık ki geriye dönülemiyor.

Değişen alışkanlıklar ve hazır giyim, yıllar içinde bu mesleği de bitirmiş. Halamın söylediğine göre işleriyle beraber morali de bozulan ve zaten kalp hastası olan babam, içine kapanıp yeniden sigaraya başlamış. Her akşam içiyor, aile albümlerini karıştırarak konuşmadan odasında vakit geçiriyormuş. Hatta çırağa bıraktığı dükkâna bile arada bir uğrar olmuş. Sinirli biri olduğundan da yanına yaklaşıp ne olduğunu sormaya kimse cesaret edememiş.

Rakıyı fazla kaçırdığı bir akşam, anneme bile danışmadan herkesi yanına çağırarak masada toplamış. Arada yaşlanan gözlerini kurulayarak; bildikleri gibi işlerin kötü gittiğini, burada ailesini yeterince güvende hissetmediğini, en kısa zamanda elde avuçta kalan ne varsa elden çıkarıp akrabaların yanına Yunanistan'a gitmemiz gerektiğini söylemiş. Annem önce direnecek gibi olsa da kocasının kararlılığı üzerine karşı çıkamamış.

Ben daha çok küçüktüm ama masada toplandığımızı ve yalnız kaldığımızda annemin bana sarılarak uzun uzun ağladığını anımsıyorum. Babam öylesine kararlıymış ki dediklerini hemen uygulamaya başlamış. Bu konuşmanın üzerinden uzun süre geçmeden babam, annem ve küçük erkek kardeşim, önceden giden akrabaların yanına Pire'ye göç etmişler. Ancak halamın ayrılmaya hiç niyeti yokmuş. Aynı evde yaşayan inatçı canım halam, "Evim ocağım burada, bilmediğim memlekete gitmem" diye diretince, "Yalnız kalınca nasıl olsa fikrini değiştirir. Bari tek başına yaşamasın" diyerek, beni onun yanına bırakmışlar. Babam da o arada 'yeni dükkân açar işlerimi yoluna koyarım' diye düşünmüş olmalı. Ancak evdeki hesap çarşıya uymuyor tabii. Babam gittikten sonra işini yeniden kurmaya çalışsa da, yabancı çevrede dikiş tutturamamış. Zamanla elde avuçta kalanlar tükenip geçim sıkıntısı başlayınca, onun da ömrü erkenden tükenivermiş. Toprağı bol olsun, çok çekmiş adamcağız.

Balkonumda rengârenk sardunyalar vardır. Akşam eve dönünce mutlaka sular, onlarla konuşurum. O gün beni hüznünlü görseler boyunlarını eğer, mahzun mahzun dururlar. İnanın anlıyorlar, biliyorum. Çiçeklerinin de ömrü aynı değildir. Biri açarken diğeri solmaya başlar ama solan çiçekleri bile kopartmam. Kendiliğinden saksının dibine düşmesini beklerim. Anladınız mı? Kimsenin vadesi dolmadan yerinden yurdundan ayrılmasını istemiyorum. Solan çiçeklerin bile! Ah babacığım, ne çok özledim seni...

O ölünce, annem tek başına İstanbul'a dönmeye cesaret edemedi. Benim de aklım iyice ermeye başlamıştı. Son gelişinde "İstersen gel seni yanımda götürüyüm, halan burada kendi başının çaresine bakabilir" demişti. Oysa

gözden ırak olan, gönülden de ırak oluyor. Ben de onları gönlümden silmiş, okuluma, arkadaşlarıma ve ailem olmadan yaşamaya alışmıştım. Yüzüne karşı göstermesem de anneme karşı içimde, beni bıraktıkları için duyduğum kızgınlığın verdiği soğukluk vardı. Bir daha gelemedi. Ben de öldüğünde hastalık bahanesiyle cenazesine gitmedim. İkinci bir kez daha terk edilmenin acısını yaşayamazdım.

Lakin kardeşimle kopmadık. Paskalya'da, bayramlarda telefonlaşıp hal hatır sormaya devam ederiz. Beş altı yıl önce iş için buraya geldiğinde görüştük. Tavırları babamı hatırlattı. İçimde acıyla karışık bir özleme neden oldu. O zaman paylaşacak çok şey bulamamıştık. Orada çoluk çocuğa karışmış ve herkes kendi derdine düşmüştü. Ta ki ondan çok önemli bir isteğim olduğu o ana kadar...

Hayalperestlik biraz boş zaman ve rahat yaşama meselesi. Ekmek parası getireceğim diye sabahtan akşama kadar çalışıp yorgun argın eve gelen adamın ya da çamaşır, bulaşık derken canı çıkan kadının hayal kurmaya hali mi kalır? Oysa düşler ne zamana sıkıştırılır ne tahammülsüzlüğe gelir. Zengin olursun vaktin olmaz, fakir olursun gücün kalmaz. O yüzden aynı zamanda biraz orta sınıf işi. Okuma, müzik dinleme, duygularına kulak verme işi. Azıcık da tatminsiz kalma...

Her istediğine sahip, parası çok olan ya da çok parası olmasa bile bir yanıyla şımarmış, dünyanın çevresinde döndüğünü düşünen insanlardan da hayalperest olmaz. Aslında onlardan bir halt olmaz ya... Hatta hayalperestliğin, insanların ezikliklerini hissetmemek için sürekli vur-guladıkları bir bahane olduğunu da düşünürüm. Kuru iki cümle ile bir araba bir ev istemek, üç beş eşya istemek, birini çok sevdim vermediler, verselerdi eğer... Diyerek

hayal kurmak değil hayalperestlik. Bunlar bildiğimiz acı gerçek. Esas saflık daha gerçeğini goremeyenden düş kurmasını beklemek...

Eğitimli, orta güzellikte biriyim ama bir ilişki için seçeneklerimiz sanıldığı gibi çok değil. Zaten sayımız o kadar azaldı ki cemaatten evlenecek birini bulmak zor. Hristiyan olmayanlarda, ya bizi kolay lokma görüyor ya da evlenmeyeceksem neden beraber olayım diyor. Ayrıca benim en büyük hayalim, bir çocuğum olmasıydı. İlle de evlenip yuva kurayım değildi. Evlilik bitse bile ocuk varsa, geçen zaman boşa geçmiş değildir. Karı koca evlilikten gün gelir sıkılır ya da pişman olabilir ama yaşam ağacında yetiştirdikleri o meyvenin tadı, tüm olumsuzlukları göz ardı edebilmelerini sağlar.

Maddi bir sorun çekmiyorum. Aileden kalanlar ve okuldan aldığım maaş bana yetip de artıyor bile. Ev de kendimin. Her aklıma eseni aldığımı düşünmeyin, müsriflikten hiç haz etmem. Örneğin bir arabam ya da daha yeni bir evim olsun istemem, hem başıma bela olur ne yapacağım ki! Biriktirdiğim parayla değişik ülkelere seyahat ederim. Bu turlarda tanıştığım bir grubum var. Arada haberleşir, mümkün olduğu kadar ucuz geziler yaparız. Norveç'in fiyortlarını, Trans Sibirya treniyle ile Rusya'yı, Güney Afrika'nın ilginç doğasını, Habsburgların ihtişamlı Viyana'sını, altın kubbeleriyle Leningrad'ı ve nicelerini böyle gördüm.

Zeki Bey'le olan hikâyetimiz halamın ölümünden sonra başladı. Çalıştığı yere ortak bir tanıdığımız vasıtasıyla miras konularında danışmak için gitmiştik. İlk karşılaştığımızda çok önceden tanıyormuşuz hissi uyandırmıştı. Anlattıklarımı can kulağıyla dinliyor ve anlamaya çalıştı-

ğını gösteriyordu. Nazik, anlayışlı ve kibar biriydi. Dola-
yısıyla bu özellikleri olan tüm insanlar gibi kendi hassa-
siyetlerine dikkat edilmesini istediğini de belli ediyordu.
Yani, huyuna suyuna gidersen bal şeker derler ya öyle.
Tavırlarından etkilenmiştim. Daha sonra çalıştığı yere
çok gerekli bir bahane olmadan da gitmeye başladım.
Onunla zaman geçirmek keyif veriyordu. İşi anladı tabii
ama bir ilişkide, karşıdakine gereken özeni gösteren in-
sanların duyarlığıyla bana yaklaşımdan vazgeçmedi.
Yoksa cesaret edemezdim. Ama bu ilişkinin olabilirliği
üzerine biraz kafa yorsam da o kadar hazırdım ki, tahmin
ettiğim kadar zorluk çekmedim. Hatta onun evli olması
fıkrına alışmakta bile... Yine de dört beş ay dışarıda gö-
rüşmek dışında aramızda bir şey olmadı. Arada geçen
zaman aramızda ki bağları sağlamlaştırınca artık evimde
kalmaya başlamıştı. İnsanlar her zaman merak ettikleri
insanların peşinde koşar. O merak da insanın kendini
tanıma isteğinden doğar; o istek de kendi yolunu yaşı-
nın içinde kaybetmemek düşüncesinden... Bu yüzden
insanlar -gözlerini karartarak- aldanmak pahasına da
olsa kendilerini anlatan insanların ardından gider.

Zeki Bey'den önce bir kez nişanlanmış, birkaç kez de biri-
leriyle çıkmıştım ama itiraf etmeliyim ki, tanıştığımda
hâlâ bakireydim. Gülmeyin, bakireydim ama o da seviş-
meye başlarken boşalıyordu. Eh ikimizin de durumu ko-
lay değildi yani... Ama özellikle ben çok istekliydim. Hele
ilk aylarda bütün gün yataktan çıkmadığımız olurdu. Do-
ğaldır. Sonuçta yılların öcünü alıyordum! En keyifli za-
manları ailesi burada olmadığına geçirirdik. Haftalarca
ayrılmazdık. Ancak onun erken boşalma sorununu çöz-
mek gerekiyordu. Kısa bir araştırma yaptığımda, sorunun
büyük oranda psikolojik olduğunu ve cinsel tedavilerle
düzeldiğini öğrendim. Hemen bu konuda önerilen bir

doktordan randevu aldım. Zaten önceden uğraşıp kendi başına çözemediğinden çabuk ikna oldu. Doktor ilk görüşmede, benim de tedaviye katılmam gerektiğini söylediğinde çok utanmıştım. Sonuçta iki ay sonra tedavi bitti ve ikimiz de rahat ettik. Yalnız aklımın bir köşesinde cinsel sorunu düzelince evliliğinin de düzeleceği ve beni bırakacağı ihtimali duruyordu. Bunun beni rahatsız ettiğini söylemek zorundayım ama düşündüğüm gibi olmadı.

Biliyorum, senin gibi bir kız bu yaşa kadar nasıl böyle geldi diyeceksiniz ama cinsellik, eğitilmiş ve şehirli insanlarda daha kolay tabu haline geliyor. Ayrıca yanlış anlamayın önceden hiç seks yapmıyor değildim, başkasıyla yapmıyordum diyelim. Hahaha! Biz kent insanları kapalı kutu gibiyiz, dışarıdan kolay anlaşılmayız. İçimizde İstanbul'un surları gibi duvarlarımız vardır. Çünkü koca kentte kimin ne olduğunu bilmek mümkün olmadığından birine güvenmemiz kolay değildir. Sonuçta bir gördüğünüzü bir daha çok zor göreceğinizi bilince elbette ihtiyatlı oluyorsunuz. İnsanların tanımadıklarına karşı daha gaddar ve acımasız olduğu bir gerçek; şehir hayatının verdiği özgürlük duygusunu rahatlıkla kötüye kullanılabiliyorlar.

Evli biriyle beraberdim ama bu ilişkiyi onun evi dışında bir mutluluk arayışı olarak görmüyordum. Genelde evlilikte her şeyin paylaşıldığı düşünülür. Oysa sürdürülmesi gerektiği için devam ettirilen evliliklerin, insanları çaresizlik ve yalnızlıkla dolu bir çıkmaza sürüklemesi kaçınılmazdır. Bir düşünün, aynı yerde yaşayan ama zorunlulukların iticiliğiyle birbirlerine kötü davranan, sonra da giderek içe kapanan ve inatçılaşan insanların ilişkisini... Ne kötüdür! Kimsenin yuvasını yıkmak gibi bir derdim yok. O yuva yıkıldığını düşünlerin sorunu. Sadece sevdiğim bir insanla beraberim. Kimseyi yargılamıyorum,

kimse de beni yargılamasın. Kimse hakkında plan yapmadım. Hiç kimseye “Bu senin iyiliğin için” diye ahkâm kesmedim. Zaten bu sözlerle başlanılan işlerin yanlış gittiğine inandım. Hayatta yapılan yanlışların doğruların karşıtı olmadığını, yaşamda bir yanlışın bir doğruyu götürmediğini de gördüm. Yani ne sen bir fikri başkasıyla paylaştığında o kişi oluyorsun ne de tersi. Yanlışın doğru ile olan ilişkisi son derece karmaşıktır. Yanlış olan kendi içinde yanlıştır ve o yanlış silmek için yapılan doğru da yanlıştır. Doğru, doğru olduğuna inanıldığı için yapılır. Doğru kişiseldir ve kendi içinde bir bencilliği mutlaka vardır. O yüzden birinin umutsuzlukla ille de “seni seviyorum” demesini beklememek gerekir. Sürekli ve aynı şekilde yapılan davranışlar, doğruluktan ziyade alışkanlıktan kaynaklanır. Zeki Bey’de benim için alışkanlık oldu. Dostluğumuzu paylaştığımız, zor zamanlarımızda beraber olduğumuz bir ilişki bu. Cinsellik, hele bizim yaşlardaki beraberlikler için daha gerilerde bir neden oluyor ama sperm bankasından hamile kalmayı da düşünmedim. Zeki Bey, halamın kaybının yarattığı boşluğu doldurdu. Ben de herkes kadar tek başına yaşlanmaktan, yalnız ölmekten korkuyorum. Ancak benim insanlarda gördüğüm korku, yalnız kalmaktan ziyade hayatta bir gün olsun sevilmeyeceklerine dair olan inançlarıydı. O zaman yalnızlık bir sığınak oluyordu. Yaşamın üzerlerine yapışan tozu ve kirini saklıyordu. Toprağa çıplak ayakla basmadıktan sonra çimenlerin ıslağını hissetmek ne mümkün! Dünyanın getireceği nimetlerle ilgilenmiyorum. Zeki Bey’in geleceği günlerle ilgileniyorum. Yağmur-la, kuşla, çiçekle, böcekle değil. Evet, kendimi seviyorum ama dozunda bir öz sevgi olmazsa ne kendimize ne de başkasına faydamız dokunur.

Herkes birine sevdiğini ve onun için her şeyi yapabileceğini söyleyebilir ama bunları söylerken arkasında hesabı olmamalıdır. Şart koşularak yapılan işler bir beklentinin aracıdır, koşullu verilen her söz bir yalanın öncüsüdür. Düşününce ne zor geliyor değil mi yalansız yaşamak? Doğru zor, hatta çok zor ama imkânsız değil... İmkânsız olanlar, sadece öyle olduğu düşünülenlerdir ve bu cümle bile özü itibarı ile kendini mümkün kılar. Çünkü hayatımdaki bir insanın verdiği sıcaklığı, dünyada hiçbir şeyle değiştirmemek gerektiğini öğrendiğimde daha ayakkabılarımı bile bağlayamıyordum. Yargılarımı zihnimde netleştirmeden kimseye söylemedim. İma etmekten, laf dolandırmaktan nefret ettiğim gibi bana yapılmasından da hoşlanmam. Kırmızı çizgilerim bunlar. Onunla ne yaşarsam yaşayayım utanmam. Zeki Bey iyileştirdi beni. Sanırım ben de onu. Bir sevgili; sevgilisinin ona baktığı gözlerle iyileşir, kalbinin götürdüğü yerden o güzel sözleri dinler. Yoksa durduğu yerden değil.

Ona hiç yalan söylemedim. Nişanlandığım çocuğu aslında sevmediğimi, terk edip gitmeleri yüzünden ailemi affetmediğimi ya da ilk tanıdığım da kendine öyle büyük bir aşk beslemediğimi söylerken de yalan konuşmadım ama sonra... Laf aramızda giderek âşık oldum galiba. Üstelik insan âşık olduğu insanın her şeyini sever ya! Öyle sevmeye başladım.

Zeki Bey hayatım üzerine asla ahkâm kesmez, yaşadıklarımı didikleyip durmaz. "Hakkında ne kadar az bilirim, aklımda o kadar az kirletirim. Geçmiş kurcalamak insanı huzursuz etmekten başka işe yaramaz" diyerek, anlatmak istemediklerimin yükünü üstümden alır. Bu yüzden yanında kendimi rahat hissederim ve güvenirim.

Ancak sevgisini kaybetmek uğruna bile olsa Zeki Bey'den büyük bir beklentim vardı, onu da saklamadım. Hayatım boyunca en büyük dileğim olan bir çocuğum olması... İlk duyduğunda çok şaşırdı ama hemen reddetmedi. Resmi olmayan bir ilişkiden çocuk yapma fikrinin gözü kara olduğunu, düşünmesi gerektiğini söyleyerek zaman istedi. Cevabını umutla bekledim. Bir hafta sonra yanıma gelip konuştu. Çocuk olmasının elbette bir garantisi olmadığını ama beni kaybetmek de istemediğini dile getirdi. Araştırdığı kadarıyla, geç yaşta anneliğin sakıncalarını uzun uzun anlattı. Reddetmemiştii ama şartları vardı; çocuk olursa kendinden olduğunu kimsenin bilmemesi ve yuvasını dağıtmasını beklememem. İsteklerine hazırlıklıydım. Çocuk dışında derdim olmadığından, itirazım olmadı. Sonuçta Zeki Bey'i hayatına yük getirmeyeceğime ikna ettim. Konuşmalarımdan yeterince tatmin oldu ki "Şayet sen öyle istiyorsan, öyle olsun" diye konuyu kapattı. Gerçi ilk çocuğunda yaşadığı güçlüklerden ve yaşımızdan dolayı olmasına pek ihtimal verdiğini zannetmiyorum.

Allahın hikmeti işte, bu konuşmanın üstünden altı ay geçmişti ki hamile kaldığımı öğrendim. Bu haber, her şeye geç kaldığını düşünen biri için gerçek bir mucizeydi. Dünyalar benim olmuştu. Kolay mı bu yaşta gebe kalmak, hem de önceden planlamış gibi... İnanamadım önce. En büyük düşüm gerçekleşmiş, şu fani dünyada gülmeyen kara bahtım açılmıştı. Derhal hayatıma yeni bir düzen vermeliydim.

Öncelikle o yıl derslere devam edemeyeceğimi okul yönetimine bildirdim. Uzun yıllar aynı yerde çalıştığımın anlayışla karşıladılar ve yerime önerdiğim birini aldılar. Sonra Kadın-Doğum Uzmanı olan eski bir arkadaşımın

takiplerimi yapmasını istedim. Elbette beni kırmadı. İşler giderek yoluna giriyordu. Gebeliğin ilk aylarını genelde evde geçirdim. Ancak zaman ilerledikçe sıra en zor konuya gelmişti.

Çocuğu burada doğuramazdım. İstanbul'dan uzaklaşmam gerekiyordu. Aklıma gelen ilk kişiyi, Yunanistan'daki kardeşimi aradım. Saklamadan, durumu olduğu gibi anlattım ve dedim ki; "Bak kardeşim, senden şimdiye kadar bir şey istemedim. Meryem ana adına, şu an yardım edip etmemek sana kalmış. Ne anam var ne babam, senden ve tanrıdan başka sığınacağım yer yok. Yanına gelip bu çocuğu orada doğurmak istiyorum. Biraz büyüdükten sonra geri döndüğümde çevreme bir yolunu bulup izah ederim. Ne dersin?"

Aslında başıma geleceklere hazırlıklıydım. Kardeşim kabul etmeseydi, yurtdışında yaşayan bir arkadaşımın yanına gitmeyi kafama koymuştum. Ancak Niko, hiç sesini çıkartmadan beni dinledikten sonra; "Her ne kadar yanında olamasam da, sen bana emanetsin. Nasıl istersen öyle olsun. Pire'den taşındık biliyorsun. Burada ne akraba ne arkadaş eski tanıdıklardan kimse yok ama iş icabı çevrem geniş. Merak etme sorun çıkmadan hallederiz. Hem hanım da görmek çok görmek istiyor seni. En kısa zamanda bekliyoruz" diye cevap verince dünyalar benim oldu. Üzerimden öyle bir yük kalkmıştı ki! Hemen Ertesi gün Aya Nikola'ya giderek mum yakıp, dua ettim.

Zeki Bey'le konuşup yolculuk işlerini ayarladıktan sonra çevremdekilere, "Amerika'da akrabalarımı ziyaret edeceğim ayrıca araştırmalarım için bir süre kalmak istiyorum" diyerek bahane uydurdum. Zaten sık sık yurtdışına çıktığımdan kimsenin şüphelendiğini zannetmiyorum.

Zeki Bey yakın bir dostum olarak biliniyordu. Gerçi o saatten sonra umurumda değildi ya! İnsan isteklerinin ardında durmadıktan sonra o istekler boş dilekler dışındadır bir anlam taşımaz.

Birkaç hafta sonra Niko'nun yanına gidince, eşi Liza ve çocuklar beni çok iyi karşıladı. Evde odamı hazırlamışlar, yakındaki özel bir doğum kliniğinden randevu bile almışlardı. Onların hakkını ödeyemem. Gerek hamileliğim sırasında, gerek sonrasında sorun yaşatmadılar. Her işini yalnız halleden biri için alışılmadık bir durumdu. Günlerimi Liza ve yeğenlerimle kısa geziler yaparak, arada bir kontrole giderek geçiriyordum. Çocuk beklenen günden erken geldi. Kolay bir doğum olmuştu. Küçük bir kilisede kendi aramızda vaftiz töreni yaptık. O arada Zeki Bey'le sık sık telefonla görüşüyorduk. Bizi çok merak ettiğini biliyordum. Doğum için gelmeyi planlasa da, yetişemedi.

Günler haftaları, haftalar ayları kovaladı derken, veda günü gelip çattı. Böyle bir aile ortamını ilk kez tadıyordum. Onlar da bebeğe alışmıştı. Ayrılmamız çok güç oldu. Yıllar önce kaybettiğim ailemden kalan kardeşim, işte bana böyle bir iyilik yaptı. Haklarını ödeyemem.

Yalnız kolay açıklayamayacağım bir şey daha vardı. Orada geçen zaman içinde Niko'yla ana babamızdan çok söz ettik. Geçmişten gelen, onda bana karşı bir eziklik, ben de ona karşı bir kıskançlık duygusu vardı. Hatta beni yanına kabul etmeseydi o kadar da garip karşılamazdım. Ancak dönerken bütün geçenleri unutmuş gibi aileme de o kadar fazla öfkem kalmamıştı. Ayrılırken bana o daha az utanıyor gibi geldi, bense daha az yalnızlıktan korkuyordum. Sanki biz iki kardeş burada, eksik yaşanmış bir geçmişin hesabını kapatmıştık.

Memlekete döndüğüm gün Zeki Bey bizi havaalanında karşıladı. Onu öyle sevinçli görmemiştim. Bana ve çocuğa bir sarılması vardı ki, gerçek sevginin ne olduğunu anlamak için bazen bir dokunuşun bile yeterli olacağını gösteriyordu. Sonrasında beraberliğimiz çok daha farklı oldu. Zeki Bey'in gelişleri sıklaştı. Bağlılığımız arttı. Bir çocuğun ilişkiyi böylesine değiştireceğini düşünemezdim. Zeytinburnu'ndaki evim artık bir yuva olmuştu.

Çevreme çocuğu evlatlık aldığımı söyledim. Oğlumuz da ilişkimizle beraber büyüdü. Şimdi yatılı okulda okuyor. Onun için daha rahat oldu. İnsanların gereksiz sorularına katlanmak zorunda kalmıyor. Aklı erdiği zaman ona her şeyi anlayacağı bir dille izah etmeye çalıştık. Akıllıdır benim oğlum. Zamanla bizi daha iyi anlayacağını biliyorum. Zaten yatılı okumayı da o istedi. Hafta sonları eve geliyor. Zeki Bey hem Aleko'ya babalık yapıyor hem bana kocalık. Daha ne isteyeyim ki! Hayat onu güçleştirmek istersen, karşına istemediğin kadar zorluk çıkartır. O yüzden benim hayallerim gerçek olabilme ihtimali üzerine kurulur ve bir insandan bekleyebileceklerim kadar makuldür. Ulaşılması imkânsız hayaller, insanı mutsuz etmekten başka ne işe yarar ki?

Sıradan giden hayatım işte böyle değişti. Size göre sıradan olanı özel olandan ayıran nedir? Sıradan olanın çok ya da sürekli olması mı? Ya da özel olanın insanı etkileyen ve iz bırakan özelliği mi? Belki hepsi doğru ama benim için özeli özel yapan, içimde yarattığı karmaşa ve oluşturduğu renk cümbüşüne olan hayranlığımdır. Bu sadece değiştirme gücüne sahip olanlara özgüdür. Her zaman bir varlığın gördüğümünden önceki hayalini hissetmeye çalışırım. Ancak o zaman bir cismin uzayan gölgesi,

bir sesin farklı yankısı ya da aynı daldan koparılsa da bazı eriklerin neden daha ekşi olduğu anlam kazanır.

Geçen yıl apartmanın arka bahçesinde, yağmur sonrası ortaya çıkan salyangozları toplayarak, halamdan öğrendiğim yahniyi yapmıştım. Rakı mezesi konusunda son derece pımpirikli bir adam olan Zeki Bey, önce bir iki mırın-kırın etse de, tadına alışınca tabaktakileri silip süpürmüştü. Herkes öyle bilir ama sanıldığı kadar zor biri değildir. Yalnızca karşısındakinden zaman ister ve bu süre içinde baskı yapılmamasını. Onu iyi anlıyorum. O yüzden söyleyeceğimi söyledikten sonra beklerim. Kendi aklında ikna olur ya da olmaz ama dinlemiş ve konuştuğularımı değerlendirmiştir. Karşılıklı olarak aldığımız kararlara, onaylamasak bile saygı duyarız. Bir ilişkiyi yürütmenin başka yolu yok. Kolay değil belli yaştan sonra birine bağlanmak, hayatını paylaşmak. Elbette arada tartışmalarımız, sesimizi yükselttiğimiz oluyor. Böyle zamanlarda bir süre ortamdaki uzaklaşıyor, örneğin mutfığa gidip -çok nadiren içtiğim gibi- bir sigara yakıyorum. Kendime "Amaan! Kuzum boş ver. Ölümlü dünya" diyorum. Hem bir kavgada biraz aşk olursa, orada kim galip kim mağlup belli olmaz. Sonra Zeki Bey'in yanına döndüğümde, bakıyorum o da zihnini dağıtmak için plakları ya da kitapları karıştırmaya başlamış. Sonra birbirimize bakıp gülümsüyoruz. İşte o an akan sular duruluyor. Yanlış anlamayın, o gülümseme tartışmayı anlamsız kılmıyor. Bize, aramızdaki bağın her şeyden daha değerli olduğunu hatırlatıyor. Aklımızın oynadığı oyunlara alet olmak için yaşıyoruz çok geç. Bundan sonra düşüneceğimiz kazanacaklarımız olmalı, kaybedilenlerin hesabı çoktan kapandı zaten.

Zeki Bey'in karısı ve kızı, yıllardır Yıldız Hanım'ın ailesinin Ayvalık'taki yazlığına gider. Biz de rahatça gezer tozarız. O günlerin birinde Kınalıada'ya gitmiştik. Hava çok sıcaktı. Yürüye yürüye adanın arka tarafına geldik. Plajdaki kumlukta dolaşırken, dalgaların kıyıya attığı deniz minarelerini, ölü istiridye, yengeç ve midye kabuklarını görmüş, onların içi boşalmış bir dünyanın simgeleri gibi orada öylece yattıklarını düşünmüştüm. Kumsalın ortasına serpiştirilmiş yıldızlar gibi yalnızlığımızı yüzümüze çarparak bize bakıyorlardı. Renkleri olağan soğukluktaydı. Bir başka hayata başlarken derisini geride bırakan bir yılanın soğuk kanı nasıl aynı soğukluğunu koruyorsa, bir zamanlar içlerinde canlı barındıran bu kabukların da, kendisini terk edip giden canlılar için ne üzülecek ne ağlayacak halleri kalmıştı. Benim de bunca yıl geçtikten sonra bile içimdeki acıları atamadığım ama yitirdiklerim için üzülecek halim kalmadığı gibi...

Çok mutluyum diyerek kendimi kandırıyor olabilirim ama hayatta her şeyin mükemmel olduğu bir yer var mı? Artık bakmam gereken bir çocuğum ve yanımda sevdiğim bir adam var. En azından bu avunmaları çok görmeyin. Hepimiz elimizden geldiğince yaralarımızı sarıp yolumuza devam ediyoruz. Bazı yaraların iz bırakmadan iyileşmeyeceğini öğrenmek bile hayattan aldığımız unutulmaz bir derstir. Ayrıca o izin gözle görülmesi de gerekmez.

Evet, ailemin beni burada bırakıp gitmesini hiçbir zaman affetmedim. Her ne kadar halam yanımda olsa bile içimden söküp atamadığım o terk edilmişlik duygusu beni asla terk etmedi. Ben de o duyguyla yaşamayı öğrendim. Artık sadece yoluma bakıp yürüyorum ve hayatıma giren insanları kaybetmemek için elimden geleni yapıyorum.

Yaşlanıyoruz, hayatımızdan insan eksiltme lüksümüz kalmadı.

Ana-babamı düşündüğüm zamanlar bazen öyle dalıp giderim. Aklıma, çocukluğumda oturduğumuz Yedikule'deki iki katlı ahşap evin bahçesindeki vişne ağacının altında kardeşimle oynadığımız, sonra da yorulunca annemin yaptığı yumurtalı ekmekleri şekerli suya banarak yediğimiz zamanlar düşer. Böyle anlarda Zeki Bey'in yanındaysam, hemen halimi anlar, sessizliğimi bozmaz. Sabırla bekler. Ruhum ve aklım sakinleşince bıraktığım dünyaya geri dönerim. Hayallerimi benden aldığı anda geriye pek bir şey kalmayacağını ya da kalanın ben olmaktan çıkacağını çok iyi bilir.

Çocuk olduktan sonra yurtdışına daha az çıkar oldum. Yakınmıyorum bundan. Şimdi yeni yaptığımız bir çalışma için İstanbul'un çeşitli semtlerini dolaşıp fotoğraf çekiyor ya da Beyazıt'taki kütüphaneye gidip araştırma yapıyorum. Okula ise haftada iki yarım gün gidiyorum ve hayatı çok seviyorum.

İnsan mı geçmişin peşinden koşuyor, geçmiş mi insanın peşini bırakmıyor, pek belli değil. Evet, hayallerin gerçekleşmemesi üzücüdür ama sonrasında geriye bir şey kalmaz ise gerçekleşmesi de korkutucudur. Ben bunların her ikisini de tattım ve geride bıraktım. Çünkü artık yaşamın bir sonu olmadığını anlıyor ve umudumu kesmiyorum. Beklentilerimin çok daha ötesinde bir yerde ayakta durmamı sağlayan ve aynı zamanda hem lanetim hem de memnuniyetim olan düşlerim yüzünden hayalperest olan benim. Çünkü bu kitapta okuduğunuz kimsenin onlara benim kadar ihtiyacı olmamıştır.

VII. BÖLÜM

ZEKİ BEY İSTANBUL'DAN AYRILDIKTAN ÜÇ GÜN SONRA, EGE SAHİLİNDE BİR YER

Kötü anılar, insan hafızasının en ücra köşelerine kadar sınır tanımaksızın yayılarak, umutsuz gecelerimize eşlik eden karanlık düşlerle beraber bir anda karşımıza çıkabilir. İnsanların en acımasızları da, çıkarları için başkalarının kötü anılarını canlandıranlardır. Bu durum saf kötülüğe öylesine yakındır ki! Bu kişileri asla tanımak istemezsiniz. Ancak yine de, kötüler bile kötü hatırlanmak istemez.

Oysa birini en sevdiğiniz anda bırakmak, sonsuza kadar aynı güzellikte mühürlemek demektir ve o güzellik, yaşam ırmağını tarif eden en küçük damla kadar itibar ve özgünlük sahibidir. İşte ben de sevdiklerimi böyle bir zamanda bırakıyorum.

Birini aklında yok edebilmek için önce ona benzemek gerektiğini bilecek kadar hayatı tanıdığımı düşünüyor, o yüzden kimseye benzemeye çalışmadan, anılarımı olabilecek en güzel zamana sabitleyerek hayatı terk ediyorum. Başıma gelenler için suçlu arayacak değilim ama hayallerimin ardına düşmek, çektiğim acıları bir nebze de olsa azaltacaktır. Herkesin bu kadarına hakkı var.

İstanbul'da bindiğim otobüsten, gece uyuyarak geçirdiğim bir yolculuktan sonra küçük bir otogarda indim. Buraya geldiğimi, Sadettin dâhil kimse bilmiyor. Yanıma ne cep telefonumu aldım ne de nerede olduğuma dair not bıraktım. Yolculuğuma bize en yakın bir adadan başlamaya dahi yolda karar verdim.

Gardan kasabaya indiğimde, önce iskeleye uğradım. Mevsim nedeniyle feribot seferleri seyrek yapıldığından birkaç gün sefer yoktu. Meydana yakın açık birkaç pansiyondan birine yerleştim. Etrafta dolaşırken ilk fark ettiğim, burada zamanın şehre göre çok daha yavaş aktığıydı. Sanırım sakın geçen kış mevsiminden dolayı böyle hissediyordum. Ancak geldiğimden beri, her yıl tatil yapmaya geliyormuş gibi hiç yabancılık çekmedim. Bu yakınlık hissi, uzaklaşma isteğinden olmalıydı ama içimdeki karamsarlığı da atabilmiş değildim. Kaç yıldır her gün yorulmadan işe gidip gelmeme rağmen burada kolumu kaldıracak gücü kendimde bulamadım. Vaktimi gündüz odamda dinlenip akşam çarşıya inerek geçirdim.

Bu sabah, üç günümü geçirdiğim sahil kasabasından ayrılip yola çıkacağım. O yüzden bir görev duygusuyla erken kalkarak bavulumu hazırladım. Yanıma aldığım birkaç parça eşyayı toplamak zor olmadı. Akşamdan gideceğimi söyleyerek hesabımı kapatmıştım ama tam odadan ayrılırken, pansiyoncu kadının girişte beklediğini gördüm. Nedensiz yere içime, İstanbul'dakilerden bir haber mi var acaba diye garip bir merak düştü. Kadıncağız, gideni yolcu etmek bizde adettir deyince rahat bir nefes aldım. Sanırım nerede olduğumu aklım hâlâ kabul etmiyordu. Çay demlediğini, kahvaltı yapmak isteyip istemediğimi sordu. Henüz acıkmamıştım. Bu saatte kahvaltı yapmaya alışkın olmadığımı söyledim. Ancak ısrarla yaptığı kahve

teklifini geri çevirmedim. Bahçede söğüt ağacının altındaki sedire oturarak getirdiği kahveyi ağır ağır içmeye başladım. O da diğer müşteriler için bahçedeki masalara servis açmaya başladı. Eşi ortalarda görünmüyordu. Nerede olduğunu sordum. Gün ağarmadan kalkarak balığa çıktığını, bana da çok selam bıraktığını söyledi. Onları uzun zamandır tanımasam da iyi insanlar oldukları belliydi. Böyle insanları gördükçe, dünyada iyiliğin hiçbir zaman kaybolmayacağını düşünmeden edemiyorum.

Hava diğer günlere göre oldukça ılıman ve açıktı. İstanbul'dan ayrılırken yanıma aldığım şemsiyenin bana yük olacağını düşünerek pansiyonda bırakmak istediğimi söyledim. Hatıranız kalır, diyerek aldı. Ben de kahvemi bitirdikten sonra tekrar teşekkür ederek oradan ayrıldım. Bazen küçük bir eşya, bazen kısa bir söz, bazen basit bir teşekkürün ne çok hatırı vardı! Birine hatıra bırakmak, kendiden de bir parça bırakmaktı ve hatıralar, geçmişe baktığında yolunu gösteren küçük ipuçlarıydı. Pansiyoncu kadının arkamdan bir vedayı andıran son bakışında, bana benzer insanlarla daha önce de karşılaştığını sezinleyince duraksadım. Bu anı hiç unutmamak için sokağın köşesinden bir kez daha geriye dönüp baktım.

Tenha sokaklardan geçerek, ağır ağır sahile doğru yürümeye başladım. Bir an için otogara gidip ilk otobüsle geri dönmek aklımdan geçse de verdiğim kararın dönüşü olmadığını birkaç kez içimden tekrar ettim. Yolumun üzerinde, köpeğini gezdirmeye çıkaran genç bir kadın, kolunun altında ekmek ve gazeteyle evine dönmekte olan yaşlı bir adam ve dükkânlarını yeni açmakta olan esnaf-tan birkaç kişiyle karşılaştım. Hepsiyle selamlaştık. Günün bu saatlerinde insanlar çok daha kolay selamlaşıyor-du.

Sahile yaklaştıkça, denizden gelen rüzgârın ürpertisiyle üşüdüğümü hissettim. Rüzgâr beklemediğim anda karşıma çıkan bir tanıdık gibi geldi. Oysa serin bir ege meltemi tüm içtenliğiyle sabahı karşılıyordu. Denizin önce burnuma kokusu, sonra kulağıma sesi, en son gözüme mavisini görününce içim aydınlandı.

Hayatımdaki birçok şeyi zamanında yapamamıştım ama insanın hatalarını görebilmesi için ille de yalnız kalması gerekiyormuş. Pişmanlıkların, geçmişin kapısını bekleyen nöbetçiler gibi yerlerinden ayrılmadığını görmek miydi beni yaralayan? Ne olurdu, yaşadığım yerden arada bir uzaklaşıp hayatıma şöyle bir baksaydım... Derdim çalışmayı çok sevmek de değildi üstelik! Sadece yaşadığım yerin dışına çıkınca yapamayacağımı düşünmekti. Sanırım işin gerçeği, uzaklaşmanın korkutuculuğuydu. Oysa yaşamın duyarsızlaştıran etkisinden kurtulmanın, bazen bulunduğu yerden gitmek dışında başka yolu yoktu. Ama geçip gitti artık.

Kısa sürede vardığım sahilde, çay bahçelerinden birine oturarak etrafa göz gezdirmeye başladım. Geldiğimi henüz fark etmeyen çaycıyla çöpçü, ilk demlenen çaydan içerek ocağın orada sohbet ediyorlardı. Alışkın olmadığı ortam bende, bilmediğim bir dilde konuştukları hissi uyandırdı. Garipsedim. Palmiye ağaçlarından gelen cıvılcıvıl kuş sesleri kulağıma çalınınca sessizliğimi koruyarak, deniz kokulu sabah havasından derin derin içime çektim. Temiz ve soğuk hava genzimi yaktı.

Tekerlekli arabasından çıkan gürültüyle anın kutsallığını bozarak yanıma doğru yaklaşan seyyar satıcıyı durdurarak iki boyoz aldım. O sırada masaya oturduğumu fark eden çaycıya uzaktan “çay getir” anlamında elimle işaret

yaptım. Fırından yeni çıkmış, henüz daha dumanı üzerinde tüten taze boyozla birlikte demli çayımı içmeye başladım. Akşamı gün bitince, sevdiğini ayrılınca, yorulduğunu durunca anladığın gibi acıktığımı da doyduktan sonra anladım. Çaycı, çay biter bitmez sormadan ikinciyi de getirdi. Teşekkür ederek aldım ve bardağa attığım tek şekeri karıştırmaya başladım.

Yüzüme vuran kış güneşi, ruhumu ve aklımı öylesine sakınleştirmişti ki, üzerime çöken ağırlıkla birlikte gözlerimi yavaşça kapattım. O kadar huzurluydum ki, orada öylece ömrümün geçmesini bekleyebilirdim. Ama birden yanımdaki ağaçtan gelen kuş seslerinin, denizin uzaklardan gelen uğultusunun, satıcının arabasından çıkan gürültünün, çaycıyla çöpçünün yaptığı sohbetin kulaklarımda giderek azalarak kaybolmaya başladığını fark ettim. Ardından sesler ve renkler de kaybolmaya yüz tutunca simsiyah bir boşlukta, bir masa, iki sandalye ve ben kalmıştım. Burası, yarım uykunun gerçeğe düş arasında ki sihirli ülkesiydi. Bir anda karşımdaki sandalyede, otuz yıl önceki halim beliriverdi. Nereden çıkıp gelmişti? Hiç ses duymamıştım. Şaşırdım. Bir hayalin içinde olmalıydım ama gözlerimi de açmak istemiyordum. Çünkü konuşmaya ihtiyacım vardı ve yüzünde umutlu gülümsemesiyle üniversiteli genç Zeki, karşımda saygıyla beni dinlemeye hazırды.

Henüz ben, nereden söze girsem diye düşünürken beklemeden lafa girerek “Önce hayallerinden başla lütfen” dedi. Nasıl başlayacağımı bilemedim. Hiçbir şeyi düşünmemeye çalıştım. Çünkü düşünmek konuşmamı zorlaştırıyordu. Yapmam gerekeni yapmalıydım. Güvenmeli ve sonra devam etmeli. Boşluğun kenarına tutunan ellerimi

bıraktım. Soluk almam yavaşladı, yavaşladı... Uykunun ve zamanın derinliklerine doğru ilerlemeye başladım:

'Pekâlâ! Zekiciğim, şimdi söyleyeceklerim ne itiraf ne de günah çıkartma. Bunları bir ağabey nasihati olarak kabul et. Öncelikle geçen zaman içinde yaptığım yanlışları anlatmakla başlayayım. O kadar çok ki! Bak! Ben insanları ortak hayalleri birbirine yaklaştırmış, bilemedim; kendimizi kurduğumuz düşlerle tanırmışız, anlayamadım; sev-diklerimizi aklımızdan ve ruhumuzdan kopartıp atmaya önce rüyalarımızdan başlarmışız, göremedim. Hangi birini sayayım? Başkalarının hayallerini sahiplenmek çağımızın sorunu, belki bu kadar üstüme alınmam da gereksiz ama yaşamın bize biçtiği kıyafetlerin provaları hazır geliyor. Sonra da kimse bu senin üzerine oturdu mu diye sormuyor. Böylece hayat denilen bir yolculuğa çıkıyoruz ama küçük başarılarımızı abartmayı o kadar erken yaşta öğreniyoruz ki daha yola koyulmadan sonuna ulaştığımızı düşünüyor ama duramıyoruz. Sonra gerisi daha kolay geliyor. Sahte bir bilgelikle her önümüze geleni -bazen reddetmiş numarası bile yaparak- kabullenmek. İşin aslı, kazandığımız küçük zaferlerin getirdiği anlık kazançları korumak için, ayağı yerden kesilen benliklerimizin yelkenlerini şişiren rüzgârın nereden estiğine bakmadan, dümeni en çok hız yapacağımız yere kırıyoruz. Oysa rüzgâr da gittiğimiz yön de bize ait değil ama akıntıya karşı duramıyoruz. Çünkü korkuyoruz.

Şu söyleyeceklerimi aklından hiç çıkartma! Kaybetme korkusuyla bizi o kadar ürkütmüşler ki, kendi korkularımızla yüzleşmekten kaçıyor, kaçındıkça geçici olarak rahatlıyor sonra kaybedebiliriz düşüncesiyle beraber tekrar korkuyor ve yeniden uzaklaşıyoruz. İşte o zaman gözümüzün önünde olup biten tüm saçmalıkları gönül rahatlığıyla görmez-

den gelmek, yaptığımız boş işleri görevimizi yapıyoruz diyerek kutsamak bize dokunmuyor. Sen benim gibi hayatı bir sınav yeri olarak görme ve görmediğin hiçbir şeyden korkma Zeki...

Bu yaşa geldim ama kimseye 'beni seviyor musun?' diye sormadım. Sorunun gereksizliği değil anlatmak istediğim, böyle sorulara verilecek cevabı kaldıracak gücü kendimde bulamamam. İnsanları işime geldiği için birbirinden üstün görmedim. İyidir bu. Tanrıya inandığımı söyleyemem ancak reddeden biri de olmadım. Bu beni rahatlatıyor. Şimdi ölümün acı verici bir durum olduğunu düşünürken yaşamın daha acı verebileceğini neden akıl etmediğimi düşünüyorum. İncancına karışmam ama ne yaşamı hafife al ne de gereğinden fazla önem ver, tamam mı Zeki?

İnsanın ne zaman değişeceğinin yeri ve zamanı pek belli olmaz. Yakında öleceğim gerçeği, bugünü yaşamama engel olamayacak. Şimdi yaşadığım anı düşlerimle perçinliyorum ve önümde uzanan denizin bana yaşattığı mavi özgürlüğü, yetim bir çocuğun annesini kucakladığı gibi kucaklıyorum. Bak bu sabah deniz, benim her türlü ruh halimi renklendirecek kadar olağanüstü. İçim içime sığmakta öyle zorlanıyor ki! Tarih boyunca insanları bir yerden bir yere taşıdığına göre beni de istediğim yere götüreceğinden şüphe duymuyor ve onun binlerce yıldır esirgemediği şefkate sığınıyorum. Herkesin yeri geldiğinde şefkate ihtiyacı olabilir, sakın bunun yanlış olduğunu düşünme Zeki...

Ne zaman gözlerimi kapatsam, karım, sevgilim, annem, kardeşim, oğlum, kızım birer birer aklımdan geçiyor. Elbette hislerimin içinde hasret de var. Ancak bu deniz var ya bu deniz, bütün hasretleri unutturacak kadar güzelliği içinde barındırıyor. Maria'nın ki hariç... Maria'nın güler

yüzü, uzun siyah saçları, neşeli kahkahaları, ince bir şiveyle söylediği şarkılar, gözümden kulağımdan gitmiyor. Çevremizde kimsecikler yok, hadi gel birini beraber söyleyelim. "Bir soyun kanı olmasın varsın, damarlarımızda akan, içimizde şu deli rüzgâr, bir havadan bir havadan bir havadan..." Ne güzel değil mi? Sen de hayatından şarkıları hiç eksik etme Zeki...

Bizim Maria'yla tanıştığımız yer, kelimelerin aciz kalsa bile gururlarını korumaya çalıştığı bir yerd. Altın Kapı'nın altından geçmek gibiydi onunla aynı hayatı paylaşmak; kırılğan ama yenilmez. Ona karşı olan saygımı ve sevgimi hiç kaybetmedim. Sen de sevgiyi bulduğunda, sakın peşini bırakma Zeki.

Ancak öylesine tatlı ve insanı özgür bırakan bir yapısı olmasına rağmen Maria'nın da beni kendimden uzaklaştırdığını düşündüğüm oldu. Niye mi? Çünkü öyle ya da böyle, ilişkin olan kişinin yanında "benim canım öyle istediği için yaptım" diye bir gerekçe sunamazsın. En iyi niyetlisi bile söylediğini onaylar gibi görünse de gerçekte asla kabul etmez. Özgürlüğüme öyle çok düşkün biri değilim ama hesapsız günüm olmadı ki, ne olduğunu bileyim. Yanlış anlama! Kimsenin bir şey dediği yok, ben kendimi sınırladım. Sınırlarını çizdiğini düşündüğün topraklarda, yalan büyütmek de kolay oluyor Zeki...

Maria, halasını çok sever ama bir yandan kendine bağlı bir yaşam sürmesine neden olduğundan dolayı kızar. Bu yaşa kadar evlenememesini, ailesinden ayrı kalmasını ona bağlar. Dile getirmese de ben anlarım. Gitmem gereken günlerde gelemeyecek olursam çılgına döner ve terk edildiğini düşünerek, kapıdan girer girmez ağlamaya başlar. Hatta elimde olmadan birkaç kez sinir krizi geçirmesine neden

oldum. O yüzden artık çok dikkat ediyorum. Yani beraberken iyi hoş ama bir sorun olursa ruh hali hemen değişiyor. Tek başına büyüdüğünü, ayrılıklara tahammülü olmadığını bildiğimden suyuna gidiyorum. İlginç insandır Maria. O kadar okumuş ve kültürlü olmasına rağmen kendini hiçbir şeye layık görmez. Yaptıklarını yetersiz hisseder. Aileden ayrı büyümesi buna neden olmuş olabilir ama artık bazı şeyleri de aşması gerekir. Ayrıca ne zaman muhabbete başlasak konuyu illa ki halasından verdiği örneklerle getirir. Konuşmayı çok güzel yerlere götürebilecekken halasına takılır kalırız. Onu kırmamak için yüzüne vurmuyorum. Ancak tavırlarımdan sıkıldığımı anlıyor ve beni, ona karşı ilgimin bitmesiyle suçluyor. Tam bir kısır döngü işte. Sevgiye olan ihtiyacın, görkemli öfkelerin arkasına saklanmasına şaşmamak lazım.

Öyle çok varlıklı bir yaşam sürmese de durumu gayet iyi. Kendi evi, kira geliri ve maaşı var. Buna rağmen eli çok sıkıdır. Hem alışkanlıktan hem de gün gelir ele güne muhtaç olabilirim düşüncesiyle para harcamaz. Gereksiz harcamaya yapmamasına saygı duyarım ama kaç yıldır aynı elbiseleri giymesine, kendini şımartmak için bile olsa bir şeyler almamasına kızıyorum. Kazandığının çoğunu bir kenara atar. “Ne yapacaksın parayı bak kaç yaşına geldin. Bir ihtiyacın olursa ben varım. Rahat ol biraz” desem de dinlemez. Yılda birkaç kez gittiği geziler tek masraf kapısı. Ne diyeyim. Yalnız büyümüş ve her an yeniden yalnız kalabilirim düşüncesinde... Çocuğu olduktan sonra yavaş yavaş bu huyunu kırmaya başladığını görüyorum. Oğlan ona iyi geldi doğrusu. Birbirimize bağlıyız ama bunun nedeni ortak dışlanmışlıklarımız. İnsanların birbirlerine neden bağlandıklarının pek önemi yoktur ama nereden bağlandığını iyi bilmen gerekiyor Zeki...

Bilmiyorum bütün bunları sana anlatmam doğru mu? Karımla olan ilişkimiz en baştan kopmuştu. Sorun daha ilk gecedен yanlış yapması değildi. İnandırmak için girdiği uğraştı. Bana dürüstçe başından geçenleri anlatabilir, nasıl davranacağımızı konuşabilirdik. Belki benim de suçum yeterli güven vermemektir. Gerdek gecesinden birkaç hafta sonra neden surat astığımı sorduğunda "Sana öyle bir yenilirim ki, hayatın boyunca bir daha kazanamazsın" demiştim. Bu sözleri çok kafasına taktı. Beni aldattığı düşüncesiyle aklım sıra onu yalnızlığa mahkûm ettiğimi düşünüyordum. Oysa bir ilişkiyi bitirebilme cesaretini göstermiyordum. Zamanın, hataların üstünü kapattığını sanmak da bir yanılgıdır. İlişki sonuna gelmeye başladığında daha önce görmediğini düşündüğün bir sürü davranış, abartılı şekilde gözüne batmaya başlar. Belli ki daha o zamanlarda kafamda bitirmiştım. Sen benim gibi davranma. Yanlış yola girdiğin de, gurur yapmadan dönmesini bil Zeki...

Bir insanın hayatından çıkmadan, onun için ne anlama geldiğini bilemezsin. Maria'nın hayatıma girmesiyle karıma olan küskünlüğüm azalmıştı. Onca yıldan sonra yeniden yatmaya bile başlamıştık. İnsan ne garip bir canlı! Kazanması için illaki kaybetmesi gerekiyor. Maria'nın başıma bela olan cinsel sorunumu çözmek için bana yardımcı olması da kendime olan güvenimi yerine getirmişti. Üstelik beni doktora gitmeye de o ikna etmişti. Oysa bu sorun eşimin pek de umurunda olmamış, onun da sorunu olmasına rağmen yeterince sesini çıkartmamıştı. İçimdeki öfkeyle tatmin olup olmadığını bile sormamıştım. Bilmiyorum, ya ben açık olamadım ya o ya da ikimizde. Bütün bunları bana neden anlatıyorsun? Bu insanın özel hayatı değil mi? diye düşünebilirsin ama unutma ki, insan kendinden hiç bir gerçeği saklamamalıdır.

İşte böyle Zekicim. Gördüğün gibi öyle parlak bir hayatım olmadı. Zaten hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığına ve o kadar parlak bir hayatın ancak yıldızlarda olacağına inanırım! Evliliğim de büyük değişim yaratmadı. Evlilik eşler tarafından kutsanınca dokunulmazlık kazanır. Öyle ki birbirlerinin canına okurken bile onu korumaya çalışırlar. Sanki üçüncü bir kimlik, görünmeden çevrelerinde dolaşan bir hayalet gibi hep yanlarında durur. O yüzden başkalarının yanında abuk sabuk mevzuları abartır, birbirlerinin yaptığı saçmalıkları iltifatlara boğarlar. Ben bu masallara inanmadım. Babamın anneme yaptıklarını gördükten sonra böyle düşünmem de doğaldır. Ancak doğal olan her zaman senin kabul ettiklerin olamaz, bir de böyle düşün Zeki...

Ya sevgili kızım Mürüvvet! Nasıl bir hayat yaşıyormuş ve bunu fark edememişim. Asıl onun yazdıkları beni mahvetti. Bir daha yüzüne bakacak halim yok. Her çocuğun davranışı ailesinin aynasıdır. O böyle bir hayat yaşıyorsa en büyük nedeni benim. Keşke iyi bir baba olabilseydim. Kendi içime dalıp sorumlulukları unutarak olayları hayatın akışına bırakmak mıydı yaptığım hata? Bilmiyorum. Kesin olan, o eve artık dönemeyeceğim. Bak yine yola çıkmadan dönüşü düşünüyorum değil mi? Hayatına girecek insanları bilemem ama çıkacağın yollara güven Zeki...

Neden hayat bu kadar erken terk ediyor beni? Hangi düş getirecek bana kaybettiğim zamanı? Elbette hiçbir. Çünkü hiçbir düş gerçekleşsin diye kurulmaz. Düşleyebilmenin verdiği özgürlüğün tadıdır bizi kendine çeken. Saf yokluğa düşmeden, yeteri kadar yitirdiğimize inanmadıklarımızın peşine düşme ihtimalimiz her zaman var. O yüzden hayallerimizin olmadığı an bittiğimiz andır. Umut etmek de buna benzer. Bazen insanda bir suçluluk duygusuna neden

olur ve bizi ürkütebilir. O zaman bile hâlâ umut etmek bizi korkutuyordur. Yoksa içinde yanlışlar barındırıyor demek değildir. Unutma ki umutlar, bir suçla beraber asla anılmak istemez. Durmayacağız o halde, yürümeye devam edeceğiz. O bir adımı atmadan ne özgürlüğü ne de aşkı göremeyiz. Üstelik dünyada bu kadar acı varken aşkın bizi yüreklendirdiğini düşünebiliriz ama yücelttiğini nasıl söyleriz? Yine de yaşamın içinden aşkı çekip çıkarabilir miyiz? Gösterişli insanlara ve süslü sözlerle aldanma. Şatafatlı insanlar, aşklarının peşinden değil, kendi büyüklüklerini ispatlayan duyguların peşinden koşar. Gerçek aşkın içinde alaycı hislere asla yer yoktur, sakın unutma Zeki...

Birazdan, şu uzaktan görünen adaya gitmek için kıyıya yaklaşmakta olan gemiye bineceğim. Geminin mavi beyaz yalnızlığı, güneşin içimi ısıtan sıcaklığında eridikçe, düşüncelerim de berraklaşıyor. Yıllar boyu Samatya'da ki evimin penceresinden izlediğim aç martılar gibi bir teknenin peşine takılıp gidiyorum ama artık bir fark var, şimdi o teknenin kaptan güvertesinde ben olacağım. Elbette o geminin yol almak için bana ihtiyacı yok ama benim onunla gideceğim yola öylesine ihtiyacım var ki! Hayatınla ilgili verdiği kararlar, en az ihtiyaçların kadar arzuların da olsun Zeki...

Son birkaç hafta beni nasıl da değiştirdi. Kendimi tanımakta zorlanıyorum. Kesinlikle eski Zeki değilim. Kendi içimizde yürüdüğümüz her adımın bizi biraz daha biz yapacağını artık görüyorum. Üstelik bunu yaparken kim ne derse desin aldırış etmemek gerekiyor. Çünkü insanların birbirini aptallaştırmakta üstüne yoktur. Çoğu zaman, nerede aptallaşmaya başladıklarının farkına bile varmazlar. Zaten fark ettiklerinde çekip gitmek dışında başka çıkar yol-

ları da kalmaz. Mürüvvet'i neden aklımdan çıkaramadığımı anladın mı?

Herkes her şeye hakkı olduğunu düşünüyor. Böyle hissetmeyenler ise bir köşeye çekilip olan biteni ya kızgın bir bakışla ya da tevekkül dolu bir ruh haliyle izliyor. Ben ikisi de olmayacağım. Şimdi bir yoldayım, bir deniz kıyısında... Ve elbette kendi yolumun hem başı hem de sonundayım. Tek isteğim son perdeyi kapatırken gözümün hâlâ açık olması, inan buna...

Diyerek sözlerimi bitirdiğimde, duyduklarının ıstırabını yüreğinin tam ortasında hissettiği anlaşılan genç Zeki, başını önüne eğip teşekkür ederek artık gitmesi gerektiğini söyledi. Düşünceli düşünceli masadan kalkarken gözlerime bakmaya cesaret edemediğini ve konuştuklarımızın aramızda bir sır olarak kalmasını istediğini hissettim. Ben bu rüyanın tam bittiğini düşünürken o, birkaç adım uzaklaştıktan sonra birden durdu. Bana doğru başını çevirip gülümseyerek "Sana inanıyorum" dedi. O an içim, bir tüy gibi hafıfledi.'

Gözlerimi yavaşça açtım. Kaşığı masaya bırakarak soğumuş çayımı iki yudumda bitirdim. Ocağa giderek, çaycıyla çöpçünün devam eden muhabbetini özür dileyerek kesdim. Hesabı ödedikten sonra iskeleye doğru, rahat adımlarla yürümeye başladım. Sabah meltemi, serinliğini ve hızını kaybetmişti. Kara parçalarının yeniden güneşin hâkimiyeti altına girmesine, bir kez daha tanık oluyordum. Ne mutluluk!

VIII. BÖLÜM

ADADA İLK GÜN - ÖĞLEDEN SONRA

Bir zamanlar sadece adını duyduğum bu adaya, hayatımın eksik parçalarını tamamlamak, nasıl yaşayacağıma karar veremesem de nasıl öleceğime karar verebilmek ümidiyle geldim. Bir adaya sığınmak istememin tek nedeni, sadece insanların bana ulaşmalarının kolay olması değildi. Aynı zamanda, bir denizin ortasında ortak çaresizliği paylaşan insanların, bir başkasının sesine kulağını daha iyi verebileceğini düşünmemdi. Ancak burada, görüp dinlemeden kimseyi çaresiz ilan etmemek gerektiğini ve çaresizlerin kendilerini kudretli olarak tanımlayanlara göre insan ruhunun acılarına çok daha fazla derman olduğunu da anlayacaktım.

Şimdinin, hayatımızda nereye tekabül ettiğini geçmişe bakmadan anlamamız imkânsız olsa da, gözümde canlandırmaya çalıştığım geçmişin belirsiz sığılığı öylesine ürkütücü ki! Bu yolculuğun sonunun nereye varacağını kestirmekte güçlük çekiyorum. Cesaretsizlik değil bu, nereden başlayacağını bilememek. Ayrıca ilk tecrübem olacağından, o kadar da haksız sayılmam.

Annemin vefatından sonra babamı pek görmedim. Sene de birkaç kez, o da bayram-seyran olursa telefonda hal-

hatır soruyor, içtenliksiz üç beş cümlemin ötesine geçmeyen kısa konuşmalar yapıyorduk. Son günlerinde annemin yanında olmamanın verdiği suçluluk duygusunu hayatım boyunca üzerimden atamadım. O yaz ağır hasta olduğumu bildiğim halde memlekete dönmeyerek - gideceğimiz yeri kimseye söylemeden- arkadaşlarımla çıktığım tatilde haberi bana ulaştırana kadar, rahmetliyi toprağa vermek zorunda kalmışlardı. Yakında öleceği belli olduğu halde eve dönmeme nedenim, o zamana kadar onun için hiçbir şey yapamadığımı bir kez daha hissetmekti. Vicdanımın üzerine yıllar boyu çöken ağırlık, uykularımı bölen karabasan buydu. Aslında evden değil, kendi korkularımdan kaçıyordum. Ölen yaşayanı, ömür boyu taze kalacak bir acıyla bırakıp gidiyorsa, kalanın hayatını mutlu ve huzurlu geçirmesine imkân olmuyor.

Doğrusu bu olmasa bile, insanın kendini tanımladığı yerin kendi geçmişi olması da gerekmiyor. Önceleri hayat hikâyemi başka hikâyelere karıştırmakla, yaşanmışlıklarına ihanet ettiğimi düşünmüştüm. Zamanla acılarımı azalttığını hissettikçe vazgeçemez oldum. Eski insanlara ait fotoğraflar toplamak, kendimi onların geçmişinde bulmamı; eski plaklardan şarkılar dinlemek, unuttuğum duyguları yeniden hissetmemi sağlıyordu. Farklı anıları ya da bana ait olmayan aşkları sahiplenince, içimdeki boşluğu dolduruyordum. Bu yüzden hayatıma giren insanların verdiği sevginin içimdeki karşılığı da, açık yara ya bastırılan sargı bezi gibi oluyordu. Onları kaybetmekten korktuğumdan, ne doğru düzgün sahiplenebiliyor ne de gitmelerine izin veriyordum. Çünkü o yaranın üzerine pansuman yapan elimi çekersem, kanamasını bir daha durduramayacağımı düşünüyordum.

Ne gâflet ki, huzuru yanında bulduğumu binlerce defa yüzüne karşı söylediğim Maria'yı da, hayatını yaşatmadığım eşimi de bu uğurda kullandım. Bir insanın başkasına verebileceği en değerli duygu olan sevgiyle, kendi ayıplarımı kapattım. Yanlış yaşanmış bir hayat için elbette başka suçlu aramaya gerek yok.

Birkaç saatlik yolculuktan sonra adaya ulaştık. Gemiden iner inmez karşıma çıkan görevlinin, insanın acısını küçümseyen bakışları bir miktar cesaretimi kırsa da umursamadım. Oğlanın ihtiyacı olursa Yunanistan'a gidebilirim diye aldığım yurtdışı vizesi, ilk defa işime yaramıştı. Diğer yolcuları takip ederek sıraya girdim. Niçin geldiğimi soran resmi suratlı gümrük polisine, tatil yapmaya geldiğimi söyledim. İnandırıcı olmadığım belliydi ama beni fazla oyalamadı. Zaten az sayıda yolcu olduğundan, pasaport ve bagaj kontrolünden çabucak geçtik.

Kasvetli devlet binasından çıktığımda, ister istemez mutluluğu çağrıştıran güneşli bir havayla karşılaştım. Etraf kekik, ada çayı ve türlü çiçek kokuyordu. Yolculuğun verdiği gerginliği üstümden atmak için birkaç kez derin derin soluklandım. Ciğerlerimi mutluluk ve huzurla doldurmaya çalıştım. Ardından elimde bavulumla limandan ayrılarak, lokanta, hediyelik eşya mağazaları ve pansiyonların olduğu kıyı boyunca, ne yapacağımı düşünerek gezinmeye başladım. Etrafta acelesi olan kimse yoktu. Birkaç araba ve bir ambulans dışında araç da görmedim. İnsanlar öğle yemeklerini bitirmiş, masalarda çay kahve içerek sohbet etmekteydiler. Yabancı olduğum her halimden belli olduğu halde, kimsenin benimle ilgilenmemesi hoşuma gitmişti. Bizdeki gibi neredeyse zor kullanarak dükkâna sokmaya çalışan esnaf ya da peşinden ayrılmayan seyyar satıcılar da ortada yoktu! Bir süre

yürüdükten sonra sahil şeridinin sonuna geldim. Yolculuk ve temiz hava açlığını hissettirmişti. Sabahtan beri iki boyoz dışında bir şey yemediğimi hatırladım. Hem karnımı doyurmak hem de kalacak bir yer bulmak için fazla vakit kaybetmeden, yapılaşmanın daha sık görüldüğü adanın içlerine doğru yürümeye koyuldum.

İlerledikçe kıyıda gördüğüm hareketlilik giderek azalıyordu. İlk bakışta buranın terk edilmiş olduğunu düşündürecek kadar az sayıda insanın karşıma çıktığı ara sokaklar, öğle sonrasının sakinliğiyle kaplanmıştı. Bacalardan çıkan hafif is kokusu eşliğinde her iki yanında beyaz badanalı evler olan Arnavut kaldırımli taşlı sokaklardan geçtim. Neredeyse her evin küçük bir bahçesi, kapı ve pencere önlerinde boya ve yağ kutularından teneke saksılarda rengârenk çiçekler bulunuyordu. Böyle canlı renkleri hayatımda ilk kez görüyordum. Sahilin arkasındaki tepelere doğru uzanan yolların, her köşe başında bir deniz manzarasıyla sonlanarak, geziyi adeta pastoral bir şiiire çevirmesi nedeniyle sık sık durmak zorunda kaldım.

Bir sokağın köşesinde, çoğunlukla yaşlıların oturduğu bir kahvenin önünden geçerken elimi başıma götürerek selam verdim. Onlarda, eski zaman insanları gibi ağırkanlılıkla, ellerini baş ve göğüslerine götürerek selamımı aldılar. Yabancı olduğumu anlayan kahveci içeri buyur etse de gitmem gerektiği şeklinde elimi sallayarak yoluma devam ettim. Bir an önce kalacak yer işini çözmem gerekiyordu. Acemi turistler gibi elimde bavul yürümek istemiyordum. Biraz daha dolaştıktan sonra tepedeki kiliseye doğru uzanan bir yokuşa saptım. İşte o an, gördüğüm manzara karşısında hayrete düşmüştüm. Begonviller, akasyalar ve sardunyalardan yapılmış gibi duran dar ve yarı loş bir sokak önümde uzanıyordu. Havadan gelen

müthiş rayiha ise insanın aklını alacak nefasetteydi. Vakit geçirmeden o yöne doğru yürüdüm. Ağır ağır tırmandığım yokuşun sonuna doğru karşıma, adaya hâkim yerde bulunan, sevimli bir pansiyon çıktı. Önünde durup, biraz soluklandım. Kendine kalacak yer arayan yolcu edasıyla etrafa bakınmaya başlamıştım ki, güneşin ılıklığına yerleştirdiği sandalyesinde çayını içen yaşlı bir adamın, bahçe içinden seslendiğini duydum.

“Kalimera, kalispera my friend”*

Taştan yapılma, iki katlı, küçük bir de bahçesi olan pansiyon, tam aklımdaki gibi bir yerdi. Selam vererek bahçe kapısından içeri girdim. Yorulduğum için artık taşımak istemediğim bavulu girişte bırakarak yanına gittim. Adam, yaşından beklenmeyen bir çeviklikle yerinden kalkarak bana da sandalye çekti. Ayakta konuşmaya devam ederek; bir süreliğine pansiyon aradığımı, yerleri olup olmadığını, oda fiyatlarını falan sordum. İngilizcesi benimkine benziyordu. Tam hararetle derdimi anlatmaya çalışırken, çat-pat konuştuğum İngilizceye Türkçe cevap vermesin mi! Hem şaşırmış hem gurbette hemşehrisini bulan insanlar gibi rahatlamıştım. Çektiği sandalyeye oturdum. “Türk olduğumu nereden anladın yahu?” dedim. “Böyle İngilizceyi bir tek Türkler konuşuyor” diye yanıt verdi. Gülüştük. Konuşkan biriydi. Mutfağın bahçeye açılan penceresinden gördüğü eşini tanıstırarak kahve yapmasını söyledi. Şansım yaver gidiyordu. Keyiflenmiştim. Aramızdaki sohbet kısa zamanda ilerleyince bir sigara yakıp yol yorgunluğunu atmaya çalıştım. O arada eşi de kahveyi getirdi.

* *Merhaba, iyi akşamlar dostum.*

Her yeni tanışan insan gibi, elbette önce kendimizden bahsetmeye başladık.

Pansiyonun sahibi Dimitri'nin büyük dedesi, geçen yüzyılın başında Kayseri'den göç etmiş. O burada doğmuş. Aile içinde Türkçe konuşulduğundan, dili küçük yaşta öğrenmiş. Lise bitince, maddi imkânları olmasına rağmen büyük şehre gitmeyerek burada kalmış. Askerlik dışında adadan uzun süreli hiç ayrılmamış. Eşiyle çocukluk arkadaşymışlar. Yeni evli bir oğulları olduğundan bahsetti. Tam bir ada insanı; cana yakın, güler yüzlü, neşeli ama belli ki inatçı... Eşi de Türkçeyi ondan öğrenmiş. Son yıllarda adaya oldukça fazla sayıda Türk gelmeye başlayınca pratik yapma sorunu da kalmamış. Birkaç Türk ailenin pansiyonu ucuz ve kaliteli bulduklarından her yıl geldiğini anlattı.

Kahvem bitince lafı uzatmadan nazik bir dille, uygunsa bir süre kalmak istediğimi söyledim. Çok sevindi. Bu mevsimde müşteri bulmak zor olmalıydı ama yaşlı adamın esas sevinci, konuşacak birini bulması gibi geldi. Sonuçta yeni bir insan, yeni bir heyecan ve bolca sohbet konusuydu. İtiraz etse de pansiyonun bir haftalık ücretini peşin ödedim. Girişte bıraktığım bavulu alarak gösterdikleri odaya bıraktım. Tekrar yanına geldiğimde çay getirdi. Mutfaktaki işlerini bitiren eşi de sohbeta katıldı.

Eftelya abla, Türkiye'ye sık sık alışveriş için gününbirlik gittiklerinden, pazarlardaki meyve sebzenin bolluğundan ve ucuzluğundan; Dimitri Abi'yse dedesinin geldiği yerleri merak ettiğinden ama hiç gitmediklerinden bahsetti. Konuşmalarının arasında sürekli Türkiye'de insanların nasıl yaşadıkları, hayatlarından memnun olup olmadıklarını sordular. Belli ki oradaki yaşamı merak ediyorlardı.

Bir süre sonra eşyalarımı yerleştirmek hem de biraz dinlenmek için izin isteyerek odama çekildim. Niyetim bavulu yerleştirmektir ama yorgunluktan, daha üstümü bile çıkartmadan kendimi yatağa attım. İki saat kadar deliksiz bir uykuya çekmişim.

Uyandığımda hava yarı karanlıktı. Önce nerede olduğumu çıkaramadım. Yatağın içinde doğrularak hafızamı zorlamaya çalışırken, masanın üstünde kızımın günlüğünü görür gibi oldum. Aceleyle yataktan çıkarak masada duran kitapçığı aldım. Sayfaları çevirmeye başladım. Adanın tur rehberiydi. İçimden gülmek bile gelmedi. Bir an önce ayrılmak için gecikmeden düşün altına girdim. Sıcak su, beni kendime getirdi. Üstümü giyinirken, havanın daha soğuk olacağını düşünerek kazağımı aldım. Bavulun içinde kalan birkaç parça eşyayı küçük gardıroba yerleştirdikten sonra oyalanmadan bahçeye çıktım. Etrafta kimse görünmüyordu. Bir sigara yakarak, limana girmeye çalışan yatları, avdan dönen balıkçı teknelerini uzaktan izlemeye koyuldum. Dinlenmiş ama acıkmıştım.

Eftelya, benim bahçeye indiğimi mutfak camından görünce ocağa kahve koymuş bile. Elinde tepsiyle yanıma geldi. Yemek için yakınlarda iyi bir yer olup olmadığını sorunca "Gerek yok. Başka zaman çıkarsın geç oldu. Şimdi bir şeyler hazırlarım. Biz de yiyeceğiz. Zaten hazırda her zaman deniz ürünlerimiz bulunur" dedi. Ardından hazırlık yapması gerektiğini söyleyerek içeri girdi. Pansiyona girmek üzereyken ne söyleyeceği son anda aklına gelmiş gibi kapıdan dönerek, "Zeki Bey! Benim adım Eftelya. Adımızla hitap edebilirsiniz. Rahat ol" diye seslendi.

Doğru! Konuşurken Dimitri'ye abi, ona da abla diyordum. "Alışkanlık işte kusura bakmayın valla" diyerek gülümse-

dim. İçimden, 'Eftelya denizkızı demek değil miydi?' diye geçti.

Kahvemi yudumlarken Dimitri, elinde alışveriş poşetle-riyle bahçe kapısından içeri girdi. Selam verip bekleme- den mutfağa geçti. Elindekileri bıraktıktan sonra yanıma gelerek sandalyesine oturdu. Sohbet açmadan elindeki gazeteye bakmaya başladı. Beni rahatsız etmek istemi- yordu ama aklının başka yerde olduğu belliydi.

Keyifle bir sigara daha yakıp, sahilde ışıkları yanmaya başlamış lokantaları, boşlukta küçük noktalar gibi hare- ket eden insanları seyretmeye devam ettim. Denizde tek- ne kalmamıştı sanki. Akşamın lacivert ve kızıl karışımı rengi, denizin üstünü olağanüstü güzellikte bir örtüyle kaplıyor, hayranlıkla yalnızlık arasında gidip gelen sayı- sız duyguyu, insanın içine bir nakış gibi işliyordu. O an bana dünyanın en uzak ucu gibi gelen bu adanın içimde yarattığı huzuru, hiçbir şeyle değiştiremezdim.

Zaman geçip hava kararınca, etraf soğumaya başlamıştı. Odama gidip üzerime montumu aldım. Bunu gören Di- mitri'de yerinden kalkarak mangalı yaktı ve masanın yanına getirdi. Sandalyelerimizi mangalın yanına çekip ellerimizi ateşe doğru uzattık. Isınıp gevşeyince rahatla- mıştık. Sessizce akşam yemeğini beklemeye koyulduk.

Bir süre sonra Eftelya bahçeye gelerek, oturduğumuz masaya sarı paket kâğıdından bir örtü serdi ve üstüne yoğurtlu karışık kızartma tabağı bıraktı. Kızartmanın kokusu iştahımı iyice açmıştı. Hazırda varsa kalamar ve yanına da bir küçük şişe uzo istediğimi söyleyince Dimit- ri göz gezdirmeye devam ettiği gazeteden başını kaldırdı.

“Onları da ben hazırlayayım” diyerek mutfağa girdi. Biraz sonra istediklerimi getirmişti.

Hızlıca birkaç lokma atıştırıp açlığını bastırdım. Bir kadeh uzo içince de neşem yerine gelmişti. Eftelya, bu mevsimde gelmekle iyi yaptığımı, yazları yoğunluktan oturmaya bile zaman bulamadıklarından söz etti. Onlar benim kadar acıkmamışlardı. Dimitri kendine içerden bir kadeh uzo ve dilim kavun alıp bana eşlik ederken Eftelya çayını içiyordu. Laf lafı açmaya başlamıştı.

Yeni evli oğullarının sahilde bir meyhanesi varmış... Yunanistan’dan gelen geline pek ısınamamış olsalar da çocuklarını kıramamışlar... Hatta Dimitri’nin oğluyla o yüzden arası da açılmış... Bir sürü hikâye anlattılar. Eftelya, düğün öncesi kız istemeye Atina’ya gitmelerini, orada gelinin kaprisli anasının yaptıklarını anlatmaya başlayınca bir an kendimi Türkiye’de zannettim.

Konuşmalarından Eftelya’nın geline, Dimitri’nin de oğluna kırgın olduğu anlaşılıyordu. Onları dinlemekten bana sıra gelmedi. Zaten bu keyifli gecede, istediğim gibi bir yere gelmemin tadını çıkarmakla meşguldüm. Sohbet, birkaç kez kalkıp tuvalete gitmek dışında kesilmeden devam etti. Havadan mı içkiden mi bilmiyorum, hafiften çakırkeyif olmuşum.

Zaman ilerleyip üşüdüğümü ve yorulduğumu hissedince, müsaade isteyerek odama çekildim. Kendimi hemen yatağa yattım. Ancak uykum gelmesine rağmen uyuyamadım. Tam dalmaya başlayacağım an kızım gözümün önüne geliyor ve ayılıyordum. Sabaha karşı sızmışım. Ertesi gün öğleye doğru uyanabildim.

Sonra ki günler, genelde dinlenmek ve uzun yürüyüşler yaparak çevreyi tanımakla geçti. Birkaç gün sonra hem karıma hem Maria'ya telefon açtım. Yıldız'la kızım henüz İzmir'den dönmemişti. Telefon alışkanlığım da olmadığından yokluğumu fark etmemişlerdi ama Maria yalnız olduğumu bildiğinden, cep telefonundan ulaşamayınca merak içinde kalmıştı. Her ikisine de çok ayrıntı vermeden beni merak etmemelerini, bir rahatsızlığım olduğunu, doktor istirahat etmemi önerdiğinden bir süre dinlenmek için İstanbul'dan ayrıldığımı, bunu kendime verdiğim bir tatil gibi düşünmelerini söyledim. Hastalığının ne olduğunu ısrarla sorsalar da önemli olmadığını, ilaçlarımı da yanıma aldığımı belirttim. Hiç beklemedikleri bu davranışıma rağmen konuşmalarındaki kararlılığı görünce, söylediklerimin hepsine inanmasalar da inanmış göründüler. Gerçi onlara başka çare bırakmamıştım. Daha sonra birkaç kez daha arayarak, tatilin gayet iyi geldiğini, biraz daha buralarda kalmak istediğimi söyledim. Böylece İstanbul'dakilerin ortalığı ayağa kaldırarak peşime düşmelerini engelleyecektim.

Dimitri ve Eftelya, ne ilk akşam ne de sonraki günlerde şahsi bir soru sormadılar. Ben de özel olarak konu açmadım. Ne iş yaptığımı, nerede oturduğum ve birkaç sıradan bilgi dışında bir şey söylemedim. Ancak bu mevsimde bir başıma burada ne aradığımı merak ettiklerini de biliyordum. Niyetim saklamak değildi. Sadece anlatmaya hazır hissetmemiştim.

Her akşam aynı masada yiyip içen insanların birbirlerinden sır saklamaları fazla uzun sürmüyor. Bir hafta kadar geçtikten sonra içkiyi kaçırdığımız, sözlerin tükendiği ve sohbetin arasına uzun sessizliklerin girmeye başladığı bir akşam, konu ister istemez açılıverdi.

IX. BÖLÜM

ADAYA GELDİKTEN BİR HAFTA SONRA

“Eftelya uzo bitti. Biraz daha pilaki getir de Zeki’nin ağzı tatlansın, pek konuşmuyor yine bu akşam”

“Tamam sabret azıcık, yaşlandıkça çekilmez oluyorsun Dimitri. Adam kafasını dinlemeye gelmiş, gitme üstüne.”

Uzoyu küçük kadehlere doldurup içine birer buz attılar. Rakıya ve uzoya su katılınca ortaya çıkan renk değişimi arasındaki benzerlik, Dimitri’yle Zeki Bey arasındaki gibiydi. İkisi de yavaş yavaş açılıyor ve bir kez açıldıktan sonra da durmayı pek bilmiyorlardı. Uzonun beyaza dönüşmesini birlikte seyrederken devam eden sessizliği, bahçeye giren Eftelya bozdu.

“Tamam, benim mutfakta işim bitti. Yanınızda rahatça oturabilirim. Ne oldu Zeki kuzum, canını sıkın bir haber mi aldın?”

“Yok Eftelya, öyle değil”

“Bu akşam senin için ada uskumrusu yaptım. Fırında pişiyor. Böylesini bir yerde bulamazsın. Doğru dürüst bir

şey yemiyorsun. Yahu sen de bunun gibi sadece içmeyi mi biliyorsun?”

Eftelya, Zeki Bey’in üstüne gittiği izlenimi vermemek için Dimitri’nin kolunu yavaşça iterek, sohbetin muhatabını değiştirmek istemişti.

“Yavaş vre! Ne dürtüp duruyorsun? Bak artık genç değilim. Kırılacak bir tarafım.”

“Hahaha... Aman gençliğinde kartaldın sanki.”

“Töbe töbe! Konuşturma beni şimdi. Ne eksikimizi gördün?”

Eftelya’nın gelmesiyle ortam neşelenmişti. Zeki Bey’in yüzü bir an için aydınlanır olsa da diğer akşamlardan farklı karamsar bir havası vardı.

“Vallahi sağ ol Eftelya, geldiğimden beri yaptıklarınız...”

“Ne yaptık ki! Beraber yiyip içiyoruz işte. Bize de iyi oldu. İnsan adam özlüyor burada.”

“Bizim oğlan sanki aynı adada değil. Ayda bir bile zor uğruyor kerata” diye Dimitri araya girdi. Ancak Eftelya, bir anne gibi evladını savunarak;

“Sen sanki çocuğu sürekli arıyorsun Dimitri? Ben babayım o gelsin diyorsun, başka bildiğin yok.”

“Daha ne yapacaktım yani? Dükkân istedi verdik; evlenmek istedi kız aldık; evi zaten vardı eee...”

“Ne yani, bunlar olunca iş bitiyor mu?”

“Neyin var Eftelya? Niye üstüme geliyorsun bu akşam? Ben ne biliyorsam onu yapıyorum. Kötü olan ben miyim yani. İsa adına söyle.”

“Aman vre ne biliyim. Bunun kötülükle alakası yoktur. Sahi ne ki kötülük? Kötülük ille de bilerek yapılmaz ya! O zaman bilmeden yaptıklarından sorumlu olmuyorsun demektir. Ben kimin bilmek için çabaladığını nereden anlayacağım? Yanlış da yapsa, insan neden yanlış yaptığını kendine sormalı...”

“Ne yani, işin içinden kendimi sıyırdığımı mı söylüyorsun? Baba olarak sorumluluklarımdan mı kaçtım? Bak kızıyorum şimdi. Yahu sen beni hiç mi tanımadın? Bu oğlanın arkasından az koşmadım. Okulu bitiremiyordu, profesörüyle araya girmesem. Aptal mı? Elbette değil, lâkin haytanın teki.”

Zeki Bey, Eftelya ile Dimitri’nin konuşmalarını merakla dinliyor ama bu konuda Dimitri’ye hak vermiyordu. Onun gibi özgürlüğüne düşkün birinin, oğlu hakkında aldığı şahsi kararları haklı göstermeye çalışmasını yanlış buluyordu.

Oysa o da kimseyi dinlememiş, babasının karşı çıkmasına rağmen İstanbul’a yerleşmeye karar vermişti. ‘Ne çelişki! Hem babalar çocuklarının kendine benzemesini ister ama çocuk kendi karar vermeye kalkınca en başta onlar karşı çıkar’ diye içinden geçirdi. Zeki Bey, yaşadıklarının sadece kendine özel olduğunu düşünen insanlar gibi yanıldığını gördükçe içi, kış havası gibi bir kapanıp bir açılıyordu. Bu arada Dimitri daha hızını alamamıştı...

“Yahu sen kızı beğenmiyordun. Gitmem onu istemeye diyordun. Hâlbuki bir yaz önce iki günlüğüne de olsa

görmüştün. Ne oldu? Ne çabuk tanıdın? O kız olmasa, su parasını ödeyemez hergele. Sor Zeki'ye söylesin, eminim onun da başına gelmiştir. Hangi kayınvalide geliniyle kendini karşılaştırmaz? Ulan kimse erkeklere sormuyor damadınla yarışıyor musun diye?"

"Öfff Dimitri konuyu nereye getirdin... Ne alakası var konuştuklarımızın?"

"Çok alakası var efendim. Bana laf ederken iyi, sana söylenince kötü. Yahu Zeki konuşsana, ananla karının arası iyi miydi?"

"Annem, ben evlenmeden önce öldü. Eşimin ailesi de başta evliliğimizi istemedi ama sonradan beni çok sevdiler. "Sen onları sevdin mi?" diye soracak olursan, "sever gibi göründüm" derim. Daha tanımadan hakkımda peşin hüküm vermeleri doğrusu ağırıma gitmişti. Önyargıları kırıldıktan sonra sevdiler diye onlara tapmam mı gerekiyor yani? Beni kızlarını seven bir insan olarak görmeyip, mecbur kalınca yanaştıklarını hissetmedim mi? Önceleri bundan hoşlandım. Saklamıyorum. Nasıl olsa insanlar beni tanıyınca seviyorlar ya, bu bana yeter diyordum. Sonra... Sonra ne gördüm biliyor musunuz? Sonradan sevmek denilenin, sonradan kabullenmek olduğunu... Onların sevgisinin ucu benim yüreğime değmedi. Gerçi inkâr edecek halim yok, ben de oynadım. Sever gibi göründüm. Bu oyunculuğumu ise eksildiklerinde anladım. Aramız iyi olmasına rağmen Yıldız'ın babası öldüğü zaman üzülmедim. Oysa gerçek buydu, şaşırmamalıydım. Benim için kayınpederimi kaybetmenin bir önemi yoktu. Gerçekte insanın aklına takılan, ona yaşatılanlardır. Ne dersin Eftelya, herkes kendi hikâyesini yaşamaz mı?"

“İyi de Zeki Bey hikâyeler neden hep birbirine benziyor o zaman? Benim suçum neydi ki? Kız gelmiş Atina’dan, evime doğru düzgün uğramaz, oğlan gelmek isterse kavgaya çıkartır. Neyini seveceğim bunun? Yani kabullenmem mi gerekiyor bu kibirli kızı?”

“Bilmiyorum Eftelya ama sorun neyse yüzleşmek gerekir. O kaçıyor sen de bir o kadar ondan kaçmıyor musun?”

“Belki sen de buraya kaçmak için geldin Zeki Bey.”

Eftelya’nın zaman zaman ortaya çıkan patavatsızlığı yüzünden söylemek istemediği sözler ağzından dökülünce, bir anda yüzü kızarmıştı.

“Eftelya” diye sesini yükseltti Dimitri. “O bizim misafirimiz.”

“Kusura bakma Zeki Bey, sözlerimi yaşlı insanların samimiyetine ver”

Eftelya yaşlanan gözlerini saklamak için başını diğer tarafa çevirdi. Ardından da fazla oturmadan, çay koymak bahanesiyle mutfığa gitti. Dimitri ile Zeki yalnız kalınca usulca uzolarından birer yudum daha çektiler.

“Bizim hanım böyledir işte. Bazen ağzından çıkanı hesap edemez ama kalbi temizdir. Arada birbirimize çıkışsak da asla küsmeyiz. Oğlanın işleri biraz canımızı sıktı. Küskün değil, kırgınız aslında.”

“Haklısın Dimitri, küsmek kin tutmaya benzer, iyi bir şey değil. Böyle zehirli duygular, insanı yer bitirir. Eftelya’nın sözlerine alınmış değilim. Hepsi doğru olduktan sonra ne anlamı var ki söylediklerimizin! Boş ver gitsin. Bizim

meyhanedeki sohbetlere katılsaydınız, yarın bu adamlar birbirinin yüzüne nasıl bakacak diye sorardınız.”

“İnsanlar beraber olduklarında, huylarını da duygularını da karşısındakine bulaştırıyor Zekiciğim. Hem birbirlerine benzedikçe daha mutlu olacaklarını da düşünüyorlar. Ne gariptir ki sevdiklerini sevgileriyle öldürebiliyor ama sevgisizlikleriyle ölümsüzlüğe mahkûm ediyorlar.”

“Neler söylüyorsun abi öyle!”

“Ben düşündüğümü ve gördüğümü söylerim Zeki. Herkesin bildiğini söylemenin yalancılıktan ne farkı var? İnanmadığın sözlerle insanları avutmanın neresi samimiyet? Yalnız başına bir adada yaşadığında... Yanlış anlama insansızlıktan gelen yalnızlıktan bahsetmiyorum, şu adanın bize bulaştırdığı yalnızlıktan bahsediyorum. Birinin seninle ilgileniyormuş gibi görünmesini bile özlüyorsun. O yalnızlığı bir adalıdan başkası kolay anlayamaz. Burada insanın kendiyle ilgili kafa yoracak çok zamanı oluyor. Yani her adalı biraz filozoftur. Şaka değil yahu. Aristo bile Lesbos’da yaşamış, değil mi ama...”

“Ahaha doğru vallahi abi. Belki de gelmemin esas nedeni buydu. En rahat burada yalnız kalıp düşünebilirim dedim. Ayrıca başka yere gitsem nerede bulacaktım böyle uzoyu, mezeyi... Şaraptan da haz etmem. Sürünürdüm kesin.”

“Yine de birilerini bırakıp gelmişsin, değil mi? Saklama abinden, adamın gözünden anlarım.”

Zeki Bey bir an için cevap verecek olduysa da hemen vazgeçti. Kendini, ani bir tepkiyle ağzından çıkacak kelimelerin aptallığından kurtarmak istemişti. Onun karar-

sızlığını gören Dimitri, uzayıp giden sessizliklerin kırgınlıkları besleyeceğini düşünerek, yanıt beklemeden konuşmaya devam etti. Ancak bir yandan aynı konu üstünde durmanın onu rahatsız edeceğini ama bu akşam için göze alınabilecek bir duygu olduğuna da hükmetti.

“Ne dersin Zekiciğim? Gitmek mi zor, kalmak mı? Ya da şöyle sorayım, hangisi daha çok acı çeker? Giden mi? Kalan mı?”

Zeki Bey, Dimitri’nin konuyu baştan beri buraya getirmek istediğini düşünerek ihtiyatlı ve kısık bir sesle yanıtladı.

“Giden elbette.”

“Niyeymiş o?”

“Kalan hâlâ koruması gereken şeyler olduğunu düşünür. Gerçi o saatten sonra elde kalanların, içi boş ya da zamanla içleri boşalmıştır”

“Bu bana biraz, giden kalana haksızlık ediyor gibi geliyor.”

“İyi de gideni bir başına yola bırakmak acımasızlık değil mi?”

“Bak biraz önce Eftelya masadan çekip gitti. Daha mı iyi oldu?”

“O kendine olan kızgınlığından gitti abi. Zaten onu güzel yapan da bu değil mi? Küsmek değil o, yalnız kalma isteği.”

“Doğru bak vre, o yüzden seviyorum bu kadını.”

“Ben ise... Belki ben de kendime olan...”

Zeki Bey’in konuşmakta zorlandığını gören Dimitri, cesaretlendirici bir ses tonuyla,

“Evet, devam et, koy ver gitsin. Bak! Koca bir denizin ortasındayız. Kim bizden daha özgür şu dünyada söylese-ne” dedi.

“Çaresizim Dimitri. İstanbul’u terk etmek zorunda kaldım. Ben de kendime kızgıyım.”

“Kim biliyor peki buraya geldiğini?”

“Başta kimse... Geçenlerde iki hanımı da arayıp, merak etmemelerini söyledim.”

“O ne yahu! Kaç aile var sende?”

“İki”

“Yuh artık.”

“Vallahi öyle.”

Zeki Bey’in gözleri dolmuştu.

“Senin bin derdin var be evladım. İyi bir nedeni olmayan, bu mevsimde işini gücünü bırakıp buralara gelmez.”

“Kaç gündür buradayım ama iyi ki neden geldiğimi sormadınız. Zamanı gelmemiştii zaten. Hadi birer kadeh daha içelim.”

“Tamam, oldu işte şimdi. Ne güzel dedin.”

Dimitri yine aceleci davranarak Zeki Bey'den önce şişeyi kaptı ve bardakları doldurdu. Konuşmaktan açıklıklarını unutmuşlardı. Birer yudum çekip pilakiden tırtıklamaya başladılar. Kısa bir suskunluktan sonra Zeki Bey, gözünü zeytinyağlı tabağından ayırmadan konuşmaya devam etti.

“İstanbul'dan ayrılırken kimseye haber vermediğim için bencil olduğumu düşünüyorsun değil mi?”

“Olur mu öyle şey kuzum! Sonuçta senin hayatın.”

“Ben de sana bir soru sorayım o halde. Ne dersin Dimitri, insan başkası için mi yaşar, yoksa kendi için mi?”

“Bana kalırsa... Hem evet hem hayır. Kendin için yaşayabiliyorsan, başkasına da bir faydan olur. Ancak özünde, önce kendin için tabii.”

“Bencilce yani.”

“Bencillik değil bu. Bencillik, yapabilecek iken yapmadıklarına sinmiştir. Yapamadıkların demiyorum bak. Yapamadıklarının içinde gayret eksikliği vardır. İnsanın bir şeyi ne derece isteyip istemediği son derece muammadır. İster gibi görünür de istemez, istemez görünür ama gerçekte çok istediğinden dolayı peşinden ayrılmaz... Say say bitmez.

“Bencillik hatayı da beraberinde getirmez mi peki?”

“Herkesin hayatta aynı konuda bir kez hata yapma şansı var. O kadar yüklenmeyelim kendimize, ne derler... İnsan sonuçta.”

“Dimitri abi, ben de o hata şansımı kullanıyorum burada. Daha önce ne haber vermeden gittiğim oldu ne bir başıma tatil yaptığım. Yıllık izinlerimi bile kullanmadım. Kendimi bir hayata hapsedip öylece devam ettim.”

“Şayet böyle bakacak olursan, ben de hayatımı bir adada tek bir kadınla geçirdim. Babam okumam için çok zorlamıştı ama istemedim. Eftelya çocukluk arkadaşım. Aslında o da gitmemi istiyordu. Yine de kimseyi dinlemedim. Ömrüm burada geçti. Ada insanı ne yaparsa onu yaptım. Balıkçılık, lokanta falan derken pansiyon açtık. Hepsisi bu. Şimdi Eftelya ile ömrümüzün kalan yıllarını beraberce tamamlıyoruz. Karadan bakarsan mahpus hayatı bizimki ama mahpusluk insanın aklındadır Zeki Bey. Bu ada benim yuvam. Eşim, çocuğum burada. Bana sorarsan dünyanın en güzel yeri. Başkasına hapisane gelebilir.”

“Haklısın diyeceğim de, hayatımı eksik yaşadığım duygusu var. Sanki görmem gerekenleri görmemiş, yapmam gerekenleri yapmamış gibi hissediyorum. Hayatımdaki insanlara bir kahraman olamadım.”

“Neden insanların hep bir kahramanlara, krallara, tanrı-lara ihtiyacı var diye hiç düşündün mü? İnsanı kendine benzetmeye çalışmak, aynı yoldan gitmesini istemek de bencillik değil mi? En doğrusunu ben yapıyorum, örnek al der gibi... Sen hayatını yaşamışsın, seven sever, yanında olmak isteyen olur, gitmek isteyen de gider.”

Zeki Bey düşünceli gözlerle, içi peynir doldurulmuş ada kalamarından aldı. İslî bir tat boğazından geçerken, bir yudum uzoyla yolunu tamamlamasına yardımcı oldu.

“İstediklerimi yapamadığım için çevremdekilere zarar verdiğimi düşünüyorum. Onlara yol gösterebilseydim... Mesela kızım...”

Araya giren sessizlik Dimitri’ye, Zeki Bey’in ailesinde hoş olmayan durumlar yaşandığını ve pişmanlığın, üzerinde konuşmak için ne zor bir duygu olduğunu düşündürdü.

“Başına gelenleri bilmiyorum kardeşim. Benim bildiğim, ne olursa olsun insanın hayat içinde kendi yolunu tercih edebilme özgürlüğüdür. Sorun bu özgürlüğün olmamasında. Birini zorlayarak, çaresiz bırakarak bir çıkmaza sürüklemişsen, elbette tanrı cezanı verecektir. O zaman düşün işte. Yoksa kahraman olarak birilerini kendi yoluna çekmekle olmaz bu işler. Bak burada eskiden bir sürü tanrı yaşarmış. Hikâyelere bakarsan her haltı karıştırmışlar. Kimin eli kimin cebinde belli değil. Sanırsın acılı arabesk ömür geçirmişler. Pardon onlar ölümsüz ya! Geçiriyorlar diyecektim. Yok o onun peşine düşmüş, yok kız yüz vermediği için cezalandırmış, yok kızdığı için yeryüzüne ateşler, denizlere fırtınalar yağdırmış. Anladın mı beni. Biz tapıyorduk onlara yahu. Şimdi neredeler?”

“Bilmem, bizim oralarda olmasın...”

İkisi de konunun içerdiği neşeyle bir süre güldü. Zeki Bey yeniden lafa girdi.

“Yahu Dimitri! Sizin tanrılar ne güzel İda Dağı’nda, Olimpos Dağı’nda, velhasıl mis gibi güzel yerlerde yaşıyorlar. Bizim şu fakir gecekondlu mahallelerinde niye yaşamıyorlar ki?”

“Sorma vre, onlar nerede yaşayacaklarını bilir. Tanrıların ne işi var? İçkisi, temiz havası, suyu olmayan yerde.”

Dimitri ile Zeki hararetli sohbetlerine devam ettikleri esnada, yandaki evde oturan yaşlı madamın otuzlu yaşlarındaki bekâr kızı, elinde bir tabak sigara böreğiyle pansiyonun bahçesinden içeri girdi. Dimitri ocaktan yeni inmiş, henüz üstünde dumanı tüten böreklerin kokusunu almış olacak ki, daha kızı görmeden başını bahçe kapısına çevirdi.

“Ooo kalimera Angeliki, nasılsın? O ne güzel koku öyle, sigara böreği mi yoksa?”

“Evet, annem yaptı. Seni unutmaz bilirsin. Eftelya nerede? Zeki Bey iyi akşamlar size de.”

“Kalimera, iyi akşamlar efendim.”

“Eftelya içeri kaçtı.”

“Ne oldu? Kızdırdın mı yine kadını?”

“Aman yok vre, her zamanki gibi çenemiz düşüyor bazen.”

“Anladım. Ben yanına uğrayım bari. Sonra görüşürüz. “ diyen Angeliki mutfaktan içeri girdi.

Zeki Bey’in pansiyona girip çıkarken arada görüp selamlaştığı, ancak onu ev kıyafetleriyle görmeye alıştığı kız, pembe gömleği ve mini eteğiyle oldukça hoş görünüyordu. Masaya bıraktığı böreklerden birini tabağına aldı. Şanslarına hava oldukça yumuşamış, bahçede rahatça oturmalarına izin vermişti. Akşam çıkan dolunay, uzaktan görülen denizin üzerinde kader çizgisi gibi ışıltılı bir yalnızlık çiziyor ve onlara ayrıcalıklı kış akşamlarından birini daha yaşıtıyordu. Zeki Bey, Dimitri’nin masaya

oturmadan önce üşümemek için yaktığı mangala elini uzattı. Ateş hem elini hem yüreğini ısıtınca ‘farklı bir zaman olsa, bu kıza âşık olabilirdim. İnsanoğlu ne garip! Ölmek üzereyken bile âşık olmaya her an hazır’ diye içinden geçirdi.

“Sen benim yaşadığım yeri görmedin Dimitri, çok severim Samatya’yı...”

“İsmi yabancı değil duymuştum, deniz kıyısında değil mi?”

“Deniz kıyısı Dimitri, deniz kıyısı... Bak! Şu ay ışığını takip edersen oraya çıkabilirsin.”

Dimitri o an, sanki çok dikkatli bakarsa Samatya’yı görebilecekmiş gibi gözlerini kısarak dolunayın denizde bıraktığı ışıklı ize doğru baktı.

“Biliyor musun? Bazen şu deniz, en büyük özgürlüğüm diye düşünürüm. Mesela bir kadeh uzoyla yakıtımı aldığım da beni istediğim yere götürebilir. Yahu anlatsana biraz, bizler Türkiye’den gittikten sonra hayat nasıl oldu? Çok değişti mi?”

“Ben sonlarına yetiştim ama çok değişti Dimitri, nesini anlatayım?”

“Hiç görmediğin bir yeri özlemek nedir bilir misin Zeki Beycim. Bizimki öyle işte. Belki bir gün biter hasretlik.”

“İnşallah be abi ama biz göremeyiz. İnsanlar arasına yerleşmiş önyargılar ancak tanış olmak ve hasbıhal etmekle aşılır. Oysa gördüğüm kadarıyla iki tarafında hükmeden-

leri bunu istemiyor. Önyargılarından arınmış olanların sayısıysa gerçeği değiştirmeye yetmiyor. ”

“Doğru diyorsun. Vallahi benim o günleri göremeyeceğim kesin de, sen belki.”

Zeki Bey o an ne söyleyeceğini kestiremediğinden, “Öyle deme abi. Belli mi olur...” diye lafı ağzında geveledi. Ancak bir yandan Dimitri’nin, hakkındaki gerçeği bilme zamanının geldiğini düşünüyordu.

“Öyle öyle, yaşlılık zor zanaat. Aklının yapmak istedikleri için bedeninin olmaz dediği bir durum.”

O sırada Eftelya ve Angeliki, pansiyonun bahçeye açılan mutfak kapısında balık tepsisiyle beraber belirince, sohbeti yarıda kesip onları karşılamak için ayağa kalktılar. Bu sefer Zeki Bey Dimitri’den önce davranıp Eftelya’nın elinden tepsiyi aldı ve masanın ortasına yerleştirdi. Birazdan herkes sofradaki yerini almıştı. Kadınların girdikleri ortamı bir anda nasıl değiştirebildiklerine ikisi aynı anda şahit olunca, birbirlerine bakarak kadeh tokuşturdular. Dimitri’nin neşesi yerine gelmişti.

“Kızlar hoş geldiniz. Sizi özledik. Hem karnımız da acıkmıştı artık.”

“Bana kızmadın değil mi Dimitri?” dedi Eftelya.

“Sana niye kızayım? Kendime kızdım seni üzdüm diye.”

Masanın köşesinde eğreti bir şekilde oturan Angeliki aralarındaki sohbete pek katılmadı. Kendine sorulanlara ise kısa ve sığ yanıtlarla karşılık veriyordu. Zeki Bey’le bir ara göz göze gelince, sıkıntılı bir ifadeyle bakışlarını

kaçırdı. Bu tavrı Zeki Bey'in hoşuna gitmemiştir. Sanki benliğinin ulaşılması gereken köşelerine giden yollar bile öylesine engellerle dolu gibiydi ki! Gözlerine uzun süre bakmayı bile neredeyse imkânsız kılıyordu.

Angeliki, kısa bir süre oturduktan sonra annesinin beklediğini söyleyerek izin istedi. Eftelya yemeğe kalmasını söylese de, huyunu bildiğinden üstüne düşmemiştir. Angeliki kalkarken Zeki Bey, 'Herkesi anlamaya çalışmak uğruna insan kendini unutmamalı' diye düşündü. Kapıya kadar kızı yolcu ettikten sonra yerine döndü. Zamanlarını takip eden sözlerin önünde bir engel kalmamıştı artık.

"Dimitri, Eftelya... Ben sizleri çok sevdim..."

"Bırak şimdi bunları Zeki, içince duygusal oluyorsun bak."

"Size söylemem gereken bir şey var."

"Söyle tabii. Nedir? Ne güzel içiyoruz işte. Daha iyi zaman olur mu?"

"Öyle değil abi. Ben çok hastayım."

"Nasıl yani?"

"Fazla zamanım yok."

Bir anda masada buz gibi bir hava esmişti.

"Biliyordum bir iş olduğunu. Kötü bir hastalık mı?"

"Evet, kanser. Bu konuda konuşmak içimden gelmiyor ama bilmeniz gerektiğini düşündüm."

Dimitri, farkında olmadan Eftelya'nın elini acıtırmasına sıklıkla. Kadıncağzın gözleri dolmuştu. Kısa bir sessizlikten sonra Zeki Bey devam etti.

"Buraya neden geldiğimi bilmiyorum ama bir gün tek başıma bir adaya gitmeyi çok istemiştim. Kadere bakın ki karşıma siz çıktınız."

"Çok üzüldüm Zeki Beycim" dedi Eftelya. Eliyle gözyaşlarını silerek...

"Üzülün diye değil, bilin diye söylüyorum. Sonuçta kaderim buymuş, değiştirecek halimiz yok ya!"

"Eminim gelmeden önce tedaviyle ilgili gerekeni yapmışsındır."

Zeki Bey bu soru üstüne sessiz kalınca Dimitri;"Yoksa tedaviyi kabul etmedin mi?" diye devam etti.

"Ben istemedim. Bir süre daha acı çekmek dışında değişen bir şey olmayacaktı."

Dimitri; "Eftelya mutfağın ışığı açık kalmış. Kapatabilir misin canım?" diyerek, yalnız kalması ve yüzünü yıkaması için onu içeri gönderdi. Eftelya hızlı adımlarla mutfağa geçti. Karısına çok az "canım" diye hitap ederdi. Zeki Bey, güç anlarda insanların hafızalarına az kullandıkları sevgi sözcüklerinin gelmesini, birbirlerini teselliden ziyade, ölümün karşısında yanında durabileceği bir arkadaşı olduğunu hissetme çabası olarak değerlendirdi.

"Çok üzüldüm valla. Galiba biraz daha içeceğim Zeki kardeş."

“Bu söylediklerim aramızdaki muhabbeti etkilemesin lütfen. Bunu istemenin yük olduğunu biliyorum ama bana bir şey olursa bavuldaki defterde telefon numaraları var. Tek isteğim burada biraz daha zaman geçirmek. Sonra ne yaparım bilmiyorum. Bir yerlere giderim sanırım.”

“Tamam, ne kadar istersen kal. Yapmamız gereken bir şey olursa çekinme ama merak ettim Zekiciğim, uzaklaşmak neden? İnsanlar zor anlarında sevdiklerini yanlarında ister, değil mi?”

“İnsanlar abi, hayatın balçığına battıkça elbet kurtulmak için çaba gösterir. Ancak nasıl bir hayatın içinde olduklarını genellikle görmek istemediklerinden ya da anlayamadıklarından, ihtiyaç hissetmezler. Benim gibi bir gün bunu fark ettiklerinde, çoğunlukla artık çaba göstermekte fayda etmez. Lakin o haldeyken bile çabalamak, insana daha önce hiç hissetmediği bir cesaret verir. İşte ben onun peşinden geldim. Yaşadığımı hissetmek, kendimi olduğum gibi görmek için geldim.”

“Tabii ki çok erken olduğunu düşünüyorsun. Herkes öyle düşünür.”

“Hayır abi, yaşamaya geç kaldığımı düşünüyorum. Zaten hepimiz ölmeyecek miyiz?”

“Bize neler anlatıyorsun evladım. Bak dolu dolu bir hayatın olmuş. Bütün bu yaşadıkların yetmedi mi? Böyle dertlenmek insanı ölmeden öldürür.”

“Kime yetmek abi? Başkalarına yetmek ise bunu yapmadığımı gördüm. Kendim için soruyorsan...”

“Sen de bir adada yaşamışsın Zeki Bey. Kendi korunaklı adanda. Hayat belki en baştan korku salmış yüreğine. Kurtarılması gerekeni kurtaramadığını, yapılması gerekeni yapamadığını, bütün bunları yapacak gücün olmadığı zamanda sana göstermiş. Ama kendine o kadar haksızlık etme. Hayat içinde her iyiliği, güzelliği bilerek yapmayız ki! İnsanların bizim zaaflarımızı görmediğini mi zannediyorsun? Her gördüklerini bizden saklamadan yüzümüze karşı konuştuklarını mı? Yoksa seni sevmedikleri halde yanında olmak istediklerini mi? Sen bir tercih yapmışsan, onlar da bir tercih yaptılar. Kusura bakma ama onların başka bir hayatta daha mutlu olup olmayacaklarını bilemezsin.

“Sözlerin içimi rahatlattı ama ruhumun sakinleşmesi o kadar kolay olmayacak Dimitri abi. Sağ ol, çok sağ ol...”

Masada duran balığa ve meyvelere dokunulmamıştı. İçeri giren Eftelya, bir süre sonra elindeki tepside üç kahveyle geldi.

“Hadi bakalım beyler! Geç oldu artık, yatmayacak mısınız?”

“Tamam, ama ben kadehimi bitirmeden bir yere gitmem” diye yanıtladı Dimitri.

Sonrasında çok az konuşarak vakit geçirdiler. Çünkü ortada ölüm gibi, faraziyelere yer bırakmayan yalın bir gerçek vardı ve her fikrin üzerindeydi. Kahvelerini içerken bir yandan, ayın denizin üstüne bir şelale gibi dökülen sihirli ışıklarını izlemeye koyuldular. Her biri ayrı dünyalara gitmişti. Aynı yerde yaşayan, aynı masada içen, aynı hayatı paylaşan insanların bile bir başlarına

kaldıklarında düşleri de, düşünceleri de bir anda farklılaşabiliyordu.

Kahvenin yanında cila niyetine gelen sakız likörünü de içtikten sonra Eftelya ile Dimitri, kalkmak için müsaade istediler. Aralarındaki konuşmalar, iki ihtiyar insanı yeterince üzmüştü. Zeki Bey bir müddet daha oturmak istediğini söyleyerek onları uğurladı. Dimitri evin kapısından girmekte olan Eftelya'ya yol verirken arkasına dönerek Zeki Bey'e bir kez daha baktı. Herkesin bir veda etme şekli vardı ve Zeki Bey, çok uzun zamandır bir insanı kendine bu kadar yakın hissetmemişti.

Bahçenin denize bakan tarafına doğru yürüyerek bir sigara yaktı. Zamanın hayattaki her şeyden daha önemli olduğunu, zamanı giderek tükenen insanların açlığıyla hissedince, sigarasından ölümüne bir nefes çekti. Bakışlarını karanlık denizin üstünde görebildiği en son ışığa doğru dikti.

Gece ay ışığı gibi uzuyor; hayat denizin suları arasında kayboluyor; zamanın yokluğu giderek belirginleşirken içini çok uzun zamandır duymadığı bir huzur kaplıyordu. "İnsan yaşamadıklarını özler mi?" diyerek iç geçirdi.

X. BÖLÜM

ADAYA GELDİKTEN BİR AY SONRA

Belli etmemeye çalışsalar da, hastalığımı öğrendikleri akşamdan sonra ilişkimiz bir daha eskisi gibi olmadı. Örneğin Dimitri, odamda istirahat ettiğim zamanlarda içerde biraz fazla kalsam, kapıyı tıklatarak "Hadi yemeğe geç kalma. Gece uyuyamayacaksın kalk artık" gibi bahanelerle nasıl olduğumu öğrenmeye çalışıyor ya da Eftelya sık sık, "Nasılsın? Bir şikâyetin var mı? Canın bugün ne çekiyor? Söyle onu yapayım" diye soruyor. Onların bu ilgisi beni hem mutlu ediyor hem de bazen düşüncelerimi böldüğü için sıkıyor.

Burası küçücük bir ada. Yarım saatte bütün sahili dolaşabilirsin. Kış mevsiminin şu soğuk günlerinde balıkçılar, memurlar, belediye işçileri, birkaç turistik dükkân sahibi, kahvelerde oturan erkekler, birbirlerine gidip gelen kadınlar ve az sayıda çocuk, ilk bakışta göze çarpanlar. Mütevazı bir belediye, postane, banka, küçük bir hastane - kilise tepede kalıyor- gibi olması gereken yerler bir araya toplanmış. Sahildeki balık lokantalarının çoğu, yaza hazırlanmak ve turist yokluğundan dolayı kapalı veya bakımda.

Erken kalkmadığım için geç kahvaltımı pansiyonda yaptıktan sonra merkeze iniyorum. Tanıdık birkaç esnaf ve adalıyla ya da kıyıda ağ onaran balıkçılarla sohbet ediyor, ardından bizimkilerin oğlu Kostas'ın lokantasına uğrayarak sabah kahvemi içiyorum. Bazen adanın arka tarafındaki plajlara doğru uzun yürüyüşlere çıktığım da oluyor. Hatta birkaç kez Angeliki de bana eşlik etti. Başkaları olmayınca daha rahat davranıyor. Atina'da yaşayan ve yazları yanına gelen bir sevgilisi varmış. Burada tanışmışlar. Son gelişinde adam evlenme teklif etmiş. Karar veremediğini söylüyor. Bence sevmiyor, fakat kendini henüz ikna edebilmiş değil. Son defasında yürüyüşe çıkmamı beklediğini fark ettim. Ama bunu ona hissettirmedim.

Kostas'ın Lokantasının yerini Eftelya'dan öğrenmiştim. Ertesi gün yanlarına giderek tanıştım. Eşi de kendisi de çok içten insanlar. Daha sahilde görününce kahvemi hazırlamaya başlıyorlar. Beni, Dimitri ve Eftelya'yla olan ilişkilerinde arabulucu gibi gördüklerini anlıyorum. Laf arasında onları soruyorlar. Ben de, "Neden kendiniz gelmiyorsunuz? Onlar yaşlı insanlar önce sizden bekler" diyorum ama aralarında ne geçtiyse, cesaretlerinin kırıldığı da açık. Geçen yaz İstanbul'a gelmişler. Çok güzel ve çok hoyrat davranılmış bir şehirle karşılaştıklarını söylediler. Yine de anlata anlata bitiremediler. Samatya'ya da uğrayıp balık yemişler ama en çok midyeli pilavı sevmişler. Aynı yerde yaşamış insanların sıcaklığı üstümüze sindi...

Son zamanlarda, eskisine göre daha çabuk yorulmaya başladığım için akşamüstleri odamda istirahat etme ihtiyacı hissediyorum. Bir süre dinlendikten sonra aşağıya iniyor, yemeğe kadar Dimitri ve Eftelya ile hava uygunsa

bahçede, değilse içerde şömine başında sohbet ediyoruz. Bir yandan içimizi ısıtmak için aldığımız birer kadeh Metaxa'yla* elbette. Zaman zaman Türkçe anlaşılmakta güçlük çeksek de, yanımda getirdiğim sözlüğe bakarak sorunu çözüyoruz. Akşam yemeklerinde genellikle pansiyondayız. Bazen komşulardan çağırınlar da oluyor. Dimitri tam benim kafadan biri, her akşam birkaç kadeh uzoyu beraber yuvarlıyoruz. Eftelya ise nadiren içiyor. O da en fazla bir kadeh şarap.

Sohbet konularımız birbirinden pek farklı değil. Dimitri neredeyse her akşam karısıyla nasıl tanıştığını, inatçı kayınbabasının adanın papazı olduğunu ve uzun süre kızını vermemek için ayak direttiğini, en sonunda lokanta açınca iş gücü sahibi olduğuna ikna olarak evlenmelerine izin verdiğini anlatıyor. Şimdiye kadar anlattıklarından bıkmadım. O her defasında farklı bir şey anlatıyormuş, ben de değişik bir şey dinliyormuşum gibi geliyor. İstanbul'da ki hayatımdan, karımdan, sevgilimden, çocuklardan bahsettim. Yavaş yavaş beni tanıdıkça daha çok kabullendiler ama bu iki eş durumuna akılları bir türlü yatmadı. Her ne kadar havadan sudan konuşsak bile, lafın eninde sonunda geldiği yer İstanbul'da kalanlar...

Dimitri, gidişimi haber vermeyerek insanların merak etmelerine sebep olduğumdan bencillik yaptığımı düşünüyor. Bense, sanırım şimdiden yokluğuma alışmalarını istiyorum. Hayatlarını ne kadar rezil ettiğimi bile bile yanlarında nasıl durabilirim ki? Karımla kızımdan bahsediyorum tabii. Ancak Maria'nın hayatını da zorlaştırmış

* Metaxa, içerisinde brendi, şarap ve bitkisel-meyvesel özel aromalar bulunan bir Yunan içkisidir.

ve düzgün bir aile yaşantısı olmasını engellemiştim. O ilişkiden şikâyetçi olmadığını söylemesine rağmen beni her gün yanında görmeyi, oğlumuzla sürekli ilgilenmemi istediğini biliyorum. Sonuçta elim neye değerse değsin, işleri berbat etmekte üstüme yok.

Nihayet geçen gün, hem Yıldız'a hem de Maria'ya telefon açarak hastalığımı açıkladım. Çok üzüldüler. Tetkikleri defalarca yaptırarak birçok kişiye danıştığımı ve yapacak bir şey olmadığını anlatmaya çalıştım ama kabullenmek kolay değil. Hemen dönerek tedaviye başlamam için ısrar ettiler. Ben de ümitleri kaybolmasın diye, doktorun önerisiyle yurtdışındaki bazı kliniklere başvuracağımı söyledim. Bu onları biraz daha oyalardı.

İnsanlar hayat gairesi içinde kaybolduklarında dahi yollarını bildikleri yanlışlarıyla yaşar. Bu inatçılıklarından değil, düpedüz cehaletlerinden ileri gelir. Bilmedikleri hakkında konuşmayı sevmez görünürler ama bildikleri pek de bir şey yoktur. Bildiklerini de işlerine yaradığı için bilirler. Kafalarını bir sürü gereksiz bilgiyle doldurduktan sonra da kendilerine güvensiz ya da gereğinden çok güvenerek dolaşırlar. Bakmayın öyle cesaretli göründüklerine, cehaletleri yüzlerine vurulunca, kendilerine karşı olan kızgınlıktan ileri gelen öfkeleri çok yıkıcıdır. Eee, insanın her gün kendiyi sınanması kolay mı?

Dimitri'nin beni daha çok anladığını düşünürken bahçede oturduğumuz bir akşam Eftelya'nın söylediği bir cümle beni iyice şaşırtmıştı. "Zeki Bey, farkında olmadan bir sürü insanın mutluluğunda payın olduğunu görmezden geliyorsun. Bu haksızlık değil mi? Kaderimiz çizilmiş zannetme. İnsan başına gelecekleri önce arzu eder sonra adına kader der."

Söyledikleri hakkında düşününce içim biraz olsun ferahladı. Kendimi istemediğim bir evliliği sürdürmekle, yıllar boyu yaşadığım yerin dışına çıkmamakla bir şekilde cezalandırmıştım. Çocukluğumda babam bunu yapardı. Her zaman bizi suçlu hissettirirdi. Sonra onun yerini, vicdanım aldı. Bilmeden kendi kendimin cellâdı oluverdim. Gerçekte de öyle değil mi; hepimiz vicdan mahkememizin hem suçu hem suçlusu değil miyiz? Ancak yaptıklarımızdan dolayı kendimizi suçlamamamızın, karşımızdaki-leri haklı çıkartmayacağını da unutmamak lazım.

Sevmek de mutluluk gibi öğrenmeyi ve çabalamayı gerektiriyor. Aksi takdirde hayatın sevgiyle kurulan denklemlerinde hep küsuratlar kalıyor. Hesapçı biri değilim ama dikiş tutmayan yaraların neden kapanmadığını tahmin edebilirim. Birini çok özlemeden, çok sevmeden, delice arzulamadan, onun için yollara düşmeden olmaz bu iş.

Kendi hayatıma -plak ve fotoğraf biriktirmeyi saymayın, alışkanlık onlar- irademle yön vermedim. Sürekli film oynatan bir sinemada aynı siyah beyaz filmi izleyip durunca, yıllar içinde heyecanımı da yitirdim. Sonunda beraber zaman geçirmekten keyif alınabilecek ama çok sevmeye değer olmayan biri olup çıktım. Sanırım hatalarımın en büyüğü bu oldu; Ne kadar aza ikna olduğumu bilmediğimden, ne kadar çok olabileceğimi bilememek...

Böylece yaşadığım hayatı kolayca kabullenebildim. Çünkü kabullenmek çatışmaktan kolaydı... Kaçmak savaştan kolaydı... Bilmezliğe gelmek bilmekten kolaydı... Şimdi neden bu düşüncelerle boğuşuyorum peki? Sebep, evden birkaç hafta ayrı kalmam mı? Ya da ölüyor olduğumu bilmem mi?

Burada kendimi hiç yalnız hissetmedim. Zaten insanlar istemedikten sonra asla yalnız kalmazlar. En çaresiz görünenlerin bile paylaştıkları acı hayat hikâyelerine şahitlik edecek bir suç ortağı bulmaları, doğal olduğu kadar kolaydır. Yalnız insanların tek gerçek nedeni, yalnızlığı tercih etmiş olmalarıdır.

Geçen gün çok erken kalktım. Herkes uyuduğundan, vakit geçirmek için usulca pansiyondan çıkarak sahile indim. Güneşin yeryüzüne inen ışıkları sabahı kızıl tonlarında renklerle boyuyordu. Gece çıktıkları avdan dönen balıkçıların, ağları temizledikten sonra kahvaltı için mangal yaktıklarını gördüm. İçlerinden biri beni tanıyıp yanlarına gelmem için seslendi. O saatte kahvaltıda balık yiyecek uzo içtik. Bu beni öylesine mutlu etti ki... Anlaşabildiğimiz kadarıyla denizden, balıklardan, kadınlardan, bu kış havaların ne güzel gittiğinden konuştuk. İlk defa güneşi bu kadar çok sevdim; çoğunu ilk defa gördüğüm bu insanları çok sevdim; ilk defa uyanmadan yeni bir rüyaya dalmış gibi oldum.

Kendime bu hayattan bir iyilik çıkaracaksam, sevgisini gereksizce abartan ya da ilgi çekmek için böbürlenen biri olmadığımı; istedikleri gibi sevemesem de sevdiklerimin her zaman yanında olduğumu; riyakârlıklarına rağmen kimseyi terk etmediğimi söyleyebilir ve belki sadece bununla övünebilirim.

Bazı insanların birine bağlanmakla ilgili pek fazla duyguları olmadığından bir başkasının yokluğunu hissetmeleri güçtür. İnsanlar, siz onlara önem vermediğinizde bunu anlar. Doğduğum şehirden kaçıp İstanbul'a gelmekle, her şeyi geride bıraktığımı düşünmüştüm. Ne büyük yanılgı!

Hayalperest

Benim gibi toprağına aidiyet duygusu olmayanların, sevgileri de imkânsız aşklar gibi oluyor.

XI. BÖLÜM

ADAYA GELDİKTEN ÜÇ AY SONRA

Zeki Bey, sabah yine kendini Samatya'daki evinde zannederek uyanmış; el yordamıyla komodinin üzerindeki çalar saati bulmaya çalışırken su bardağını yere düşürmüştü. Son zamanlarda geride bıraktıkları daha sık aklına geliyor, sabahları uyandığında ait olmadığı bir yerde olduğu hissine kapılıyordu. Başka bir yere gitse de yine bu duygu peşinden gelecekti. Artık geri dönme vaktinin geldiği belliydi. Oysa bu adayı, uzun bir yolculuğun başlangıç durağı olarak düşünmüştü. Ama şimdi buradan kalkıp başka bir yere gidecek ne isteği, ne hali ne de inancı vardı. Gelip geçerim dediği bu kara parçasının, hikâyesinin ulaşacağı son yer olduğu fikri iyice aklına yerleşmişti.

Varlığının verdiği acının kanserin vereceğinden fazla olacağı düşüncesiyle yola çıkmış olsa da, burada geçirdiği zaman, unutmaya çalışmanın hatırlamamaktan çok daha zor olduğunu ona göstermişti. Yaşadığı ilişkilerdeki tatsızlığın, kendini yaşamın akıntısına bırakmaktan ileri geldiğine ve başkalarına teslim ettiği bir hayatı yaşayan insanın, ruhunu da emanete bıraktığına şüphesi kalmamıştı.

Bir zaman sonra çevresindeki diğer insanlar da hikâyesini öğrenmişti. Yanında konuşmadıkları halde davranışlarına gösterdikleri ihtimam, konuyu bildiklerini zaten yeteri kadar belli ediyordu. Üstelik herkes kalan günlerini rahat geçirebilmesi için elinden geleni yapma seferberliğine girişince bu durum Zeki Bey'i fazlasıyla rahatsız eder olmuştu. Çoğu zaman gittiği yerlerde para bile almak istemiyorlar, o da utanarak zorla hesap ödemeye çalışıyordu.

Şikâyetlerinin artması ve ilaçlarla ağrılarının kesilmemesi üzerine birkaç kez ada hastanesine kaldırdılar. Özellikle Dimitri ve Eftelya, hastalığından giderek daha fazla endişe duyuyordu. Yaşlı insanlara böyle bir yük yüklemek haksızlık olduğu gibi daha uzun kalması bu sefer onları da sıkıntıya sokacaktı. Hem kendi hem onlar için İstanbul'a dönmesi en doğrusuydu. Kesin kararını nihayet vermişti. Geri dönecekti dönmesine ama bütün sıkıntılarını paylaştığı, o kadar zamanı beraber geçirdiği insanlara, bunu nasıl ve ne zaman açıklamalıydı? Bütün aile beraberken açıklaması en uygunuydu. İşte bütün bu düşünceler içinde beklediği fırsat, Kostas'ın daveti üzerine beraberce sahildeki lokantasına gittiklerinde çıktı. Ancak Zeki Bey'in gecenin getireceği sürprizlerden henüz haberi yoktu...

Plaka'ydı mekânın adı. Henüz müşteriler gelmeye başlamadan lokantaya giderek, kısaca hal hatır sorduktan sonra kendilerine ayrılan masaya oturdular. Dışarıya karşı sert ve huyuna-suyuna gidilmezse aksi bir adam olan Dimitri oğluna karşı mesafeli de olsa, Zeki Bey'in ısrarı üzerine uzun süredir uğramadığı lokantaya gitmeyi kabul etmişti. Eftelya, kocasının bu aksiliklerine alışkındı ama oğluna karşı olan tutumunu kabullenemiyordu. Gerçi

Eftelya da geliniyle anlaşıyordu. Ama yine de oğluya arasının bu yüzden bozulmasını istemediğinden bilmezliğe gelerek konuyu hiç açmıyordu. Ancak bu akşam babayla oğlunun buluşması onu da heyecanlandırmış, neşesi yerine gelmişti. Aralarındaki soğukluğu silmek istercesine arada bir yerinden kalkarak mutfakta çalışan gelinine yardıma gidiyor, Zeki Bey ise onların tezgâh arkasında koyulaştırdıkları sohbeti uzaktan izliyordu.

Hava çoktan kararmıştı. Yavaş yavaş gelmeye başlayan müşterilerle ilgilenen Kostas, masalara servis yapmakla ve etrafı düzenlemekle uğraşüyor, yerinde pek durmuyordu. Enerjik, çalışkan ama biraz içine kapalı biriydi. Arada bir yanlarına gelerek bir istekleri olup olmadığını soruyor, kısa bir iki cümleden sonra lafın devamını nasıl getireceğini bilemeyen insanlar gibi sessizleşiyordu. Bu akşam, üstünde her zamankinden farklı bir heyecan vardı. Dimitri'ye onun söylediklerine yanıt verse bile ne konuşmayı uzatıyor ne de ayrıntıya giriyordu. Aralarındaki soğukluğun aşılması imkânsız değildi belki ama daha zamana ihtiyaçları var gibiydi. Zeki Bey bir ara Dimitri'yle masada yalnız kalınca, gelmeden önce aklında planladığı şekilde lafa girdi:

“Dimitri”

“Ne var vre?”

“Ben gidiyorum.”

“Biliyorum. Aman boş ver. Hepimiz aynı yere gideceğiz zaten.”

“Yok be abi, eve dönüyorum.”

“Ha, onu da biliyorum.”

“Yok artık. Nereden biliyorsun?”

“Belliydi vre halinden.”

“Nasıl?”

“Ne yapacağını biliyor gibi davranmaya başlamıştın. Daha doğrusu, ne yapacağına karar vermiş insanların huzuru çökmüştü üstüne.”

“Yapma yahu!”

“Valla... Eftelya’yla bahse bile girdik. Bu adam haftaya gider dedim, o gitmez dedi. Sanırım kalmanı istiyor.”

“Demek benden habersiz hakkımda iddiaya bile girdiniz.”

“Ne, ne.”*

“Acımasızsın ağabeycim, yıktın beni” dedi gülerek Zeki. “Şaka bir yana biliyorsun ağırlarım biraz arttı. Başka bir yere gitmek istemiyorum ama burada kalarak size de fazla yük olmaya başladım. Bak sana ne anlatacağım. Geçenlerde kırk yıl düşünsem aklıma gelmeyecek bir şey oldu. Benim kızla oğlan beraberce, telefonla beni pansiyondan aradılar. Nasıl şaşırdım! Tanıştıklarını bile bilmiyordum. Şu hınzırlara bak. Kimsenin haberi olmadan görüşüyorlarmış. Çok sevindim aslında. Ne kadar özlemişim! Baksana yahu, onlar bizden önde gidiyormuş. Dönmem için öyle ısrar ettiler ki, dayanamadım. Sanırım zamanı geldi artık.”

* Evet, evet.

Zeki Bey bu lafları üzümlere söylememiştir. Sakin ve kararlı tavrı, gözlüklerinin altından onu süzen Dimitri'nin hoşuna gitti.

"Hayaller bitmez Koço... Sevdiklerini daha fazla bekletme." Dimitri neşelendiğinde çevresindekilere Koço derdi.

"Öyle mi?"

"Öyle tabii, ne sandın? İş bitti mi yani? Sen gideceğin yere kadar gittiğini düşünüyorsun ki, bu doğru da olabilir. Ama şimdiye kadar yaşadıklarını doğrulamak için gelmedin buraya."

"Haklısın erdim artık! Yanlışın ve doğrunun ötesine geçtim. Hem söyleyecek sözü olan insan lafını sakınmamalı değil mi?"

"Diyecek sözün varsa elbet. Sen şimdi söyle bakayım. Üç aydır ortada yoksun. Nasıl izah edeceksin?"

Zeki Bey'in hazırlıklı olduğu belliydi. Duraksamadan devam etti.

"Pekâlâ. Öncelikle kızım, hakkımda yazdıklarını okuduğumu biliyor. Çünkü bana sırf istediğim için saygı duyduğunu yazdığı sayfanın arasına, 'Özür dilerim. Affet beni. Keşke seni ne kadar çok sevdiğimi anlatabilseydim' diye yazdığım notu okumuştur. Karımın ise içten içe benim cesaretsiz biri olduğumu düşündüğünü biliyorum ama o da artık beni daha iyi tanıyordur ve korkak biri olmadığını anlamıştır. Benim habersiz gidişim ona, 'insanları unutamayacakları şekilde bir kez aldattığında aldanmaya öyle müsait hale gelirsin ki, kendinde şaşırarak gücü bile bulamazsın' demenin bir başka yoludur. Maria'ya gelince,

ondan ne yalan duydum ne de sevgisizlik gördüm ama o da kendi istediğini aldı. Ne kadarı beni sevdiği için ne kadarı o istediği için bilmiyorum. Maria, sevdiğini tam seven ve sevgisini olanca gücüyle veren insanlardan. Ona karşı hep ezik oldum. O böyle bir yaşamı kendine yeterli gördüğünü söylüyor, oysa gerçek öyle değil. Yüzüme vurmasa bile haklı olarak sevgisine yeteri kadar karşılık bulamadığını düşünüyor ama bu yüzden onu suçlamıyorum. Keşke yanlarında daha çok olabilseydim. Tanıdıklarının çocuk olduktan sonra yaptığı izahata inanmış görünseler de arkasından konuştuklarını, oğlumun başkaları yanlış anlamasın diye dışarıda benimle beraber görünmek istememesini de anlıyorum. Sonuçta hayat bu. Ne isteklerinin önüne geçebiliyorsun ne de sonuçlarından kaçabiliyorsun.”

Zeki Bey devam etmek için onaylanma ihtiyacında olduğunu gösterircesine bir anda susarak, bakışlarını meltemin getirdiği dalgalarla kıyıda ağır ağır hareketlenen teknelere çevirdi. Ancak Dimitri’den beklediği yanıt gelmedi. Yaşlı kurt onun kederine iyice gömülmesini istemişti. Çünkü Zeki’nin gerçek anlamda içine dönerek acılarıyla yüzleşmeden, çıkış yolunu bulamayacağını düşünüyordu. O sırada Eftelya, hiç olmadığı kadar neşeli, elinde koca bir tabak karides ve kalamarla yanlarına gelince kasvetli hava birden dağıldı.

“Beylerin keyfi yerinde değil mi? Ver bakalım bana da bir kadeh Zeki Beyciğim.”

“Ooo tamam Eftelyacım, sen iste. Daha ne olsun, böyle masa ancak rüyada kurulur. Elinize sağlık, var olun.”

“Ne demek! Bak sayende şu inatçı keçi de değişiyor.”

“Eftelya...” dedi Dimitri, sesini hafifçe yükselterek.

“Ne yalan mı ama oğlanın istediği buydu. Hem neyi var gelinimizin gül gibi kızcağz çok da mutlu görünüyorlar. Ayrıca...”

Eftelya’nın gelinine karşı olan kızgınlığının bu kadar çabuk geçmesi ikisini de şaşırtmış ama bu işin altında bir bit yeniği olacağını ilk düşünen Zeki Bey olmuştu. Bu arada Eftelya -Dimitri’ye çaktırmadan- Zeki Bey’e bomba birazdan gelecek gibisinden göz kırpmıştı.

“Ne ayrıca?”

“Söylesem mi acaba...”

“Neyi kadın? Delirtme adamı.”

“Hımm... Dede olacaksın Dimitri, oğlan söylemeye utanmış.”

Dimitri’nin yüzü sevinçle hayret karışımı bir şekle girmiş, gözleri farklı bir parıltıyla ışıldamaya başlamıştı. Bu haber üstüne Zeki Bey, olayı önceden sezmiş olmanın gururuyla sandalyesinden hafifçe kaykılarak ayaklarını ileri doğru uzattı.

“Dimitri abi nasılsın şimdi, iyi misin?”

“Daha nasıl iyi olunur vre.”

Dimitri oturduğu yerden doğruldu ve masalarda oturan insanlara doğru kadehini kaldırarak;

“Kostas evladım, herkese benden birer Metaxa” dedi.

Kostas babasının haberi duyduğunu anlamış, içerden gülümsüyordu. Çevre masalardaki insanlar nedenini bilmedikleri bu ikram karşısında kadehlerini kaldırarak teşekkür ettiler. Eftelya olan bitenden son derece hoşnuttu. Zeki Bey'e dönerek;

"Görüyor musun Zeki Beyciğim, insanlar değişmez diyor-dun ama buraya geldin ve bizi değiştirdin. Kostas'ın yanına gelip gitmesen, Dimitri buraya hayatta gelmezdi."

Dimitri lafın ucunun kendisine dokunduğunu hissedince dayanamadı.

"Sanki sen her gün geliyordun. Aman Eftelya uzatma işte" diye hafiften çıkışarak aralarında hiç bitmeyen atışmalardan birini daha başlamadan bitirdi.

"Bu gece bizim gecemiz olacak canlar. Seni çok arayacağız Zeki Bey."

"Aaa gidiyor musun?" dedi Eftelya."

"Evet, artık yola düşme zamanı."

"Çok alıştırdın bizi kendine ama tekrar gel..." dedikten sonra yine yanlış bir laf ağzından çıktığını anlayan Eftelya, mahcup bir ifadeyle susarak gözlerini kaçırdı. Zeki Bey;

"Boş ver Eftelya, üzülme. Dünya hali belli mi olur. Hayatta olursak elbet yeniden görüşürüz. Hem bu akşam bunlardan bahsetmeyelim ne olur ..." diyerek, onu teselli etti.

"Hadi bakalım davranın kadehlere, toruna içelim."

"Toruna"

“Daha gelmeden bizi neşelendirdi sıra.”

“Uzun ve sağlıklı bir hayatı olsun.”

Kostas'ın çocuğu olacağı haberi kısa zamanda etrafa yayılınca, insanlar hem Kostas'la eşini hem de masaya uğrayarak Dimitri ve Eftelya'yı tebrik etmeye başlamıştı. Dimitri çok heyecanlı görünüyor, Eftelya da, kocasının elini ilk defa tutuyormuş gibi sıkıca kavramış, bırakmıyordu. Ortamdaki keyifli hava, Zeki Bey hariç herkese bulaşmıştı. Onun sessiz ve düşünceli halini gören Eftelya sandalyesini yanına çekti.

“Kadınlar senin düşündüğünden çok daha fazlasını görür Zeki Beyciğim. Lakin beklemek huylarında vardır. Sen yaklaşmazsan ne düşündüklerini dile getirmezler. Şimdi gittiğinde artık eskisi gibi davranma. Lafı dolandırmadan kendi hikâyeni anlat. Yaptığın yanlışları, bilmediğini zannettikleri halde bildiklerini... Seni anlayacak ve daha çok seveceklerdir. Herkes hata yapar ama herkes hatasını kabul etmez. Bunu zayıflık olarak görür.”

“Ben de öyle gördüm sanırım.”

“Yahu Zekiciğim, sen kusursuz olduğunu mu düşünüyordun?”

“Doğruları gördüğümü düşündüm.”

“İyi de o senin doğrun.”

“Benim doğrum başkası için de geçerli olamaz mı?”

“Olabilir ama bunu senin söylememen lazım. İnsan kendi doğrusunu kendi bulmalı.”

“Ben kızımı belki de bu yüzden ...” Zeki Bey hüzünlenererek susunca Eftelya;

“Olsun ama hiçbir yol dönülmez değil. Gittiğinde, aslında onu ne kadar sevdiğini yüzüne karşı söyle. Yaptıklarının onun değil senin hatan olduğunu, büyüklerin çocukları suçlamaması gerektiğini, çocukların davranışlarından ana babanın ya da kim yetiştirdiyse onların sorumlu olduğunu söyle ve özür dile. Ne kaybedersin?” dedi.

“Şimdiye kadar bir gururum vardı.”

“Bunun gururla ne alakası var. Çocuklara gurur değil, sevgi ve açık sözlülük gerekir. O zaman kendilerine ve başkalarına saygı duymayı öğrenirler. Çok bilmenin, doğru işler yapacağın anlamına gelmediğini görüyorsun. Senin verdiği sevgi, onların da başka insanlar için verecekleri sevgiye ilham olsun. Kahraman olmak için yollara düşmek de neyin nesi? Yanındayken kahraman olamadıklarına uzaktan mı olacaksın?”

“Haklısın sanırım. İnsanın akli fikri kendi hikâyesine takılıp kalıyor. Bu bile ne bencillik değil mi?”

“Bizler içinde olduğumuz hayatı seçtiğimiz yanlışla yaşamaya devam ediyoruz. Konuşman gereken çok insan var. Yeter burada kaybettiğin zaman.”

“Bak burada sen yanıyorsun. Kazandığım zaman diyelim. Sayenizde...” diyerek Eftelya’ya hak verdiğini gösterircesine gülümsedi.

"Mersi bien mon cher..."*

"Ben teşekkür ederim Eftelya, her şey için. Efharisto poli."**

Zeki Bey, Eftelya'nın konuşmalarıyla rahatlamıştı. Gecenin kalanı, aralarında uzun sessizliklerle zaman zaman iç geçirmelerin olduğu, hayatın kısılalığı ve vefasızlığı üzerine yapılan konuşmalarla geçti. Bu konuşmalar, insanların çok sevindikleri zaman yaşadıkları sevincin kötü bir karşılığı olmaması için yapılan bedel ödeme sohbetleriydi. Bir ara Kostas'ın eşinin koyduğu plakla hareketlenen ortam yüzünden Dimitri oğluyla beraber sirtaki oynamaya başlayınca, etrafta kim var, kim yok ortaya çıkarak onlara eşlik etti.

Gecenin sonunda herkesle tek tek vedalaşıp beraberce pansiyona geri döndüler. İyice yorgun düşen yaşlı çift izin isteyerek beklemeden odalarına çekildi. Zeki Bey ise hastalığının genelde verdiği halsizliğe rağmen kendini o an çok iyi hissediyordu. Yalnız başına içmek için bir kadeh Metaxa alıp bahçeye çıktı. Bir sigara yakarak vişne ağacının altındaki şezlonga uzandı. Şu an, mutluluktan ıstıraba giden yolda her türden duyguyu yaşıyormuş gibi hissediyordu. Bakışlarını denizin yakamozlarından alarak gökyüzünün bilinmezine doğru çevirdi. Gecenin yıldızları, açıktan geçen denizcilere göz kırpan deniz kızları gibi bir yanıp bir sönmeye başladığında düşler denize, acılar maviye, insanlar başkalarının hikâyelerine çoktan karışmaya başlamıştı bile.

* Çok teşekkürler azizim.

**Çok teşekkürler.

XII. BÖLÜM

ADADAN DÖNÜŞ

Aşkın bir mevsimi olmaz ama ayrılıklar kendi iklimini yaratır.

Bu sabah geri dönüyorum. Geldiğim gemiye binerek, aynı yolu kat edip, aynı limana çıkacağım. Yani başladığımız yere... Dünyada insanların birbirinden pek farklı olmadığını, kendini kahraman ilan etmek için oradan oraya koşturmanın hayallerinin peşinden gitmek anlamına gelmediğini, hayatın zaten kendisinin bir hayal olduğunu ve hayallerin; içinde kavrularak yaşadığımız hayata dair büyük küçük sevinçler, ufak tefek şaşkınlıklar, düş kırıklıkları, hayretler ve inkârlarla dolu bir sürü yaşanmışlıklardan meydana geldiğini anlıyorum. Düşlerimizin, gerçeklerimize saklanmaya çalışan yaşam hırsızları olması bile bütün bunları değiştirmiyor. O yüzden, dünyanın bana gösterdiği yüzü yerine, yaşadıklarımın içimdeki izlerini takip ederek gerçek zenginliğin bu yolda emek vermek olduğunu, insanların nihai doğuşunun öncelikle kendi hayal kırıklıklarından başlamak zorunda olduğunu görebiliyorum.

Hayatının sonuna gelmiş insanların boş gururlarını korumaya çalışması ne saçmalık. Denizlerin hırçın adaletini

hastane odalarının soğuk sessizliğine tercih etmişsem, başkalarından daha onurlu bir insan olduğumdan değildir. Olsa olsa beni ben yapan yalın gerçeğin kendisiyle yüzleşme çabam olabilir. Yaptığının çok erdemli bir davranış olduğunu iddia etmiyorum. Arkasında durabileceğim bir bağlılığım olmamasını özgürlük sayacak kadar aptal da değilim. Bir sürü insanı merak ve üzüntü içinde bırakıp gittiğimin elbette farkındayım.

Ölümün soğukkanlı bir katil gibi beni takip ettiği şu günlerde amaçsızlık amaçtan, gurursuzluk gururdan, kibirsizlik kibirden çok daha fazla anlam kazanıyor. Yalnızca gerçekten yalnız olanların yalnızlığı sevebileceğini, beni bu halimle kabul edeceklerin yalnızlığımı da kabul etmeleri gerektiğini görüyorum. O yüzden burada yazdığım, yerlere döküp saçtığım anılarımı, parçalanmış bir oyuncak gibi hayat sepetimden çıkartıp attıkça giderek acımasızlaşıyorum. Çünkü gururun ışığı, acımayla sırlanmış aynalara yansiyarak gözümüzü alır. Bakışlarımız böyle buğulanır, görüşümüz böyle silikleşir. Şimdi yokluğuma öylesine yakınım ki, salt varlığımın beni özgürleştirdiğini ve görünür kıldığını hissediyorum. Arada yaşamanın, arada bir yaşamaktan daha iyi olduğunu kim savunabilir? Aldanmak da hayatın yollarında yağan yağmurlardan biridir ve ıslanmak da bu işin içindedir.

Yola çıkacak olmanın heyecanıyla son gece bir türlü gözümü uyku tutmadı. Bir ara daldığımda annem çıktı karşıma. Düş müydü, yoksa hastalığım yüzünden mi böyle düşünüyordum, çıkaramadım. Yatağımın yanına gelmiş, "Uyu Zekiciğim. Bak! Uyuduğun zaman her şey düzelecek" diyordu. Zaten ne zaman hastalandığımı ya da üzül-düğümü görse böyle derdi. Belki o düş yüzünden sabah

kalktığımda, gitmesi gereken yere varamamış yolcuların telaşı üzerimde yoktu.

Şu an ki hislerim, oyuncuların perde kapanıp sahneden ayrılırken seyircilerin azalan alkış seslerini duymalarına benziyor. Sahneye ne zaman çıkacağımızı bilmemiz mümkün olmasa bile yeri ve zamanı geldiğinde inmek bizim elimizde. Hatalarım elbette var ama içimde hiç kötülük barındırmadım. Kötülük gözü aç, doyumsuz ruh-larda barınır. Benim öyle sığınaklarım olmadı ki!

Yaşadığım suskun hayatın nedeni; ne kendimi bir giz bulutu ardında gizlemeye çalışmamdı, ne de söyleyecek lafım olmaması. Söylemek istemedikleri halde aceleyle bunları dillendirenler, saklamak istediklerini bile sakla-yamayacak hale gelenlerdir. İnsanız, hepimizin hırsları olabilir ama günü gelip hayatımızı zehirleyen kör hırsla-rımızı aşabilirsek, önümüzde öyle güzel bir dünya açılır ki... Sahte bir hayatı bile gerçek bir sahneye dönüştürebili-riz. Buna hepimizin gücü vardır.

Son aylarımı geçirdiğim ve geldiğimde kimseyi tanımadı-ğım bu adada yalnızlığımın; açıktan geçen bacasız bir gemi, terk edilmiş bir evin çökmüş duvarı, en heyecanlı yerinde bırakılan bir film gibi eksik ama vazgeçemediğim bir parçam olarak, hayatım boyunca aklımın tam orta-sında durduğunu anlıyorum.

Limandan geçerken birkaç parça eşyayı adanın balıkçı-larına dağıttım. Teşekkür ederek aldılar. Yolda içmem için bir şişe Metaxa hediye ettiler. Dimitri, Eftelya, Kostas ve diğerleri -hatta ilk geldiğim zaman ters ters bakan gümrükçü bile- beni uğurlamaya geldi. Angeliki yaptığı sandviçleri zorla elime sıkıştırdı. Hatta iskelede, hediye

edilen Metaxa'yı küçük kadehlere doldurarak ayaküstü kısa bir veda töreni bile yaptık. Gemi limandan ayrıldığı anda onlar gözden kaybolana kadar güverteden ayrılmadım.

Yolun sonu çok yakın artık. Ceketimin cebinde kalmış ekmek kırıntıları hayatım, yere atmaya kıyamıyorum ama başımın üstüne koyacak kadar da kıymetli değil. Bizler hayatın içinde şekilsiz ekmek hamurları gibi ancak kızdıkça ve piştikçe bir forma dönüşüyoruz. Bazen hayatımız bunu bekleyecek kadar yeterli zamana sahip olmayabiliyor. Gemi yol aldıkça ruhum, denizin sahile vura vura parçalayarak kıyıya attığı deniz kabukları gibi güneşin altında rengini giderek kaybediyor. Bu hayatla işim bitti artık. Gölgerin arasındaki yerimi almaya hazırım.

Şimdi, hareketsiz ve ağır bir tırtılın rengârenk bir kelebeğe evrilmesi gibi yeni bir hayata dönüşmek için uygun yaşamlara ihtiyacım var. Daha çiçek açmamış tomurcuk bir akıla, kanadı henüz kırılmamış bir kuşun yüreğindeki özgürlüğe ihtiyacım var. O yüzden şu durmaksızın değişip dönüşen evrenin tozlarına karışmak için acele etmiyorum ve bildiğim son beni korkutmuyor. Yaşamın hiç durmaksızın dönen bir su değirmeni olduğunu, şu koca evrende hiçbir şeyin kaybolmadığını, bir yok oluşun bir var oluşa neden olduğunu anlamak, tüm korkularımı bir kalemde silip atıyor.

Bizler neyse ki oyuz ve varlığımızı doğrulayan tek gerçek kendi yokluğumuz. Hayallerimiz mi? Onlar da hayat ormanında yolumuzu bulmamızı sağlayan küçük çakıl taşları. Asla bitmeyecek gibi görünen bu yolda bir çakıl taşından diğerine, geçmiş yaşamların içimizdeki izlerini takip edip duruyoruz. Bir sonra ki çakıl taşını bulamaz-

Hayalperest

sak, hayat içinde yolumuzu kaybedeceğimizi düşünerek korkuyor olsak da devam etmekten başka çaremiz yok. Çoğumuz bu korkuyla bir yerlerde kayboluyor. Çok azımız ise her şeyi göze alarak, kaygılı ama cesur, kendi yoluna devam ediyor. Biliyorum, bu çakıl taşlarının en sonunda bizi nereye götüreceğini merak ediyorsunuz değil mi? Önemli mi peki?

XIII. BÖLÜM

YILDIZ...

Zeki Bey bize haber vermeden gittiği adadan dönerken yolda fenalaşmış. Gemi kıyıya yanaşmadan önce de denizin ortasında son nefesini vermiş. Cebinden çıkan not defterinde, başına bir şey gelirse kimleri aramaları gerektiği yazıyormuş. Bizi oradan buldular. Apar topar gittik. Bir hafta sonra da rahmetliyi Topkapı'dan uğurladık. Ailesinden sadece kardeşi Fazilet vardı. İyice bunadığından babasını getirmemiş. Sağ olsun, arkadaşı Sadettin Bey her şeye koşturdu. Ancak cenaze günü onun da tükendiğini hissettim. Bir daha da görüşemedik.

Babasının vefatından altı ay sonra kızım, Nişantaşı'nda bir bar çıkışında arabanın içindeyken kaza kurşununa kurban gitti. Onu da babasının yanında toprağa verdik. Sonra ne olduğu hakkında pek fikrim yok. Beni uzun bir süre psikiyatri hastanesine yatırmışlar. Annem o yaşında haftalarca yanımda refakatçi olarak kaldı. Taburcu olduktan sonra ondan, beni bu şehirden götürmesini istedim.

Maria ile cenazede karşılaştık. Zeki Bey ona da haber verilmesini istemiş. Kendisini ve oğlunu orada tanıdım. Ne kadar efendi bir çocuk anlatamam. Konuşurken yüzüme bakmaya çekiniyor. Zeki Bey'in ilk tanıdığım haline

öylesine benziyor ki! Maria; hem hastanede yatarken hem de çıktıktan sonra sürekli ziyaretime geldi. Bir an önce kendimi toparlayabilmem için eve yemek taşıyıp durdu. Ne metanetli kadınmış. Sanki o hiç acı çekmiyor-muş gibi kendini bırakıp, benimle ve oğluyla ilgilendi. İki hafta sonra da yanıma gelecekler.

İstanbul'dan ayrılmadan önce Samatya'daki evimize son kez uğradım. Bir bavul şahsi eşya, Zeki Bey'in fotoğraf ve plakları, kızımın günlüğü ve birkaç elbisesini yanıma aldım. Alt kattaki komşum Aliye Hanım'a kalan eşyaları bırakarak evi satması için anahtarları emlakçıya verdim. Bir daha oraya dönmem artık.

İzmir'deki evimize gelince, kendi kaderini, önceden yaşamış insanların suret ve hikâyelerinde arayan bir kadını anlattığım "Geçmişten Yüzler ve Ben" isimli bir kitap yazmaya başladım. Yazı yazmak kendimi daha iyi hissettiriyor. Unutmak istediklerimi gerektiği gibi hatırlamamı, acılarımı paylaşmamı sağlıyor.

Dün gece evden getirdiğim eşyaları karıştırırken bir kitabın arasında üçümüzün beraber olduğu fotoğraflardan birini buldum. Bir kış günü Samatya sahilinde kızımızı - tahminen beş altı yaşlarında- aramıza alıp çektiirmişiz. O resmi kitabın kapağında kullanacağım. Zeki Bey'den kalan eski fotoğrafları da kitabın iç sayfalarına, yazıların arasına yerleştirmeyi düşünüyorum. Her fotoğrafa ayrı bir öykü yaratıyorum. Sonra onların içine canım kızımı, kocamı, Maria'yı, Aleko'yu ve hayatıma giren insanların hikâyelerini koyuyorum.

Hayal kırıklıklarının en kötü yanı yeniden hayal kurabilmemizi engellemesidir. Oysa şimdi her yazdığım satırda,

Basri Doğu

yolumu kaybetmememi sağlayan yeni bir çakıl taşı buluyorum. Birinden diğerine yol aldıkça nefes de alıyorum. Kitabı bitirince canım kızıma ve kocama adayacağım. Ondan sonra ne mi olacak? Önemli mi?

XIV. BÖLÜM

ALEKO

Evet, ben 'piç' Aleko. İnsanların sanki piçlik bulaşıcı bir hastalıkmiş gibi yanında olmaktan rahatsızlık duyduğu, kendini bildi bileli babasının kim olduğu -çoğunlukla üstü kapalı ama bazen açık ve aşağılayıcı tarzda- sorularak üstünlük taslanan, haftada birkaç gün gördüğü babasının vermesi gereken güveni asla hissetmeyen, annesinin sevgisiyle ayakta kalmaya çalışırken onun da artık yorulduğunu hisseden, sessiz bir kedi gibi girdiği her ortamda bir köşeye saklanan, nihayetinde huzuru gittiği yatılı okulda bulan 'piç' Aleko. Kitap bitti zannetmiştiniz, şaşırdınız değil mi? Kitabın beni tanımadan biteceğini düşünmekte haksız sayılmazsınız. Göz ardı edilmeye, önemsenmemeye o kadar alışkınım ki, birileri beni hatırlamadan kendimi hatırlamam pek mümkün olmuyor.

Babamdan sonra sevgili ablam Mürüvvet'i kaybetmek benim için çok acı oldu. Sözlerimden onu önceden tanıdığımı çıkartmışsınızdır. Bu anlatacaklarımı kimse bilmez. Babamın ayrı bir evi olduğunu öğrendikten sonra bir gün onu takip ederek, nerede ve kimlerle yaşadığını öğrenmem zor olmamıştı. Bir zaman sonra evlerinin kâh çevresinde dolanıp onları gözleyerek, kâh yanlışlıkla zili çalan bir yabancı gibi davranarak, kâh evden çıktıkların-

da takip ederek ve elbette çevreden soruşturarak, bir hafiye gibi haklarında bilgi toplamaya çalışmışım. Yıldız Hanım bana soğuk bir insan olarak görünmüştü. Onu izlediğim bir gün bir kadın arkadaşıyla samimi halde gördüğümde hakkındaki bütün fikirlerim değişse bile, yine de tanışmaya hiç cesaret edemedim. Mürüvvet ablama ise ilk görüşte kanım ısınmış, okuduğu okula gidecek kendimi tanıtmışım. Babasının ilişkisi olduğunu o da biliyormuş ama kendini ilgilendirmeyen işlere bulaşmak istemediğinden üstüne gitmemiş. “Neden seni ilgilendirmiyormuş, baban değil mi?” dediğimde, hiç cevap vermeden gülmesi aslında ne düşündüğünü özetler gibiydi. Tanıştıktan sonra o da beni çok sevdi. Utangaçlığımın ve çekingen tavırlarımın onda bir sahiplenme hissi uyandırdığını tahmin ediyorum. Çok güzel ve akıllı, ancak her şeyi bildiğini düşünen bir kızdı. Sürekli yanında gördüğüm bir kız arkadaşı vardı. Tavırları yapmacık geldiğinden, arkadaş olarak Mürüvvet ablama yakıştıramamıştım. Her neyse, aralarında benim bilmediğim bir bağ olduğu belliydi ama sormadım. Çünkü Mürüvvet ablam isteseydi bana anlatırdı ve bazen daha az bilmek ilişkiler için daha iyiydi.

Ömrünün son zamanlarında babam adada kalırken eve telefon açmıştı. O sırada annem evde yoktu. Kimseye söylemeyeceğimi ama ona bir sürpriz yapmak istediğimi söyleyerek numarasını almıştım. Ablamla beraber babamı aradığımızda ne kadar şaşırmıştı... Görüştüğümüzü ailelerimize hiç söylememiştik. Bu bizim ortak sırrımızdı. O yüzden öldüğünde Yıldız Hanım’a onu hiç tanııyormuş gibi yapmak bana öyle zor geldi ki! Gerçi kadıncağının kızının ölümüne neden benim öyle uzun uzun ağladığımı ve üzüldüğümü görünce garipsediğini hissetmişim ama kendi acısı zaten yetiyordu, üzerinde durmadı. Ba-

bamı kaybettiğimde o kadar üzülmemiştim. Belki de babamın, annemle bana karşı olan mesafeli tutumuna içerediğimdendir. Sanırım rahmetlinin her ikimize karşı olan tavrının benzeşmesiydi bizi yakınlaştıran. Onu sevmediğini hiç söylemedi ama hayatında vereceği önemli kararlarda yanında olmadığını, kendi dünyasına onları almadığını, bu yüzden bildi bileli istenmediğini düşündüğünü anlatıyordu. Babamızdan böyle yakınıyordu ama birbirlerine benzer yanları da çoktu. Mesela Mürüvvet ablam da bana özel hayatından hiç bahsetmez, bir sevgilisi var mıdır yok mudur bilmezdim ama beraber çok eğlenirdik. Beni güzel yerlere yemeğe götürür, ihtiyacım olmadığını söylememe rağmen arada bir zorla harçlık verirdi. Tabii o paraları anneme hissettirmeden okuldaki arkadaşlarla bir güzel yerdim. Neden kendine harcamazdın diye sorarsanız, bu da benim insanları susturma yollarımdan biriydi. Sonuçta paranın nasıl önemli bir güç olduğunu keşfetmiştim. İlişkilerde hâkimiyeti ele geçirince, hakkımda soru sormalarını engellemiş oluyordum. Babamın kaybını evdeki bir eşyanın kaybı gibi yaşadığımı biliyorum. Belki de ilerde çok daha farklı düşüneceğim ama şu an hissettiğim bu.

Hayatımı insanlara karşı ikiyüzlü davranmak zorunda kalarak geçirdiğimden dolayı onu suçlamadan edemiyorum. Şimdi öldü gitti adamcağız. Artık kavga edecek bir nedenim, bahanem kalmadı. Anneme gelince, hayatını neredeyse tamamen bana adadı. Günlerini yazıları ve öğrencileriyle uğraşarak geçiriyor. O benim hayat ışığım. Ama olmayacak bir hayalim var o da annemin, babamın, Yıldız teyzemin, Mürüvvet ablamın... Hepimizin bir arada olduğu bir tek gün geçirebilmek. Rüyada bile olsa... Bir tek gün bazen bütün yaşanmışlıklara bedel olamaz mı?

Basri Doğu

Bir tek gün bazen bütün öfkeleri yatıştıramaz mı? Biliyordum siz de bu imkânsız diyeceksiniz?  nemli mi?

SON

Basri Doğu

1965 yılında Turhal'da doğdu. Harbiye İlkokulu ve Şişli Ortaokulu'nun ardından Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra çeşitli hastanelerde çalıştı. 2000 yılında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde başladığı psikiyatri uzmanlık eğitimini 2005 yılında tamamladı.2016 yılında "Girdap" isimli roman ve 2017 yılında "Vakitsiz" isimli şiir tarzında yazılarak yayınlanmış iki kitabı bulunmaktadır.

Hayatta canlarının hiçbir zaman yanmamasını isteyen insanların korkuları gözlerini öylesine kapatmıştır ki başkalarının canını ne kadar çok yakabileceklerini hesap edemezler. Çünkü kendilerini anlatabilecek yegâne değerleri olan korkularından umutsuzca kaçmaktadırlar...

Basri Doğu'nun okuru pek çok anlam kapısından geçirecek ikinci romanı **"Hayalperest"**, bir yas kitabı. Lakin bu yazının anahtar sözcüğü olan "yas"tan kasıt, bilinen anlamıyla ölüm kaybının yası değil. Kitabın özgünlüğü, ani bir yakın zamanda "ölme" tanısının üzerine, yaşanan ilişkilerin yasını tutmanın (ve/veya tutamamanın) mecrası ve macerası... Hal böyle olunca kültürel antropolog Eva Domaska'nın "tarih" ile "mezar" arasındaki ilişkiyi, "Ölüm olmasaydı tarih de olmazdı. Tarih ölümden beslenir. Tarih mezarda başlar" diye tarif etmesinden önceki halleri dert ediyor Hayalperest...

Sezai Sarioğlu

HA YAL PE REST

ISBN: 978-605-9467-37-7

